

Taarikey citaabu hinkantoo

Citaaboo fahamandiroo

Sanda takaa kan nda a harandi Taarikey citaabu jinaa fahamandiroo ra, boroyan ga hongu kan sargari juwalkaa Ezra ka Taarikey citaabu jinaa nda ihinkantoo hantum.

Taarikey citaabu hinkantoo woo ga šelan kokoyoo Dawda iz'aroo Sulaymaana laamaa waattoo ga, nda Žeroboham, nda Roboham ga. A ga šelan Žuda kokoyey ga. Ir ga dii mo kan Babilon borey kaa ka Žerizalem tangam, k'a halaci, ka Žuda borey dii ka koy nda ey Babilon. Woo banda ga, kokoyoo Sirus kaa ka Žerizalem borey kaa kabe ra k'i ka willi Žerizalem.

Taarikey citaabu hinkantoo woo g'ir cebe kan kokoyoo Ezeqiyas, nda kokoyoo Žoziyas tee kokoy hennayan, zama i dira Abadantaa fondaa bande, i na Irkoy hunburay dan jamaa biney ra. Ngi waattoo ra gomni huru gandaa ra.

Citaaboo woo ga hin ka zamnandi kanje hinka:

- 1. Kokoyoo Dawda iz'aroo Sulaymaana laamaa (zamna 1na—9to)*
- 2. Žuda kokoyey laamaa ka koy hala waattoo ga kan Nebukanezar na Žerizalem dii nda Babilon koyyanoo (zamna 10to—36to)*

Sulaymaana na lakkal ceeci Irkoy ga kan nda nga ga laama

(Kokoyey 1na 3.4–15)

¹ Dawda iz'aroo Sulaymaana laamaa duu gaabi. Abadantaa, nga Koyoo goo a bande, de mo a hanse ka Sulaymaana jer.

² Sulaymaana cee ka šelan Izirayel kul se, wongu-ize jineborey kan goo aru zenber foo-foo (1.000) jine nda wey kan goo aru zangu foo-foo (100) jine se, nda alkaaley se, nda Izirayel alwakiiley kul se kanyan ti Izirayel hugu bonney se.

³ Sulaymaana koy, nga nda margaroo woo kul sargari kaadogoo ra kan goo Gabawon koyraa ra, zama no din no Irkoy cere kubayyan hukukumoo goo kan Abadantaa tamoo Musa n'a tee saajoo ra.

⁴ Amma Abadantaa sundukoo, Dawda n'a ka hun Kiryat-Yarim ka koy nda a nongoo ra kan a n'a hanse a se, a nka hukukum cin a se Žerizalem.

⁵ Hur iz'aroo Uri, nga iz'aroo Besalel, sargari tonadogoo kan a n'a tee nda alhan kan goo no din, a n'a dan Abadantaa gorodogoo jine. No din no Sulaymaana nda jamaa ga Abadantaa ceeci.

⁶ Sulaymaana koy alhan sargari tonadogoo ra, Abadantaa jine cere kubayyan hukukumoo do, a na adabba bon zenber (1.000) kaa sargari kukurante.

⁷ Hanoo din cijinoo hunday, Irkoy na nga bon cebe Sulaymaana se, a nee a se: «Hayaa wiri ay ga kan ni baa, ay g'a noo ma ne.»

⁸ Sulaymaana na Irkoy zaabi ka nee: «Ni ka borohennataray beeri tee ay baabaa Dawda se, n'n'ay gorandi kokoytaraa ra dogoo ra.

⁹ Sohō Irkoy Abadantaa, yala ni šennoo kan n'n'a har ay baabaa Dawda se ma tabati, zama

ni k'ay gorandi kokoytaraa ra jama bon kan ga boobo sanda labutaasi gurunbey.

¹⁰ Adisi ay noo lakkal nda bayray hala ya takaa bay kan nda ay ga dira jamaa woo jine. Nda man'ti woo, may no ma hin ka ni jamaa beeroo juwal?»

¹¹ Irkoy nee Sulaymaana se: «Zama de woo ti hayaa kan goo ni binoo ra, mana alman wiri, wala arzaka, wala darža, wala ni iberey buuroo, mana ba aloomur wiri, lakkal nda bayray no n'n'i wiri hala ma duu k'ay jamaa juwal kan se ay na ni tee kokoy.

¹² Woo ga, n'ga duu lakkal nda bayray. Ay ga ni noo alman mo, nda arzaka, nda darža. Kokoyey kan kaa ni jine nda wey kan ga kaa ni dumaa ga, i si duu ni wanoo cinaa.»

¹³ Sulaymaana hun sargari kaadogoo ra kan goo Gabawon, a hun nongoo kan ra cere kubayyan hukumoo goo ka kaa Žerizalem, a goro ka Izirayel laama.

Sulaymaana almanoo nda nga daržaa

(Kokoyey 1na 10.26-29; Taarikey 2to 9.25-28)

¹⁴ Sulaymaana na bari torkayan nda bari kaarukawyan marga, torka zenber foo nda zangu taaci (1.400) bara a se, nda bari kaarukaw zenber woy cindi hinka (12.000). A na affooyan gorandi koyrawey ra kan ra nga torkawey goo, a na jerey jisi nga jere Žerizalem.

¹⁵ Kokoyoo na nzorfu kaaray nda wura boobandi Žerizalem ni mma nee labu. Sedere tuurey mo boobo gandaa ra, sanda takaa kan nda jeejaynaney goo hondey gandaa here ra.

¹⁶ Sulaymaana baryey si hun a se kala Misira gandaa nda Silisi gandaa ra. Kokoyoo maa-malakey no ma koy i day Silisi ka kate ey.

¹⁷ I ga kate torkayan nda bariyan, torka foo kul hayoo man'ti kala nzorfu kaaray tamma zangu iddu (600), bari foo hayoo man'ti kala nzorfu kaaray tamma zangu nda woyguu (150). Maamalakey ga kate mo bariyan k'i neere Heti borey kokoyey se nda Siiri borey kokoyey se.

*Sulaymaana na Irkoy hugoo cinaroo soolu
(Kokoyey 1na 5.15-32; 7.13-14)*

¹⁸ Sulaymaana yaamar kan ngi ma hugu cin Abadantaa maapoo ga nda ka kokoy hugu cin nga hunday se.

2

¹ Sulaymaana na boro zenber woyye (70.000) zaa kan ga jinay jere, nda boro zenber woyyaaha (80.000) kan ga tondi hoy tondi hondoo ra, nda boro zenber hinza nda zangu iddu (3.600) kan g'i lakkal.

² Sulaymaana dan i ma nee Tir koyraa kokoyoo Hiram se: «Hayaa tee ya ne kan n'n'a tee ay baabaa Dawda se kan se n'na sedere bundu sanba hala a ma hugu cin kan ra a ga goro.

³ Agay, ay ga hugu cin ay Koyoo, Abadantaa maapoo ga, hugoo woo ga yeetandi jere ga a se ka dugu hew kaanayan dullandi Abadantaa jine, waati kul ka takula jisi a jine, ka sargari kukuranteyan kaa a se subbaahi nda alaasar, nda hunanzamzaarey hane, nda handu kayyaney hane, nda jingarey kan ga tee ir Koyoo,

Abadantaa maanoo ga. Wey ti hayayan kan Abadantaa n'i kayandi Izirayel se hala abada.

⁴ Hugoo kan ay g'a cin ga hima ka beeri, zama ir Koyoo bisa koyey kul.

⁵ Amma may bara nda hini ka hugu cin a se, zama beenawey nda ngi beeriyanoo kul si hin k'a zaa? Adişi agay ti may ka hugu cin a se, nda man'ti ka dugu dullandi a jine?

⁶ Sohō, aru sanba ya ne kan ga tee goni wura goyyan ra, nda nzorfu kaaray, nda alhan, nda guuru bibi, nda ka šiini ciray henna dan, nda šilli ciray zaram, nda ibula, nda kan ga wan ka haya žeerī. A ga goy ay kabe goyteerey bande, wey kan ay baabaa Dawda n'i zaa kan goo ay do Žuda gandaa ra nda wey kan goo Žerizalem.

⁷ Sedere bundu, nda sipres bundu, nda santal bundu sanba ya ne ka hun Liban. Agay, ay ga bay kan ni borey ga wan Liban bundu dunbuyan. Ay borey ga hanga ni borey.

⁸ I ma bundu boobo soolu ya ne, zama hugoo kan ay g'a cin beeriyanoo ga kayfandi.

⁹ Ni borey kan ga tuurey dunbu, ay g'i noo alkama durante ton zenber iddu (6.000), nda orž ton zenber iddu (6.000), nda alaneb hari moora liitar zenber zangu yaaha (800.000), nda jii liitar zenber zangu yaaha (800.000).»

¹⁰ Tir kokoyoo Hiram na bataga hantum Sulaymaana se k'a zaabi, a nee: «Abadantaa mma baa nga jamaa, woo se a na ni tee i se kokoy.»

¹¹ Hiram yee koyne ka nee: «Albarka ma bara Abadantaa, Izirayel Koyoo se kan na beenaa nda laboo tee, zama a na iz'aru kan goo nda lakkal, nda fahamay, nda bayray noo Dawda se kan ga

hugu cin Abadantaa se, ka kokoy hugu cin nga bonj se.

¹² Sohõ da ay ga goykaw goni, lakkalkoyni sanba ma ne, maanoo ti Huraam-Abi,

¹³ nanjoo man'ti kala Dan alkabiilaa foo izewoy, baaboo ti Tir boro. A ga wan wura nda nzorfu kaaray goyyan, nda alhan, nda guuru bibi, nda tondi nda bundu, a ga wan šiini ciray henna nda ibula danyan, nda šukka baana nda šilli ciray goyyan. A ga wan haya žeerian dumi kul, goy kul kanj nondi a se, a ga wan k'a tee nga nda ni kabe goyteerey, nda wey kanj cindi ay koyoo, ni baabaa Dawda bande.

¹⁴ Sohõ ni, ay koyoo ma alkama, nda orž, nda jii, nda alaneb hari mooro kanj n'n'a har sanba ni tamey se.

¹⁵ De ir, ir ga Liban bundu kanj ga too ma ne dunbu, ir g'i fur teekoo ra k'i doyandi k'i sanba hala Žafa koyraa ra. Woo banda ga, ni, n'g'i ka žigi ka koy Žerizalem.»

¹⁶ Sulaymaana na yawey kul kabu kanj goo Izirayel gandaa ra, wey kanj nga baabaa Dawda n'i kabu. I tee boro zenber zangu nda zenber woyguu cindi hinza nda zangu iddu (153.600).

¹⁷ A na boro zenber woyye (70.000) kayandi jinay jereyan se, nda boro zenber woyyaaha (80.000) kanj ga tondi hoy tondi hondoo ra, nda boro zenber hinza nda zangu iddu (3.600) kanj ga goyey lakkal, i ga jamaa goyandi.

Irkoy hugoo cinayanoo
(Kokoyey 1na 6.1-38)

¹ Kokoyoo Sulaymaana šintin ka Abadantaa hugoo cin Žerizalem, Moriya tondi hondoo boŋ, nongoo kaŋ ra Abadantaa bangay nga baabaa Dawda se, nongoo no kaŋ Dawda n'a hanse Žebus boraa Ornaŋ taasuu kar ganganoo ra.

² A mana šintin ka hugoo cin kala nga laamaa jiiri taacantoo, handu hinkantoo, jirbi hinkantoo hane.

³ Asaasoo kaŋ ra Sulaymaana na Irkoy hugoo cin man'ti kala: kabedaaru woydu (60) kuuyan, neešiyan žeenaa kabedaaruyanoo no, nda kabedaaru waranka (20) hayyan.

⁴ Šiifaa kaŋ goo hugu beeroo jine goo nda kabedaaru waranka (20) kuuyan, nga nda Irkoy hugoo hayyanoo ga sawa, nga kayyanoo ti kabedaaru zangu nda waranka (120). A na gundoo daabu nda wura alhakiika.

⁵ A na hugu beeroo gundoo daabu nda sipres bundu, a n'a daabu nda wura alhakiika, a na teenaynaayan nda šešeriyay dan a ga.

⁶ A na hugoo gundoo taalam nda tondi hay šendayan. Wuragoo mana hun kala Parwayim gandaa ra.

⁷ A na hugoo garbunday, nda mipey, nda nga cetewey, nda nga ganbey daabu nda wura, a na almalaykayan kaŋ se i ga nee šerib žeeru cetewey ga.

⁸ Woo banda ga, a na nongu henanantey ihenanantaa hugoo tee. Kuuroo man'ti kala kabedaaru waranka (20), nga nda hugoo hayyanoo ga sawa, nga hayyanoo mo ti

kabedaaru waranka (20). A n'a daabu nda wura alhakiika ton waranka (20).

⁹ Wura pontey tinjaa ti garam zangu iddu (600). A na soorohugu-izey mo daabu nda wura.

¹⁰ Nongu henanantey ihenanantaa hugoo ra, a na almalayka hinka kan se i ga nee šerib kan hansandi nda guuru mennante dan i ra, a n'i daabu nda wura.

¹¹ Šeribey fatawey cere ra goo nda kabedaaru waranka (20) kuuyan. Šerib jinaa fataa kuuroo kan ti kabedaaru guu kuuyan ga tuku hugoo cetaa ga, fataa faa kuuroo kan ti kabedaaru guu kuuyan ga tuku šerib faa fataa ga.

¹² Šerib hinkantoo fataa kuuroo kan ti kabedaaru guu kuuyan ga tuku hugoo cetaa ga, fataa faa kuuroo kan ti kabedaaru guu kuuyan ga tuku šerib jinaa fataa ga.

¹³ Šeribey wey fatawey ga feera, ngi kuuroo ti kabedaaru waranka (20). I mma kay ngi cewey ga, ngi ndumey goo hugoo here.

¹⁴ A na rido tee nda šukka bula, nda iciray henna, nda šilli ciray zaram, nda šukka baana. Nga banda ga, a na šeribey dan a ga.

Irkoy hugoo alhan ganjey nda sargari tonadogoo

(Kokoyey 1na 7.15-22)

¹⁵ A na ganji hinka tee kan goo nda kabedaaru waranza cindi guu (35) kayyan Irkoy hugoo jine heroo ra, ka daabirji dan boŋey ga kan goo nda kabedaaru guu.

¹⁶ A na šešeriyan tee sanda wey kan cindi kunehere hugoo ra, a n'i dan ganjey boŋey boŋ,

a na grenad-ize zangu (100) tee kanj a n'i dan šešerey ga.

¹⁷ A na ganjey kayandi Irkoy hugoo jine, affoo goo kabe guma here, affaa kabe waawa here, kabe gumaa here wanoo a na maapoo dan Yakin (maanaa «Irkoy ga tabati»), kabe waawaa here wanoo a na maapoo dan Bowazu (maanaa «Irkoy goo nda hinay»).

4

¹ Sulaymaana na sargari tonadoo tee nda alhan, a goo nda kabedaaru waranka (20) ku-uyan, hayyanoo ti kabedaaru waranka (20), nga kayyanoo ti kabedaaru woy (10).

*Alhan hanfi beeroo nda alhan taasawey
(Kokoyey 1na 7.23–26)*

² Woo banda ga, Hiram na alhan mennante doori mul ra ka hanfi beeri tee, maapoo ti «teekoo». Bonj faa ka koy bonj faa ga ti kabedaaru woy (10), nga kunturoo kul mma gunguti, nga kayyanoo ti kabedaaru guu, nga kuubi-ka-beraa ti kabedaaru waranza (30).

³ Hanfoo mipoo cire a na hawyanj tee k'i dan kuubi-ka-beraa kul bande k'a taalam, kabedaaru foo kul ize woy (10) goo a ga. Hawey goo sorro hinka ra, ngi nda alhan hanfoo kul ka karandi guuru follokaa ra.

⁴ Hanfoo gorandi alhan haw woy cindi hinka (12) bonj, ihinza ga hawsa here tenje, ihinza ga waynakanay here tenje, ihinza ga gurma here tenje, ihinza ga waynahunay here tenje, hanfoo goo i bonj, ngi kul dumawey ga koy kunehere.

⁵ Hanfoo meefendoo wargayanoo ti kabetaami foo. Mipoo teendi sanda hari hanpoti mee, nga assuura ma nee kutukurya. Liitar zenber zangu nda zenber waranka (120.000) cine no a ga zaa.

⁶ A na hanfi woy (10) tee, a na igguu dan kabe guma here, igguu iwaawa here, i ma tee jumaydoo, sargari kukurantaa jinawey no ma jumandi a ra. Hanfi beeroo kan se i ga nee «teekoo» teendi hala sargari juwalkey ma jumay a ra.

*Irkoy hugoo guuru jinawey
(Kokoyey 1na 7.40-51)*

⁷ Sulaymaana na fitilla gorodoo woy (10) tee nda wura, ka sawa nda hantumoo kan kayandi ngi here, a n'i jisi Irkoy hugoo ra, igguu kabe guma here, igguu iwaawa here.

⁸ A na taabal woy (10) tee k'i jisi Irkoy hugoo ra, igguu kabe guma here, igguu iwaawa here. A na wura kusu zangu (100) mo tee.

⁹ A na sargari juwalkey batumaa nda batuma beeroo tee, a na batumaa mipney tee, a na ganbey daabu nda alhan.

¹⁰ A na hanfi beeroo kan se i ga nee «teekoo» gorandi Irkoy hugoo se kabe guma here, way-nahunay ka koy gurma kaboo tenje.

¹¹ Huram na boosu kaa jinawey, nda pelley, nda kusey tee. Takaa woo nda a na goyey benandi kan a n'i tee kokoyoo Sulaymaana se Irkoy hugoo ra, goyey ti:

¹² ganji hinka, nda ganji daabirji hinkaa kan goo ganji hinkaa bon, nda guuru fun-funante

hinkaa kan ga ganji daabirji hinkaa kan goo ganji hinkaa bon daabu,

¹³ nda grenad-ize zangu taaci (400) guuru fun-funante hinkaa se, grenad-ize sorro hinka guuru fun-funante foo kul se, ka ganji daabirji hinkaa kan goo ganji hinkaa bon daabu,

¹⁴ a na torkawey tee, a na hanfey tee kan goo torkawey bon,

¹⁵ nda hanfi beeroo kan se i ga nee «teekoo», nda haw woy cindi hinkaa (12) kan goo a cire,

¹⁶ boosu kaa jinawey, nda pelley, nda furseti beerey. Jinawey wey kul kan Huram-Abi n'i tee kokoyoo Sulaymaana se Abadantaa hugoo se mana teendi nda kala alhan yutta.

¹⁷ Žurden isaa gooroo ra kokoyoo n'i men-nandi, laboo tafayyanoo ga, Sukot koyraa nda Sereda koyraa game.

¹⁸ Sulaymaana na jinawey kul tee, ngi booboy-anoo se boro si hin ka alhanoo tiŋaa hinnaa bay.

¹⁹ Sulaymaana na Irkoy hugoo jinawey kul tee mo: sargari tonadogoo kan teendi nda wura, nda taabaley kan ga i ga takulawey kan jisandi Irkoy se dan,

²⁰ nda fitilla gorodogey kan teendi nda wura alhakiika nda wura fitillawey kan i ga hima k'i diinandi ka sawa nda woo kan harandi kunehere hugoo minoo jine,

²¹ nda kutukurya biyey, nda fitillawey, nda kanbey kan ga fitilla zaara boosoo dunbu, i kul ti wura alhakiika,

²² nda huryawey, nda kusey, nda potey, nda dugu canbey, i kul teendi nda wura alhaki-

ika. Hugoo kunehere mihey, nongu henanantey ihenanantaa ganbey nda Irkoy hugoo mihey mana teendi nda kala wura.

5

¹ Takaa woo nda goyey kul kan Sulaymaana n'i tee Abadantaa hugoo se ben. Sulaymaana kate jinawey kan nga baabaa Dawda n'i dan jere ga Abadantaa se kan ti nzorfu kaaray, nda wura, nda jinawey jerey. A n'i jisi Irkoy hugoo alman jisidogey ra.

Sulaymaana na amaanaa sundukoo jisi Irkoy hugoo ra

(Kokoyey 1na 8.1-13)

² Alwaatoo woo ra, kokoyoo Sulaymaana na Izirayel boro beerey kan ti alkabiilawey bonkoyney, nda Izirayel borey hugu bonhey marga Žerizalem, i ma kaa ka Abadantaa amaanaa sundukoo zaa ka hun Dawda koyraa ra kan ti Siyon k'a ka žigi ka koy hala Irkoy hugoo ra.

³ Izirayel arey kul kaa ka marga kokoyoo do jingaroo* se, a si tee kala handu iyyantoo ra.

⁴ Izirayel boro beerey kul kaa, Lewi borey na sundukoo jere.

⁵ I na sundukoo ka koy, nda cere kubayyan hukkumoo, nda jinay henanantey kul kan goo hukkumoo ra. Sargari juwalkey kan ti Lewi borey k'i zaa ka koy Irkoy hugoo ra.

⁶ Kokoyoo Sulaymaana nda Izirayel jamaa kul kan goo a jere, i kul goo sundukoo jine, i

* **5:3 5.3** Jingaroo woo man'ti kala Tendewey jingaroo, Sargarey 23.33-43.

ga alman buuna nda ibeeri kaa sargari, ngi booboyanoo se boro si hin k'i kabu ka ngi hinnaa bay.

⁷ Sargari juwalkey koy nda Abadantaa amaanaa sundukoo k'a jisi nga dogoo ra, Irkoy hugoo kuneheroo ra, nongu henanantey ihenanantaa ra, almalaykey kanj se i ga nee šerib fatawey cire.

⁸ Šeribey nka ngi fatawey daaru sundukoo jisidogoo boŋ. Ngi fatawey ga sundukoo nda bundey kanj g'a zaa kul daabu.

⁹ Bundey ga kuu, boro si dii ey nda man'ti boŋey hinne, nda boro goo kunehere hugoo miŋoo ga, nongoo kanj ra sundukoo goo, amma boro si hin ka bara taray ka dii ey. Sundukoo goo no din hala hō.

¹⁰ Haya kul sii sundukoo ra nda man'ti walha hinkaa hinne kanj Musa n'i danj a ra Horeb tondi hondoo boŋ waatoo kanj Abadantaa na amaana danj nga nda Izirayel borey game, waatoo kanj i fatta Misira.

¹¹ Sargari juwalkey fatta nongu henanantaa ra. I kul na ngi boŋ yeeti jere ga Irkoy se, bila konday fay-fayyan.

¹² Lewi borey kul kanj ti doonikawyaŋ, Asaf, nda Hemaŋ, nda Yedutun, nda ngi iz'arey, nda ngi armey, i kul, šukka baana bankaaray goo i ga, i goo sargari tonadogoo waynahunay caraa here. Guuruyaŋ kanj ga kara-kara, nda kurbuyaŋ, nda kuntijiyaŋ goo i kone, de mo sargari juwalkaw boro zangu nda waranka (120) kanj ga laati beeri kar goo jere ga.

¹³ Waatoo kanj laati beeri karkey, nda donkey jindey marga ka tee affoo ka Abadantaa saabu ka albarka danj a se, i na jinde jer ka ngi laati beerey hēenandi, nda guurey kanj ga kara-kara, nda hooray jinawey jerrey kar ka Abadantaa saabu ka nee:

«Nda cimi, Abadantaa ga boori,

nga borohennataraa si ben abada!»[†]

Alwaatoo din da ra, Abadantaa hugoo too met nda duula.

¹⁴ Sargari juwalkey mana hin ka goy koyne duulaa sabbu se, zama Abadantaa daržaa na Irkoy hugoo too met.

6

¹ Waatoo din Sulaymaana nee: «Abadantaa, ni ka nee kanj n'si goro kala kubay bibi tik ra.

² Aywa, agay, ay na hugu henna alhakiika cin ma ne kanj ga tee ni gorodogoo, n'ga goro a ra hala abada.»

*Sulaymaana šenney Irkoy hugoo ga
(Kokoyey 1na 8.14–21)*

³ Kokoyoo bere Izirayel margaroo here ka gaara i kul se. Izirayel margaroo kul goo ma kay.

⁴ A nee: «Ay ga albarka danj Abadantaa, Izirayel Koyoo se kanj šelanj nda nga mijoo ay baabaa Dawda se, nga kabey na hayaa tee kanj a n'a har ka nee:

⁵ «Za hanoo kanj ay n'ay jamaa fattandi Misira gandaa ra, ay mana koyra suuba Izirayel alkabi-ila kul koyra ra kanj ma hugu cin hala ay maapoo

[†] 5:13 5.13 Taarikey 1na 16.34.

ma bara a ga, ay mana boro suuba a ma tee Izirayel, ay jamaa se jinehun.

⁶ Amma ay na Žerizalem suuba hala ay maapoo ma bara a ga, de mo ay na Dawda suuba hala a ma tee Izirayel, ay jamaa se jinehun.»

⁷ A goo ay baabaa Dawda binoo ra nga ma hugoo cin Abadantaa, Izirayel Koyoo maapoo ga.

⁸ Amma Abadantaa nee ay baabaa Dawda se: «Zama a goo ni binoo ra ma hugu cin ay maapoo ga, haya henna no kanj goo ni binoo ra.

⁹ Amma man'ti ni no ma hugoo cin. Ni iz'aroo, woo kanj hun ni hamoo ra, nga no ma hugoo cin ay maapoo ga.»

¹⁰ Sulaymaana yee koyne ka nee: «Abadantaa na hayaa tee kanj a n'a har. Ay huru ay baabaa Dawda dogoo ra ka goro kokoytaraa ra Izirayel jamaa bonj sanda takaa kanj nda Abadantaa n'a har. Ay na hugoo cin Abadantaa, Izirayel Koyoo maapoo ga.

¹¹ Ay na sundukoo kanj ra Abadantaa amaanaa šenney goo jisi a ra, amaanaa kanj a n'a danj nga nda Izirayel game.»

*Sulaymaana Irkoy ŋaarayroo
(Kokoyey 1na 8.22-53)*

¹² Sulaymaana kay Abadantaa sargari tonadogoo jine ka Izirayel margaroo kul tenje. A na nga kabey jer.

¹³ Sulaymaana na tintim foo tee nda alhan, a n'a danj batumaa gamoo ra, nga kuuroo ti kabedaaru guu, nga hayyanoo kabedaaru guu, nga kayyanoo kabedaaru hinza. A kay a bonj, a

sonbu kanjey ga Izirayel margaroo kul tenje, a na nga kabey jer beenaa here,

¹⁴ a nee: «Ya Abadantaa, Izirayel Koyoo, koy kul sii no sanda ni cine beenaa ra wala laboo ga. Ni tamey kanj ga ni fondaa gana nda ngi binoo kul, n'ga amaanaa too kanj goo ni nda ey game ka borohennataray tee i se.

¹⁵ Woo kanj n'n'a har ni tamoo, ay baabaa Dawda se, woo kanj ni hunday mijoo n'a har, ni hunday kaboo n'a tee hõ.

¹⁶ Sohõ Abadantaa, Izirayel Koyoo, hayaa tee kanj n'n'a har ni tamoo, ay baabaa Dawda se ka nee: «N'si janj ni hayroo ra boro kanj ga goro Izirayel borey kokoy gorodogoo ra ay jine, nda de ni iz'arey na lakkaal danj ngi dira takaa se k'ay ašariyaa gana sanda takaa kanj nda ni dira ay jine.»

¹⁷ Sohõ Abadantaa, Izirayel Koyoo, yala šennoo kanj n'n'a har ni tamoo Dawda se ma tabati.

¹⁸ Amma nda cimi, Irkoy ga kaa ka goro laboo ga adamizey bande wala? Beenawey nda ngi beeriyanoo kul si hin ka ni zaa, soko hugoo woo kanj ay n'a cin.

¹⁹ Woo kul, Abadantaa, ay Koyoo, hanajer ni tamoo ŋaarayroo nda suurandiyanoos se, ma maa wurroo nda ŋaarayroo kanj agay, ni tamoo g'a tee ma ne.

²⁰ Yala ni mopey ma bara hugoo woo ga cijin nda zaari k'a hawgay, nongoo kanj ga ni nee kanj n'ga ni maapoo danj. Hanajer ni tamoo ŋaarayroo se kanj a g'a tee ne ra.

²¹ Hanajer ni tamoo nda ni jamaa Izirayel suurandiyaney se waati kanj i bere nongoo woo

here ka ni ɲaaray. Haɲajer ir se za beenaa ra kaɲ ti ni gorodogoo, haɲajer ir se, ma yaafa ir se.

²² Boro kaɲ duu nga cinaa ga zunubu, de i nee kaɲ boraa ma ʒee, nda a kaa ni sargari tonadogoo jere ʒeeyanoo se hugoo woo ra,

²³ ma haɲajer i se za beenaa ra ka misoo woo guna, ma goy ka ni tamey ciiti ka tooɲekaa banandi ka nga goy futaa kaɲandi a boɲ, ka ʃerrantaa henanandi ka sawa nda nga ʃerreyanoo.

²⁴ Nda iberiyaɲ na Izirayel, ni jamaa kar, zama Izirayel na zunubu tee ni ga, nda i yee kate ni ga ka ni maapoo beerandi, ka ni ɲaaray ka ni suurandi hugoo woo ra,

²⁵ ma haɲajer i se za beenaa ra, ma ni jamaa Izirayel zunuboo yaafa. M'i willi kate gandaa ra kaɲ n'n'a noo ngi nda ngi baabey se.

²⁶ Nda beenaa daaba, de ncirpi si kaɲ, zama i na zunubu tee ma ne, nda i bere nongoo woo here ka ni ɲaaray, ka ni maapoo beerandi, ka ngi zunuboo naɲ ka kaa ni ga, zama n'n'i taabandi,

²⁷ ma haɲajer i se beenaa ra, ma ni tamey kaɲ ti ni jamaa Izirayel zunuboo yaafa. Ma fondo hennaa cebe i se kaɲ i ga hima k'a gana, ni gandaa kaɲ n'n'a noo ni jamaa se sanda tubu noo ncirpi.

²⁸ Nda heray kaa gandaa ra, wala sorfa, wala kogay, wala ka dumari-izey funbandi, wala ndoo, wala ndoo-ize, wala nda iberiyaɲ kaa ka ni jamaa wanga k'a daɲ game k'a dii nga gandaa koyrawey ra, nda dori dumi kul kaɲ no, wala wirci dumi kul kaɲ no,

²⁹ nda ni jamaa Izirayel boro foo wala ni jamaa kul na nga doroo nda nga bonaa bay, nda a na ni njaaray ka ni suurandi, nda a na nga kabey jer hugoo woo here ka ni njaaray,

³⁰ ma hanajer a se za beenaa ra kan ti ni gorodogoo. Ma yaafa, ma boro foo kul bana ka sawa nda nga teegoyoo, zama n'ga bine bay, nda cimi, ni hinne no ma adamize bine bay.

³¹ Nda woo teendi, i ga hunbur ni, i ga ni fondaa gana jirbey kul kan i g'i tee gandaa ra kan n'n'a noo ir baabey se.

³² Taka follokaa no yawoo se kan man'ti ni jamaa Izirayel boro. Nda a kaa ka hun nongu mooro ra ni maa beeroo, nda ni kabe gaabantaa hinoo sabbu se, nda a bere hugoo woo here ka ni njaaray,

³³ ma hanajer a se za beenaa ra kan ti ni gorodogoo. Haya kul kan nda a na ni njaaray, m'a tee a se hala laboo kul jamawey ma ni maapoo bay, ka hunbur ni sanda takaa kan nda ni jamaa Izirayel ga hunbur ni, i ma bay mo kan hugoo woo kan ay n'a cin, ni maapoo no ma ciyandi a ga.

³⁴ Waati kan ni jamaa fatta ka koy nga iberey wongu, a ma tee nongu kul kan ra n'n'i sanba, nda i bere koyraa woo here kan n'n'a suuba nda hugoo here kan ay n'a cin ni maapoo ga, nda i na ni njaaray,

³⁵ za beenaa ra, hanajer ngi njaarayroo nda ngi suurandiyano se ka ngi almuraadoo hanse.

³⁶ Nda i na zunubu tee ma ne, zama boro sii no kan si zunubu tee, nda ni futu i ga k'i dan ngi iberey kabey ra kan hin ey, ka koy nda ey

ngi gandaa ra k'i dan tamtaray, a ma tee ganda mooro wala imaana,

³⁷ i diyandi ka koy nda ey gandaa kan no ra, nda no din ra i na lakkal barmay, nda i tuubi ka ni suurandi tamtaraa gandaa ra ka nee: <Ir na zunubu tee, ir na laybu tee, ir na goy futu tee>,

³⁸ gandaa kan ra i koy nda ey k'i dan tamtaray ra, nda i tuubi ka kaa ni ga nda ngi binoos kul, nda ngi hundoo kul, ka bere gandaa here, gandaa kan n'n'a noo ngi baabey se, de mo i bere koyraa here, koyraa kan n'n'a suuba, ka bere hugoo here kan ay n'a cin ma ne, ka ni jaaray,

³⁹ za beenaa ra kan ti ni gorodogoo, jaarajer ngi jaarayroo nda ngi suurandiyaney se ka ngi almuraadoo hanse. Yaafa ni jamaa se kan na zunubu tee ma ne.

⁴⁰ Sohō ay Koyoo, ay g'a wiri ni ga, ma jeli, de mo ma jaarajer jaarayroo se kan ga teendi nongoo woo ra.

⁴¹ Sohō Irkoy Abadantaa, tun ma kaa ni hunanzamdogoo ra,

ni nda sundukoo kan ga ni gaaboo cebe!

Yala ni sargari juwalkey, Irkoy Abadantaa,

ni hallasiroo ma tee i se bankaaray.

Yala ni ganakey ma jaali nda ni borohennataraa.

⁴² Irkoy Abadantaa, masi ni suubantaa kan yonandi fur!

Hongu kan Dawda, ni tamoo goy nda laadirtaray*!»

* **6:42 6.42** *Hongu kan Dawda, ni tamoo goy nda laadirtaray, Ebere šenni ra, almaganaa faa ti Hongu borohennataraa kan n'n'a cebe ni tamoo, Dawda se.*

7

*Sargarey kan̄yan̄ kaandi Abadantaa se
(Kokoyey 1na 8.62–66)*

¹ Waatoo kan̄ Sulaymaana na Irkoy ñaaray ka ben, nuune zunbu ka hun beenaa ra ka sargari kukurantaa nda sargari tanayan̄ ton, Abadantaa daržaa na hugoo too.

² Sargari juwalkey mana hin ka huru Abadantaa hugoo ra, zama Abadantaa daržaa na Abadantaa hugoo too.

³ Izirayel borey kul dii nuunaa ga zunbu nda Abadantaa daržaa hugoo bon̄. I kan̄jezor tondi daarentey ga, i na ndumey sinji laboo ra ka sujudu ka Abadantaa beerandi ka nee:

«Nda cimi, Abadantaa ga boori,
nga borohennataraa si ben abada.»

⁴ Kokoyoo Sulaymaana nda jamaa kul na sargari kaa Abadantaa se.

⁵ Sargarey kan̄ kokoyoo Sulaymaana n’i kaa Abadantaa se man’ti kala haw kobsi zenber waranka cindi hinka (22.000), feejey nda hanciney cere ra mana tee kala alman bon̄ zenber zangu nda zenber waranka (120.000). Takaa woo no kokoyoo nda jamaa kul n’a tee ka Irkoy hugoo goyoo feeriyanoo tee.

⁶ Sargari juwalkey goo ñgi goydogoo ra. Lewi borey kone Abadantaa hooray jinawey goo kan̄ kokoyoo Dawda n’i tee Abadantaa saabuyanoo se. Kalimawey ne kan̄ Dawda g’i har waatoo kan̄ a ga hooray jinawey kar, a mma nee: «Nga kan̄ borohennataraa si ben abada.» Sargari juwalkey

ga laati beeriyan hēenandi ngi tenje, Izirayel kul goo ma kay.

⁷ Sulaymaana na batumaa gamoo kan goo Abadantaa hugoo jine dan jere ga Abadantaa se, a na sargari kukurantey nda alaafiya teendi sargarey maaney kaa no din, zama alhan sargari tonadogoo kan Sulaymaana n'a tee si hin ka sargari kukurantey zaa, nda taas sargarey, nda maaney.

⁸ Alwaatoo din, Sulaymaana na Tendewey jingaroo tee jirbi iyye, nga nda Izirayel kul. K'a dii za Hamat koyraa mipoo ga hala Misira gooroo do, alžama kan ga hanse ka beeri kaa ka margari tee.

⁹ Jirbi yaahantoo hane, i na margari kayante tee. I na jirbi iyye tee i ga sargari tonadogoo talfiyanoo Irkoy ga jingaroo tee, i na jirbi iyye tana tee i ga Tendewey jingaroo tee.

¹⁰ Handu iyyantoo jirbi waranka cindi hinzantoo (23to) hane, Sulaymaana na jamaa kul salama. I ga jaali, biney ga kan nda haya henney kan Abadantaa n'i tee Dawda, nda Sulaymaana, nda nga jamaa Izirayel se.

Abadantaa yee koyne ka nga bon cebe Sulaymaana se

(Kokoyey 1na 9.1-9; Taarikey 2to 1.7-12)

¹¹ Takaa woo nda Sulaymaana na Abadantaa hugoo nda kokoyoo hugoo cin ka ben. Hayaa kul kan a n'a zaa nga binoo ra Abadantaa hugoo se nda nga bon hugoo se, a n'i kul tee ka boori.

¹² Woo banda ga, Abadantaa na nga bon bangandi Sulaymaana se cijin here, a nee a se:

«Ay maa ni jaarayroo, ay na hugoo woo suuba hala i ma sargari kaa ya ne a ra.»

¹³ Nda ay na beenaa daabu ncirni masi yee ka kara, nda ay na ndoowey dan i ma gandaa hegaa naa, wala ay na sorfa sanba ay jamaa ga,

¹⁴ nda ay jamaa kan ga ay maapoo ga ciya na nga bon yeeti ganda, i n'ay jaaray, i na agay ndumoo ceeci, nda i yee ngi teegoy futawey se banda, agay, ay ga maa i se za beenaa kan ra ay goo, ay ga ngi zunuboo yaafa, ay ga ngi gandaa noo baani.

¹⁵ Hõ banda ga, ay money ga feera, ay ga hanajer jaarayroo se kan teendi ne ra.

¹⁶ Sohõ ay na hugoo woo suuba, k'a dan jere ga hala ay maapoo ma bara a ga hala abada, waati kul ay g'a lakkal, ay binoo goo a se.

¹⁷ Ni, nda ni dira ay jine sanda takaa kan nda ni baabaa Dawda dira ay jine ka hayaa tee nda takaa hunday kan nda ay na ni yaamar, nda n'n'ay hantumey nda ay hantumey kan kayandi dii,

¹⁸ ay ga ni kokoytaraa tabatandi ka sawa nda woo kan goo agay nda ni baabaa Dawda game waatoo kan ay nee: «N'si jan ni hayroo ra boro kan ga Izirayel borey juwal.»

¹⁹ Amma nda war mooru ay ga, war n'ay hantumey nda ay yaamarey nan kan ay n'i dan war jine, nda war koy koy tanayan gana ka sujudu i se,

²⁰ ay ga war dogu ka war kaa ay laboo ga kan ay n'a noo war se, hugoo woo kan ay n'a dan jere ga k'a kayandi ay maapoo se, ay ga wanji a, a ga tee yaasayhaya nda haarayhaya dumey kul

game.

²¹ Hugu daržantaa woo kayriroo, boro kul kan kaa ka bisa a jere, boraa g'a guna nda kayfi ka nee: «Macin se Abadantaa na takaa woo tee gandaa woo nda hugoo woo se?»

²² Borey ga zaabi ka nee: «I nka banda bere Abadantaa se, ngi baabey Koyoo kan n'i fattandi Misira gandaa ra. I koy hanga koy tanayan kan sujudu i se k'i gana. Woo se a kate i ga bonaa woo kul.»

8

Goy tanayan kan Sulaymaana n'i tee (Kokoyey 1na 9.10-28)

¹ Jiiri waranka (20) no Sulaymaana n'a tee ka Abadantaa hugoo nda nga bon hugoo cinayanoo benandi.

² A na koyrawey cin koyne kan Hiram n'i noo a se, a na Izirayel boroyan gorandi i ra.

³ Woo banda ga, Sulaymaana koy Hamat-Soba koyraa tangam ka hin a.

⁴ A na Tadmor cin koyne kan goo saajoo ra, nga nda koyrawey kul kan ra a ga jinay fanji kan a n'i cin Hamat.

⁵ A na Bet-Horon kan goo beene nda Bet-Horon kan goo ganda cin koyne, koyra gaabanteyan no kan kuubandi nda cete, ganbuyan kan ga kufalandi goo i ga.

⁶ A na Balat mo cin koyne, nda nga koyrawey kul kan ra a ga jinay fanji, nda koyrawey kul kan ra nga bari torkawey nda nga baryey goo. Cinari kul kan a ga baa nga m'a tee, a n'i kul tee

Žerizalem, nda Liban, nda gandaa kul kan goo nga hinoo cire.

⁷ Dumiyaj cindi gandaa ra kan ti Heti borey, nda Amor borey, nda Ferezi borey, nda Hewi borey, nda Žebus borey, i man'ti Izirayel gandaa boro.

⁸ Dumey wey hayroo ra, boroyan ka cindi gandaa ra, wey kan Izirayel borey man'i halaci. Wey din no Sulaymaana n'i dan waazibi goyyan ra, i cindi woo da ra hala hō.

⁹ Amma Sulaymaana mana Izirayel boro kul tee tam nga goyoo se. A n'i tee wongu-ize, a na affooyan tee nga wongu-izey jineborey, ka affooyan tee nga bari torkawey jineborey, ka affooyan tee nga baryey jineborey.

¹⁰ Kokoyoo Sulaymaana goykaw jineborey hinnaa ti zangu hinka nda woyguu (250), ngi no ma jamaa hawgay.

¹¹ Haya kan ti Firawuuna ize woyoo, Sulaymaana n'a kaa Dawda koyraa ra k'a ka koy hugoo kan a n'a cin a se ra, zama a nka nee: «Ay wande si hima ka goro Izirayel kokoyoo Dawda hugoo ra, zama nongey kan ra Abadantaa sundukoo goo nka yeetandi jere ga Irkoy se.»

¹² Waatoo din Sulaymaana na sargari kukuranteyan kaa Abadantaa se Abadantaa sargari tonadogoo ga, woo kan a n'a cin šiifaa se jine.

¹³ A ga sargarey kaa ka sawa nda zaari kul yaamaroo, ka sawa nda Musa yaamaroo hunanzamzaarey here, handu kayyaney se, nda jiiroo jingar hinzaa ra kan ti: Takulawey kan ra dolobiri sii jingaroo, nda Jirbiyyewey jingaroo, nda Tendewey jingaroo.

14 Ka sawa nda ašariyaa kan nga baabaa Dawda n'a gorandi, a na sargari juwalkey kon-dawey dan ngi goyey ra, a na Lewi borey dan ngi goyey ra ka Irkoy saabu ka huru sargari juwalkey jine zaari kul goyoo ra, nda mo hugu mee lakkalkey kan i n'i dan hugu mee foo kul ga ka sawa nga kondaa. Zama woo ti Irkoy boraa Dawda yaamaroo.

15 Sargari juwalkey nda Lewi borey mana hibi yaamarey kan kokoyoo Dawda n'i noo i se, ba haya kan ti alman jisidogey.

16 Takaa woo nda Sulaymaana na nga goyey kul tee ka ben, k'a dii za hanoo kan a na Abadantaa hugoo asaasoo tee hala nga benyanoo ga. Abadantaa hugoo tee ka ben ka boori.

17 Woo banda ga, Sulaymaana koy Esiyon-Geber nda Elat koyrawey ra, Kakaarey teekoo minoo ga, Edom gandaa ra.

18 Hiram na harihiyan nda boroyan kan ti goniyan harihii zurandiyan ra sanba Sulaymaana se. Ngi nda Sulaymaana goykey too Ofir gandaa ra, i na wura kan bisa ton woy cindi guu (15) zaa no din ka koy nda ey kokoyoo Sulaymaana do.

9

Šeba kokoy woyoo kaa ka Sulaymaana foo (Kokoyey 1na 10.1–13)

1 Šeba gandaa kokoy woyoo maa maanoo kan Sulaymaana duu a, a kaa Žerizalem k'a sii k'a haa ka dii nga lakkaloo. Kokoy woyoo kaa, nga nda jama beeri kan goo a bande, nda yooyan

kan ga haya hew kaanayan, nda wura boobobo, nda tondi hay šendayan ga jeeje. A kaa Sulaymaana do ka šelan a bande haya kul ga kan goo nga binoo ra.

² Haya kul kan nda a na Sulaymaana hãa, Sulaymaana n'a kul zaabi. Nga hãayaney kul ra, affoo sii no kan šendi Sulaymaana se kan a mana nga zaaboo noo.

³ Šeba kokoy woyoo dii Sulaymaana lakkaloo, kokoy hugoo kan a n'a cin mo a dii a,

⁴ nda ŋaahayey kan gorandi, nda nga borey gorodogey, a dii mo goykey goy takaa nda ŋi bankaarawey, nda borey kan ga huga nda nga hanhayaa, nda ŋi bankaarawey, a dii mo tintimey kan nda boro ga žigi Abadantaa hugoo ra. Waatoo kan a dii woo kul, a kayfi, a gaaya.

⁵ Woo ga, a nee kokoyoo se: «Waatoo kan ay goo ay gandaa ra, woo kan ay maar'a ni goyey ga nda ni lakkaloo ga, cimi no.

⁶ Ay mana naanay woo kan ga harandi, kala agay hunday kaa ka dii a nda ay money. Nda cimi, woo kan harandi ya ne ni ga si too ba jeroo. Woo kan ay maar'a, ni lakkaloo beeriyanoo bisa a pew.

⁷ Ni borey nda ni tamey maakaani, zama i goo ni jere waati kul ka maa ni lakkal šenney.

⁸ Albarka ma bara Abadantaa, ni Koyoo se, kan ni kan a se, a na ni gorandi nga kokoytaraa ra, zama ni Koyoo ga baa Izirayel, a ga baa nga ma nga laamaa gorandi hala abada. A na ni tee kokoy i boŋ hala ma goy nda cimi nda šerretaray.»

⁹ Woo banda ga, Šeba kokoy woyoo na Sulaymaana beerandi k'a noo wura ton hinza nda jere, nda haya hew kaanayan boobo-boobo, nda tondi hay šendayan. Haya hew kaanaa hinnaa kan a n'a noo Sulaymaana se, boro kul mana bay k'a noo a se.

¹⁰ Koyn mo Hiram borey nda Sulaymaana borey kan koy Ofir gandaa ra ka wura ceeci, i kate ngi bande mo santal bundu hay šenda nda tondi hay šendayan.

¹¹ Kan i too kate, kokoyoo na santal bundey ka Abadantaa hugoo hurudogoo nda kokoyoo hugoo wanoo hanse, a na kuntijiyan nda kurbuyan tee donkey se. Boro mana bay ka dii wey cine Žuda gandaa ra.

¹² Haya kul kan Šeba kokoy woyoo bag'a k'a hãa, kokoyoo Sulaymaana n'i kul noo a se, woo kan a n'a noo a se bisa woo kan a kate a kokoyoo se. Woo banda ga, nga nda nga borey willi ka koy ngi gandaa ra.

*Sulaymaana almanoo nda nga daržaa
(Kokoyey 1na 10.14–29)*

¹³ Wuragoo kan Sulaymaana ga duu a jiiri foo kul ra man'ti kala wura ton waranka (20)

¹⁴ kan sii hayaa ra kan a ga duu a maa-malakey nda neerekey ga, nda wuragoo nda nzorfu kaaraa kan Arabi gandaa kokoyey kul, nda gandaa gofornerey ga kate ey.

¹⁵ Kokoyoo Sulaymaana na koray beeri zangu hinka (200) tee, affoo kul, a man'a kar kala nda wura kilo iddu cine,

¹⁶ nda koray kaccu zangu hinza (300), affoo kul, a n'a kar nda wura kilo hinza cine. Kokoyoo n'i dan hugoo ra kan se i ga nee «Liban hawsa guzubaa».

¹⁷ Kokoyoo na kokoy gorodoo beeri tee nda tarkunday hipe, a n'a daabu nda wura alhakiika.

¹⁸ Kokoy gorodogoo goo nda tintim ize iddu, cee-jisidoo goo a jine kan teendi nda wura kan ga hawa, kabayan goo kokoy gorodogoo caraw hinka bande, ganjihayla hinka ga kay kabey jere.

¹⁹ Ganjihayla woy cindi hinka (12) goo tintim idduwaa caraw hinkaa bande. Kokoy gorodogoo din cine mana bay ka teendi kokoytaray kul se.

²⁰ Kokoyoo Sulaymaana hanpotey kul man'ti kala wura. Nga hugoo kan se i ga nee «Liban hawsa guzubaa» naa jinawey kul mana teendi kala wura alhakiika ra. Haya kul sii i ra kan teendi nda nzorfu kaaray, zama Sulaymaana waatoo ra nzorfu man'ti baffoo.

²¹ Kokoyoo goo nda harihii beeriyan kan ga koy nda Hiram borey Tarsis koyraa ra. Jiiri hinza kul harihii beerey ga kate wura, nda nzorfu kaaray, nda tarkunday hipe, nda foono, nda ciraw dumi henna.

²² Kokoyoo Sulaymaana duu maa ka bisa laboo kokoyey kul, nga almanoo nda nga lakkaloo maaganda.

²³ Adunna kokoyey kul ga ceeci ka dii Sulaymaana hala lakkaloo kan Irkoy n'a noo a se, ngi ma maa a se.

²⁴ Ngi affoo kul ga kate nga gomnoo k'a noo a se, jinayyan kan teendi nzorfu kaaray, nda wura ra, nda bankaarayyan, nda wongu jinayyan,

nda haya hew kaanayan, nda bariyan, nda lanbaanayan. Jiiri ka kaa jiiri, takaa woo no.

²⁵ Kali zenber taaci (4.000) kan ra bari hawdoo nda bari torka goo, nda bari torka zurandikaw zenber woy cindi hinka (12.000) bara Sulaymaana se, a n'i dan koyrawey ra kan ra nga bari torkawey goo nda Žerizalem ra, kokoyoo jere.

²⁶ A goo kokoyey kul bon, k'a dii za Efrat isaa ga hala Filisti borey gandaa hala Misira hirroo ga.

²⁷ Kokoyoo na nzorfu kaaray boobandi Žerizalem ni mma nee labu. Sedere tuurey mo booboo gandaa ra, sanda takaa kan nda jeejaynaney goo hondey gandaa here ra.

²⁸ Sulaymaana baryey si hun a se kala Misira gandaa nda gandawey jerey kul ra.

Sulaymaana buuyanoo
(Kokoyey 1na 11.41–43)

²⁹ Sulaymaana teegoyey cindey, ngi šintinoo nda benantaa hantumandi annabi Natan teegoyey fillaa ra, nda Ahiya, Silo boraa annabi senney ra, nda gunandikaa Yedo bangandirey citaaboo ra kan ga šelan mo Nebat, Žeroboham iz'aroo ga.

³⁰ Jiiri woytaaci (40) no Sulaymaana n'a tee kokoytaraa ra, a goo Izirayel gandaa kul bon. A si goro kala Žerizalem.

³¹ Woo banda ga, Sulaymaana koy nga hayragey gar alaahara. I n'a sutura nga baabaa Dawda koyraa ra. Nga iz'aroo Roboham tee kokoy dogoo ra.

10

Roboham mana hanajer Izirayel jamaa se (Kokoyey 1na 12.1-15)

¹ Roboham koy Šekem koyraa ra, zama Izirayel kul nka koy no din k'a tee kokoy.

² Waatoo kaŋ Nebat iz'aroo Žeroboham maa šennoo, a gar a goo Misira, zama a nka zuru kokoyoo Sulaymaana se ka koy tugu no din, Žeroboham kaa ka hun Misira.

³ I koy a cee a ma kaa. Žeroboham nda Izirayel kul ka koy šelaŋ Roboham se ka nee:

⁴ «Ni baabaa hanse ka jeraw fur ir boŋ. Kaa ir se gaabi goyoo ra nda jeraw beeroo ra kaŋ ra ni baabaa n'ir daŋ, woo ra ir ga alhaadimay ma ne.»

⁵ Roboham nee i se: «Wa koy jina, ne nda jirbi hinza war ma willi kate ay do.» Borey tun ka koy.

⁶ Boro beerey kaŋ ti gandaa jineborey waatoo kaŋ Roboham baabaa Sulaymaana ga huna, kokoyoo Roboham n'i hãa ka nee: «Macin ti hoyraa kaŋ war g'a noo ya ne kaŋ nda ay ga jamaa woo zaabi?»

⁷ I šelaŋ a se ka nee: «Nda n'na borohen-nataray tee jamaa woo se k'i kubay kubayyan henna, ka šelaŋ i se henna, i ga tee ni tamey waati kul.»

⁸ Amma Roboham wanji boro beerey hoyraa ga kaŋ i n'a noo a se. Aru soogey kaŋ ti nga alwaddaa kaŋ goo a jere, a n'i hãa.

⁹ A nee i se: «Macin ti war hoyraa? Macin nda ir ga hima ka borey wey zaabi? I nee kaŋ jeraw

beeroo kanj ay baabaa n'a danj ngi ga, ya kaa a ra.»

¹⁰ Aru soogey kanj ti nga alwaddaa šelan a se ka nee: «Borey wey kanj ga nee ma ne kanj ni baabaa na jeraw beeri fur ngi bonj, ni, ma kaa a ra, koy nee i se kanj ni kabe-ize koddaa bisa ni baabaa centoo wargayan.

¹¹ Ay baabaa na jeraw beeri danj war ga, agay, ay ga tonton jeraa ga. Ay baabaa na war gooji nda barzuyan, agay, ay ga war gooji nda dontonyanj.»

¹² Jirbi hinzantoo hane Žeroboham nda Izirayel jamaa kul koy Roboham do, sanda takaa kanj nda kokoyoo n'a har, a nka nee kanj jirbi hinza banda ga, i ma willi kate nga do.

¹³ Hoyraa kanj boro beerey n'a noo kokoyoo se, kokoyoo Roboham wanji a ga. A na borey zaabi nda šenni šendayan.

¹⁴ Hoyraa kanj aru soogey n'a noo a se, nga no a n'a har jamaa se ka nee: «Ay ga jeraw beeri danj war ga, agay, ay ga tonton war se a ga, ay baabaa na war gooji nda barzuyan, agay, ay ga war gooji nda dontonyanj.»

¹⁵ Woo ga, kokoyoo mana hanajer jamaa se. Nda cimi, woo kul mana hun kala Irkoy do, hala šennoo kanj Abadantaa n'a har nda Silo boraa Ahiya mipoo k'a ka too Nebat iz'aroo Žeroboham do ma tabati.

Izirayel kokoytaraa zamna

(Kokoyey 1na 12.16–25)

¹⁶ Waatoo kanj Izirayel kul dii kanj kokoyoo mana hanajer ngi se, i nee kokoyoo se:

«Macin baa bara ir se Dawda do?
Tubuhaya sii ir se Yišay iz'aroo do.

Izirayel borey, boro foo kul ma koy nga do,
ni, Dawda hayroo, ni hunday ma lakkal dan ni
hugoo se.»

A tee takaa din da, Izirayel borey kul koy ngi do.

¹⁷ Haya kan ti Izirayel borey kan goo Žuda
koyrawey ra, Roboham n'i laama.

¹⁸ Kokoyoo Roboham na Hadoram kan ti waazibi
goyey jineboraa donto. Amma Izirayel borey n'a
warra nda tondi, a buu. Kokoyoo Roboham caḥa
ka žigi bari torka boṇ ka zuru ka koy Žerizalem.

¹⁹ Takaa woo nda Izirayel ture Dawda hugoo
borey ga hala hõ.

11

¹ Waatoo kan Roboham too Žerizalem, a na
Žuda hugoo borey nda Benžamen alkabiilaa
marga. A na wongaari boro zenber zangu nda
zenber woyyaaha (180.000) zaa i ra hala i ma
koy Izirayel wongu ka gandaa kul dan Roboham
kokoytaraa cire.

² Amma Abadantaa na šenni har Irkoy boraa
Šemaya se ka nee:

³ «Nee Sulaymaana iz'aroo Roboham se kan
ti Žuda kokoyoo, nda Izirayel borey kul kan goo
Žuda nda Benžamen gandawey ra se:

⁴ «Hayaa ne kan Abadantaa n'a har, a nee:
“War masi žigi ka koy war armey wongu de. Wa
willi, war affoo kul ma koy nga hugoo do, zama
hayaa woo mana hun kala agay hunday do.”»

Aywa, i na hanajer Abadantaa se, i willi ka koy ngi do, i mana Žeroboham tangam.

Roboham na koyrawey noo gaabi

⁵ Roboham goro Žerizalem, a na ceteyan cin koyrayan se Žuda gandaa ra k'i noo gaabi.

⁶ A na Betelehem, nda Etam, nda Tekowa,

⁷ nda Bet-Sur, nda Soko, nda Adulam,

⁸ nda Gat, nda Mareša, nda Zif,

⁹ nda Adorayim, nda Lakiš, nda Azeka,

¹⁰ nda Sora, nda Ayalon, nda Hebron cetewey noo gaabi. Koyrayan no kan kuubandi nda cete kan goo Žuda nda Benžamen gandawey ra.

¹¹ A tonton ngi cetewey gaaboo ga, a na bonkoyniyan gorandi i ra, a na attam, nda jii, nda alaneb hari moora fanjidooyan tee i ra.

¹² Koyrawey wey affoo kul, a na koray beeriyan nda yaajiyan dan a ra. A hanse k'i noo gaabi. Žuda nda Benžamen gandawey ti nga wane.

Sargari juwalkey nda Lewi borey hanga Roboham bande

¹³ Sargari juwalkey nda Lewi borey kan goo Izirayel kul ra kaa ka hun ngi laamawey kul ra ka hanga Roboham bande.

¹⁴ Lewi borey na ngi dogey nda kabehayey nan ka koy Žuda nda Žerizalem, zama Žeroboham nda nga iz'arey n'i ganji i ma ngi sargari juwalyan goyoo tee Abadantaa se.

¹⁵ Žeroboham ka boroyan zaa k'i tee sargari juwalkaw ngi tooru ganadogey ra ka taari koyey kan ti hancinyan nda yagawyan kan a n'i tee gana.

¹⁶ Izirayel alkabiilawey kul ra boroyan kanyan kayandi ka Abadantaa, Izirayel Koyoo gana kaa ngi bande Žerizalem ka sargari kaa Abadantaa, ngi baabey Koyoo se.

¹⁷ I na Žuda kokoytaraa faaba, i na Sulaymaana iz'aroo Roboham kokoytaraa noo gaabi, zama ji-iri hinza i hanga Dawda nda Sulaymaana fondaa.

Roboham alaayaney

¹⁸ Roboham na Yerimot ize woyoo Mahalat hiiji. Yerimot man'ti kala Dawda iz'aru kan a duu a nga wandoo Abihayel ga, Abihayel man'ti kala Yišay iz'aroo Eliyab ize woyoo.

¹⁹ A duu a se iz'aruyan kan ti: Yewuš, nda Šemariya, nda Zaham.

²⁰ Nga banda ga, Roboham na Absalom ize woyoo hiiji kan ti Maaka. Woyoo woo ka duu a se Abiya, nda Attay, nda Ziza, nda Šelomit.

²¹ Roboham baa Absalom ize woyoo Maaka ka bisa nga wandey kul nda nga wahayey, ka gar a na wande woy cindi yaaha (18) nda wahay woydu (60) zaa. A duu iz'aru waranka cindi yaaha (28) nda ize woy woydu (60).

²² Roboham na iz'aroo kan a duu a Maaka ga dan jine k'a tee nga armey jineboraa nda ngi bonkoynoo, zama nga no, a baa nga m'a gorandi kokoytaraa ra.

²³ A duu lakkal ka nga izey kul zamna-zamna Žuda nda Benžamen gandawey koyrawey kul ra kan kuubandi nda cete. A na hunay boobo noo i se, a n'i noo wande boobo.

12

Misira kokoyoo Šišak koy Žuda gandaa tangam

(Kokoyey 1na 14.25–28)

¹ Waatoo kaŋ Roboham laamaa tabati, de mo nga hunday duu hinay, a na Abadantaa ašariyaa naŋ, Izirayel kul n’a naŋ a bande.

² Roboham laamaa jiiri guwantoo ra, Misira kokoyoo Šišak žigi ka koy Žerizalem tangam. Woo teendi, zama Izirayel borey na Abadantaa toope.

³ Šišak mana tangam nda kala bari torka zenber foo nda zangu hinka (1.200) nda bari zurandikaw zenber woydu (60.000). A kaa ka hun Misira nda jamaa kaŋ si kabandi, kanyaŋ ti Libi boroyaŋ, nda Suk boroyaŋ, nda Ecopi boroyaŋ.

⁴ A na Žuda koyrawey kaŋ kuubandi nda cete dii, a too kate Žerizalem.

⁵ Aywa, annabi Šemaya koy Roboham nda Žuda boŋkoyney do kaŋ zuru ka koy Žerizalem ka cere gar no din waatoo kaŋ Šišak goo ma man kate. A nee i se: «Hayaa ne kaŋ Abadantaa n’a har, a nee: <War, war n’ay naŋ, agay mo ga war naŋ Šišak kaboo ra.>»

⁶ Izirayel boŋkoyney nda kokoyoo na ngi boŋ yeeti ganda, i nee: «Abadantaa ga šerre.»

⁷ Waatoo kaŋ Abadantaa dii kaŋ i na ngi boŋ yeeti ganda, a na šenni har Šemaya se ka nee: «I na ngi boŋ yeeti ganda, ay s’i halaci, ne nda

kayna ay g'i noo fondo i ma mulay. Ay futuroo si kan Žerizalem ga ka Šišak k'a halaci.

⁸ Amma woo kul, i ga tee nga bapney, woo ra i ga dii hayaa kan goo boro ma goy ya ne nda boro ma goy gandawey kokoyey se game.»

⁹ Misira kokoyoo Šišak koy Žerizalem tangam. A na Abadantaa hugoo almanoo nda kokoyoo hugoo almanoo zaa. A na hayaa kul zaa. Korawey kan Sulaymaana n'i tee nda wura, a n'i zaa.

¹⁰ Kokoyoo Roboham na alhan korayyan tee dogey ra k'i talfi lakkalkey jineborey ga kan ga kokoyoo hugoo minoo lakkal.

¹¹ Waati kul kan kokoyoo koy huru Abadantaa hugoo ra, nga lakkalkey na korawey zaa ngi bande ka koy, woo banda ga, i g'i ka willi lakkalkey hugoo do.

¹² Zama Roboham na nga bon yeeti ganda, Abadantaa futuroo hun a bande, a man'a halaci hala a ma ben pat. Haya hennayan cindi koyne Žuda gandaa ra.

*Roboham kokoytaraa waatoo benantaa
(Kokoyey 1na 14.21-24, 29-31)*

¹³ Kokoyoo Roboham tabati Žerizalem ra, a koy a ga ka laama. Jiiri woytaaci cindi foo (41) bara a se waatoo kan a ga huru kokoytaraa ra. A na jiiri woy cindi iyye (17) tee kokoytaraa ra, a si goro kala Žerizalem, koyraa kan Abadantaa n'a suuba Izirayel alkabiilawey koyrawey kul ra ka nga maanoo dan a ga. Nanoo maanoo man'ti kala Naama, Amon boro no.

¹⁴ Roboham na goy futu tee, zama a mana nga binoo ka Abadantaa ibaayoo ceeci.

¹⁵ Roboham teegoyey, ngi šintinoo nda benantaa hantumandi annabi Šemaya nda gunandikaa Iddo kissawey ra. Waati kul wongu goo Roboham nda Žeroboham game.

¹⁶ Woo banda ga, Roboham koy nga hayragey gar alaahara. I n'a sutura nga baabey jere Dawda koyraa ra. Nga iz'aroo Abiya tee kokoy dogoo ra.

13

Waattoo kaŋ Abiyam ga Žuda laama (Kokoyey 1na 15.1-8)

¹ Kokoyoo Žeroboham laamaa jiiri woy cindi yaahantoo (18to) ra, Abiya tee Žuda gandaa se kokoy.

² A na jiiri hinza tee kokoytaraa ra, a si goro kala Žerizalem. Nanoo maanoo ti Mikaya, Uriyel, Gibeya boraa ize woy no. Wongu goo Abiya nda Žeroboham game.

³ Abiya kaa ka wongu, nga nda wongu-ize wongaariyaŋ, aru kabe kaana suubante boro zenber zangu taaci (400.000). Žeroboham na nga wongu-ize wongaari boro zenber zangu yaaha (800.000) marga jama-jama, i kul ti aru kabe kaana suubanteyaŋ.

⁴ Abiya žigi Semarayim tondi hondoo ga kaŋ goo Efrayim tondi hondey ra, a nee: «Wa haŋadaŋ ya ne, Žeroboham nda Izirayel kul!

⁵ War nka si bay kan Abadantaa, Izirayel Koyoo nka Dawda noo Izirayel kokoytaraa hala abada nda amaana ciiri-ciirante* nga nda nga iz'arey se?

⁶ Amma Dawda iz'aroo Sulaymaana, nga tamoo Žeroboham kan ti Nebat iz'aroo tun ka ture nga koyoo ga.

⁷ Boro yaadayan, maanaa boro yaamuyan kaa ka marga a do ka kay Sulaymaana iz'aroo Roboham se. Roboham ga zanka, a sii nda gaabi ka kay i se.

⁸ Sohō war ga nee kan war goo nda gaabi ka kay Abadantaa kokoytaraa kan goo Dawda iz'arey kabey ra se, zama war man'ti kala jama beeri, wura yagawey goo war kone kan Žeroboham n'i kar war se hala i ma tee war koyey.

⁹ War mana Abadantaa sargari juwalkawyan gaaray kan ti Haruna iz'arey nda Lewi borey, war mana sargari juwalkawyan tee war bon se sanda gandawey jerey jamawey cine wala? Boro kul kan kaa nda yagaw foo nda gaaru iyye hala a ma huru sargari juwalkawtaray, boraa ga tee sargari juwalkaw, ka gar a ga goy hayayan se kan man'ti koy.

¹⁰ Haya kan ir g'a bay man'ti kala Abadantaa ti ir Koyoo, de mo ir man'a nan, sargari juwalkey kan ga Abadantaa goyoo tee ti Haruna iz'arey, nda Lewi borey, i ga ngi goyoo tee.

¹¹ Subbaahi kul nda cijin kul i ga sargari kukuranteyan nda dugu hew kaanayan dullandi

* **13:5 13.5** Woo ti amaana kan si hin ka tun, Sargarey 2.13; Kabuyaney 18.19.

Abadantaa se. Ir ga takulaa kanandi taabaloo kan ga henan ga, cijin kul ir ga fitillawey diinandi kan goo wura fitilla gorodogey ga, zama ir ga gaabandi Abadantaa, ir Koyoo goyoo ma tee. Amma war, war n'a nan.

¹² Irkoy ti ir bonkoynoo, sargari juwalkey goo ir bande, de laati beeriyan goo ir kone k'i heenandi ka war tangam. Izirayel borey, war masi wongu Abadantaa, war baabey Koyoo bande, zama war si duu a ga hinay.»

¹³ Žeroboham na nga borey jere foo sanba i ma monno-monno Žuda borey se banda. Nga nda nga borey jere faa goo Žuda borey tenje, woo ra i na Žuda borey dan game.

¹⁴ Žuda borey neli, i dii kan ngi diyandi jine nda banda. I kaati ka Abadantaa cee, sargari juwalkey ga laati beerey kar.

¹⁵ Žuda borey na kuwwa kar, Žuda borey kuwwaa ga, Irkoy na Žeroboham nda Izirayel kul kar Abiya nda Žuda jine.

¹⁶ Izirayel borey zuru ka hun Žuda ra, Irkoy n'i dan Žuda borey kabey ra.

¹⁷ Abiya nda nga borey hin ey hinay beeri, Izirayel aru kabe kaana boro zenber zangu guu (500.000) maray ka kan ka buu.

¹⁸ Waatoo din Izirayel borey kayna, Žuda borey duu gaabi, zama i nka ngi bon wakkal Abadantaa, ngi baabey Koyoo ga.

¹⁹ Abiya na Žeroboham gaarandi ka koyrayan taa a kone kan ti: Betel, nda nga koyra kanbey, nda Yešana nda nga koyra kanbey, nda Efron nda

nga koyra kanbey.

²⁰ Žeroboham mana yee koyne ka duu gaabi Abiya waati. Woo banda ga, Abadantaa n'a kar, a buu.

²¹ Amma Abiya duu gaabi. A hiiji woy woy cindi taaci (14), a duu iz'aru waranka cindi hinka (22) nda ize woy woy cindi iddu (16).

²² Abiya teegoyey cindey, nda nga dira takaa, nda woo kan a n'a har, i hantumandi annabi Iddo kissawey citaaboo ra.

²³ Abiya koy nga hayragey gar alaahara, i n'a sutura Dawda koyraa ra. Nga iz'aroo Asa tee kokoy dogoo ra. Asa laama waati gandaa lakkalkanay jiiri woy (10).

14

Waattoo kan Asa ga Žuda laama (Kokoyey 1na 15.9-11)

¹ Asa na hayayan tee kan ga boori, i ga henan Abadantaa, nga Koyoo jine.

² A na koy waaney tooru ganadogey nda sargari kaadogey kayri, a na tondi kayantey say, a na Ašera bundu toorey dunbu.

³ A nee Žuda borey se kan i ma Abadantaa, ngi baabey Koyoo ceeci, i ma ašariyaa nda yaamarey ka dira.

⁴ Žuda koyrawey kul ra, a na tooru ganadogey, nda dugu dullandidogey kul kayri. Nga laamaa waati lakkalkanay tee.

⁵ A na koyrayan kan kuubandi nda cete cin Žuda ra, gandaa lakkalkanay, jiirey din ra wongu

mana kaa a ga, zama Abadantaa n'a noo hunanzamay.

⁶ A nee Žuda se: «Ir ma koyrawey wey cin, ir m'i kuubi nda cete, nda soorohugu kukuyan, nda ganbuyan kan ga kufalyan goo. Gandaa goo ir jine, zama ir nka Abadantaa, ir Koyoo ceeci, ir n'a ceeci, a n'ir noo hunanzamay nongoo kul here.» I cina, i feeri.

⁷ Asa wongu-izey man'ti kala Žuda aru zenber zangu hinza (300.000) kan kone koray beeri nda yaaji goo, nda Benžamen boro zenber zangu hinka nda zenber woyyaaha (280.000) kan kone koray kaccu goo, i ga wan biraw karyan, maanaa i kul man'ti kala wongaariyan.

⁸ Ecopi boraa Zera fatta ka koy i tangam nda wongu-ize jama boro miliyon foo (1.000.000) nda bari torka zangu hinza (300), a man hala Mareša.

⁹ Asa fatta k'a kubay, i marga jama-jama Sefata gooroo ra, Mareša jeroo ga.

¹⁰ Asa na Abadantaa, nga Koyoo cee, a nee: «Abadantaa, ni no ma hin ka yalaafante faaba, takaa din da ni no ma hin ka gaabikoyni faaba. Abadantaa, ir Koyoo, ir faaba, zama ni ga ir ga felle, ni maanoo sabbu se ir fatta ka kaa ka jamaa woo tangam. Abadantaa, ni ti ir Koyoo, masi nan adamize ma hin ni.»

¹¹ Abadantaa na Ecopi borey kar Asa nda Žuda borey se, Ecopi borey zuru.

¹² Asa nda nga jamaa n'i gaarandi hala Gerar, Ecopi borey mana hin ka ngi bon hallasi, i halacandi Abadantaa nda nga wongu-ize jamaa jine. I na alganiima beeri ka koy.

¹³ I na Gerar koyra kanbey kul wongu, zama Abadantaa nka hunburay daɗ biney ra, i na koyrawey kul hayey kom, woo gar haya boobo goo koyrawey din ra.

¹⁴ I na adabba kaley say, i na alman buuna boobo nda yoo ka koy. Woo banda ga, i willi Žerizalem.

15

Asa na alkawlu daɗ nga nda Abadantaa game (Kokoyey 1na 15.12-15)

¹ Irkoy Hundoo zunbu Obed iz'aroo Azariya ga.

² A fatta ka Asa kubay ka nee a se: «Asa, nda Žuda borey kul, nda Benžamen borey, wa haɗajer ya ne! Abadantaa goo war bande nda war goo a bande. Nda war g'a ceeci, a ga naɗ war ma duu nga, nda war n'a fur, a ga war fur.

³ Waati kuku tee kaɗ Irkoy kaɗ ti cimikoynoo sii Izirayel, sargari juwalkaw kaɗ ga cawandi sii no, ašariyaa sii no.

⁴ Amma ngi binemaraa ra i willi kate Abadantaa, Izirayel Koyoo ga, i n'a ceeci, a naɗ i ma duu nga.

⁵ Alwaatey din ra, alaafiya nda lakkalkanay sii boro kul se naarumay ra, zama lakkaltunay beeri zunbu ganda borey kul ga.

⁶ Ganda foo ga ganda foo kar, koyra foo ga koyra foo kar, zama Irkoy na lakkaltunay dumi kul zumandi i ga.

⁷ Amma war, wa albarka daɗ war boɗ ra, war biney masi hun, zama war teegoyey ga duu alhaku.»

⁸ Waatoo kaŋ Asa maa annabi [Azariya,] Obed [iz'aroo] šenney, a duu bine ka haya harra-mantey derandi Žuda nda Benžamenŋ gandawey kul ra, nda koyrawey kaŋ a n'i dii Efrayim tondi hondey koyrawey ra. A na Abadantaa sargari tonadogoo hanse kaŋ goo Abadantaa šiifaa jine.

⁹ A na Žuda borey kul, nda Benžamenŋ borey, nda Efrayim borey marga, nda Manase borey nda Simewonŋ boro taabušanŋ kaŋ goo i ra. Waatoo kaŋ i dii kaŋ Abadantaa, nga Koyoo goo a bande, Izirayel boro boobo hanga a.

¹⁰ I marga Žerizalem Asa laamaa jiiri woy cindi guwantoo (15to) handu hinzantoo ra.

¹¹ Hanoo din, alganiimaa kaŋ i kate a ra, i na adabba beeri kobsi zangu iyye (700) nda alman buuna bon zenber iyye (7.000) kaa sargari Abadantaa se.

¹² I na amaana zaa kaŋ ngi ga hawa Abadantaa, ngi baabey Koyoo ga nda ngi biney kul nda ngi hundey kul.

¹³ Boro kul kaŋ si Abadantaa, Izirayel Koyoo ceeci ga hima ka wiiyandi, boro beeri wala ikaccu no, aru wala woy no.

¹⁴ I na ngi jindey jer ka alkawlu zaa Abadantaa se nda kobiyan, nda laati beeri nda hilli hēeniyan.

¹⁵ Žuda kul paali nda alkawloo woo, zama ngi biney kul nda i n'a zaa, ngi anniyaa kul nda i na Abadantaa ceeci, nga mo naŋ i ma duu nga. Abadantaa n'i noo hunanzamay nongoo kul here.

¹⁶ Haya kaŋ ti Maaka, kokoyoo Asa paa, a na

kokoy jaataraa fuulaa kaa a ga, zama a nka haya harramante kanj ti tooru tee Ašera maapoo ga. Asa na nga haya harramantaa kayri k'a tee hamni, a koy a ton Sederon gooroo ra.

¹⁷ Amma tooru ganadogey mana ben Izirayel ra, ba kanj se Asa hunaroo kul ra a hanga Irkoy nda nga binoo kul.

¹⁸ A kate Irkoy hugoo ra hayey kanj nga baabaa n'i danj jere ga, nda hayey kanj nga hunday n'i danj jere ga, nzorfu kaaraa, nda wuragoo, nda jinay dumiyanj.

¹⁹ Wongu mana yee koyne ka tee hala Asa laamaa jiiri waranza cindi guwantoo (35to) ra.

16

Wongu huru Asa nda Izirayel kokoyoo Bayeša game

(Kokoyey 1na 15.16-22)

¹ Asa laamaa jiiri waranza cindi idduwantoo (36to) ra, Izirayel kokoyoo Bayeša koy Žuda gandaa tangam. A na ceteyanj cin Rama se hala boro masi duu ka huru ka fatta Žuda kokoyoo Asa do.

² Asa na nzorfu kaaray nda wura kanj goo Abadantaa hugoo alman jisidogoo ra nda almanoo kanj goo kokoyoo hugoo alman jisidogoo ra fattandi, a danj ka nee Siiri kokoyoo Ben-Hadad se kanj si goro kala Damas koyraa ra:

³ «Amaana ma huru agay nda ni game sanda takaa kanj nda a goo ay baabaa nda ni baabaa game. Guna, ay ga nzorfu kaaray nda wura sanba ma ne. Woo ga, ma koy amaanaa hasara

kaŋ goo ni nda Izirayel kokoyoo Bayeša game, woo ra a ga mooru ay ga.»

⁴ Ben-Hadad yadda kokoyoo Asa šennoo. A na nga wongu-izey jineborey sanba i ma koy Izirayel koyrawey tangam. I na Iyoŋ, nda Dan, nda Abel-Mayim koyrawey, nda Neftali gandaa koyrawey jinay fanjidoŋey kul kar.

⁵ Waatoo kaŋ Bayeša maar'a, a fay nda ka Rama koyraa cetewey cin, a na goyey kayandi.

⁶ Woo ga, kokoyoo Asa na Žuda borey kul dii, a na tondey kaŋ nda Bayeša ga Rama cin, nda bundey zaa ka Geba nda Mispā koyrawey cin.

Asa na gunandikaa Hanani daŋ kasu

⁷ Waatoo woo, gunandikaa Hanani koy Žuda kokoyoo Asa do, a nee a se: «Haya kaŋ se n'na ni boŋ felle Siiri kokoyoo ga, mana ni boŋ felle Abadantaa, ni Koyoo ga, woo maaganda se Siiri kokoyoo wongu-ize jamaa hun ni ra.

⁸ Ecopi borey nda Libi borey mana marga ka tee wongu-ize jamaa gaabante, nda bari torkayan nda bari kaarukawyan boobo-boobo wala? Woo kul, Abadantaa n'i daŋ ni kaboo ra, zama n'na ni boŋ felle a ga.

⁹ Zama Abadantaa moyey ga aduŋna kul yaara ka guna borey kaŋ ga nga gana nda ngi biney kul, hala nga m'i faaba. Woo ra n'na lakkal jaŋante goy tee. Hō banda ga, n'si fay nda wongu.»

¹⁰ Asa futu gunandikaa ga, a n'a daŋ kasu, zama a futu a ga šennoo kaŋ a n'a har se. Alwaatoo woo, Asa na boro tanayan šiita jamaa ra.

*Asa laamaa benantaa
(Kokoyey 1na 15.23-24)*

¹¹ Asa teegoyey, ngi šintinoo nda benantaa hantumandi Žuda nda Izirayel kokoyey taarikey citaaboo ra.

¹² Asa laamaa jiiri waranza cindi yaggantoo (39to) ra, wirci kan hanse ka laala n'a dii nda cewey, woo kul, ba nga wircoo waati a mana Abadantaa ceeci, safarkey do a koy.

¹³ Asa koy nga hayragey gar alaahara. A buu nga laamaa jiiri woytaaci cindi faantoo (41to) ra.

¹⁴ I n'a sutura saaraa ra kan a n'a kaa nga bonj maanoo ga Dawda koyraa ra. I n'a kanandi nongu ra kan ra turaari hew kaanayan goo nda turaari jaamanteyan kan turaari hansekey n'i tee. I na nuune beeri diinandi maanoo ga.

17

*Žozafat laamaa waatoo nda nga laadirtaraa
Irkoy here*

¹ Žozafat tee kokoy nga baabaa Asa dogoo ra. A na albarka dan nga bonj ra ka Izirayel borey wongu*.

² A na wongu-ize jama dan Žuda koyrawey kul kan kuubandi nda cete ra, ka wongu-ize jineboroyan gorandi Žuda gandaa ra, nda Efrayim koyrawey ra kan nga baabaa Asa n'i dii.

³ Abadantaa goo Žozafat bande, zama a nka hanga fondo jina-jinawey bande kan bande nga

* **17:1 17.1** A na albarka dan nga bonj ra ka Izirayel borey wongu, Ebere šenni ra, almaganaa faa ti A na nga laamaa tabatandi Izirayel bonj.

baabaa Dawda hanga ey, a mana toorey kan se i ga neeBal gana,

⁴ amma a nka nga baabaa Koyoo ceeci, a hanga nga yaamarey kan man'ti hayaa kan Izirayel n'a tee.

⁵ Abadantaa na nga laamaa tabatandi kaboo ra, Žuda borey kul ga kate gomniyan Žozafat se. A duu alman beeri nda addawla beeri.

⁶ A na Abadantaa fondawey gana nda nga binoo kul, de mo a na tooru ganadogey nda Ašera bundu toorey kul derandi Žuda gandaa ra.

⁷ Žozafat laamaa jiiri hinzantoo ra, a na nga bonkoyney Ben-Hayel, nda Abdiyas, nda Zakariya, nda Netaniyel, nda Mikaya sanba i ma koy Žuda gandaa koyrawey ra ka cawandi.

⁸ A na Lewi boroyan sanba i bande kanyan ti Šemaya, nda Netaniya, nda Zebadiya, nda Asayel, nda Šemiramot, nda Žonatan, nda Adoniya, nda Tobiya, nda Tob-Adoniya, nda mo sargari juwalkey Elišama nda Žoram.

⁹ I na Žuda borey cawandi Abadantaa ašariyaa tiiraa kan goo i kone. I na Žuda koyrawey kul dira i ga jamaa cawandi.

Žozafat duu gaabi beeri

¹⁰ Gandawey laamawey kul kan ga Žuda gandaa kuubi k'a bere, Abadantaa hunburay n'i kar, i mana Žozafat wongu.

¹¹ Filisti boroyan kate Žozafat se gomniyan nda ka nooru bana a se alkaasi. Laarabey mo kate a se alman buuna, nda gaaru bon zenber iyye nda

zangu iyye (7.700), nda jindaaru boŋ zenber iyye nda zangu iyye (7.700).

¹² Žozafat mma koy de a ga tonton ka jer beene. A na wongu huguyan nda koyrayan kan ra jinay ga fanji cin Žuda gandaa ra.

¹³ A na jinay boobo fanji waatey kan ga kaa se Žuda koyrawey ra, nda wongu-izeyan, nda wongaariyan Žerizalem ra.

¹⁴ I kabandi hugu ka koy hugu, ngi hinnaa ti: Žuda alkabiilaa ra, wongu-ize jamawey jineboraa ti Adna, wongaari boro zenber zangu hinza (300.000) goo a bande.

¹⁵ Nga jere Yohanan goo kan bande aru zenber zangu hinka nda zenber woyyaaha (280.000) goo, nga ti ngi jineboraa.

¹⁶ Nga mo jere Zikri iz'aroo Amasiya goo kan na nga boŋ noo Abadantaa se, wongaari zenber zangu hinka (200.000) goo a bande.

¹⁷ Benžamen alkabiilaa ra, Elyada, wongaari no, aru zenber zangu hinka (200.000) kan kone biraw nda koray goo, goo a bande,

¹⁸ nga jere Yozabad goo, aru zenber zangu nda zenber woyyaaha (180.000) kan kone wongu jinay goo, goo a bande.

¹⁹ Wey ti borey kan goo kokoyoo goyoo ra, bila wey kan kokoyoo n'i gorandi Žuda koyrawey kul ra kan kuubandi nda cete.

18

*Žozafat tee Izirayel kokoyoo Akab bande affoo
(Kokoyey 1na 22.1-4)*

¹ Žozafat duu alman booboo nda addawla beeri. A na hiijay dan nga hugoo nda Akab hugoo game.

² Jiiri kaynayan banda ga, a koy Akab do Samari. Akab na alman buuna, nda alman beeri booboo wii nga nda jamaa se kan goo a bande. Woo banda ga, a n'a tusa ngi ma koy Ramot koyraa kan goo Galad gandaa ra tangam.

³ Izirayel kokoyoo Akab nee Žuda kokoyoo Žozafat se: «N'ga hanga ay bande ka koy Ramot wongu Galad ra wala?» Žozafat nee a se: «Agay nda ni man'ti kala sanda affoo, ay jamaa nda ni jamaa man'ti kala sanda affoo, ay ga koy ni bande ka wongu.»

Miše nda Izirayel annabey cindey mana kay haya foo ga

(Kokoyey 1na 22.5–28)

⁴ Žozafat nee Izirayel kokoyoo se: «Ay g'a wiri ni ga, ma Abadantaa hoyraa wiri jina.»

⁵ Izirayel kokoyoo na annabey marga, i ga too boro zangu taaci (400). A n'i hãa ka nee: «Ir ma koy Ramot kan goo Galad gandaa ra wongu wala ya si koy?» Annabey nee: «Žigi ka koy, Irkoy ga koyraa dan ni kan ti kokoyoo kaboo ra.»

⁶ Amma Žozafat nee: «Abadantaa annabi kul sii no koyne kan nda ir ga hin ka Abadantaa ibaayoo ceeci wala?»

⁷ Izirayel kokoyoo nee Žozafat se: «Aru folloku ka cindi kan nda ir ga hin ka Abadantaa ibaayoo ceeci, amma agay, ay ga konna a, zama a si haya henna baffoo har ay ga, waati kul ifutu de no a

g'a har. Yimla iz'aroo Miše no.» Žozafat nee: «Kokoyoo, masi woo har.»

⁸ Izirayel kokoyoo na goykaw beeri foo cee ka nee a se: «Cahã ka Yimla iz'aroo Miše ceeci kate.»

⁹ Woo gar Izirayel kokoyoo nda Žuda kokoyoo Žozafat, affoo kul goo ma goro nga kokoy gorodogoo ra, kokoy darbawey goo jindey ra, i si goro kala farroo kan goo Samari koyraa mipoo ga. Annabey kul ga annabitaray tee jiney ra.

¹⁰ Kenana iz'aroo Sedesiyas na guuru hilliyan tee, a nee: «Hayaa ne kan Abadantaa n'a har, a nee: «N'ga Siiri borey tuti nda hilley hala i ma halaci ka ben.»»

¹¹ Annabey jerey kul na šenni follokaa har ka nee: «Koy Ramot, Galad gandaa ra, n'ga hin ey, Abadantaa ga koyraa dan kokoyoo kaboo ra.»

¹² Dontokaa kan koy Miše cee, nee Miše se: «Annabey kul yadda ka tee mee foo ka ihenna har kokoyoo se. Ay g'a wiri ni ga, ma nan ni šennoo nda ngi wanoo ma tee affoo, ma ihenna har.»

¹³ Amma Miše nee: «Ay ga žee nda Abadantaa kan ga huna maapoo, woo kan ay Koyoo g'a har hinne no ay g'a har.»

¹⁴ Waatoo kan Miše too kokoyoo do, kokoyoo nee a se: «Miše, ir ma koy Ramot koyraa kan goo Galad gandaa ra wongu wala ya si koy?» Miše nee: «Wa koy, war ga zaame, i ga kan war kabey ra.»

¹⁵ Amma kokoyoo nee a se: «Cee marje no ay ga ni žeendi hala ma cimoo hinne har ya ne Abadantaa maapoo ga?»

16 Woo ga, Miše nee:

«Ay dii Izirayel borey kul ga say-say tondi hondey
bonj

ma nee alman kur kanj sii nda kurkaw.

Woo se Abadantaa nee:

«Borey wey sii nda jineboro,

boro foo kul ma koy nda baani nga hugoo do.»

17 Izirayel kokoyoo nee Žozafat se: «Ya na nee
ma ne kanj a si haya henna kul har ay ga, ifutu
de no a g'a har.»

18 Miše yee ka nee: «Aywa, wa hanajer
Abadantaa šennoo se. Ay dii Abadantaa a ga
goro nga kokoy gorodogoo ra, beenaa hayey kul
ga kay a jere, kabe gumaa nda iwaawaa ga.

19 Abadantaa nee: «May no ma Izirayel
kokoyoo Akab fafagay hala a ma koy Ramot
koyraa kanj goo Galad gandaa ra tangam, de mo
a ga wiiyandi?» Beenaa hayey, affoo kul na nga
wanoo har.

20 I goo woo da ra kanj hundi foo fatta ka kaa
ka kay Abadantaa jine ka nee: «Ay g'a fafagay.»
Abadantaa n'a hãa ka nee: «Taka foo no n'g'a
tee?»

21 A nee: «Ay ga fatta ka tee hundi kanj ga taari
danj nga annabey kul mijey ra.» Abadantaa nee:
«Šikka sii a ra, n'g'a fafagay, n'ga hin, fatta ka
koy a tee.»

22 Miše nee koyne: «Aywa, takaa woo da ka
tee, sohõ Abadantaa na hundi kanj ga taari šenni
har danj ni annabey mijey ra, zama Abadantaa
ka bone kayandi ma ne.»

²³ Kenana iz'aroo Sedesiyas man Miše k'a kar garboo ga ka nee: «Fondo foo nda Abadantaa Hundoo fatta ay ra ka koy šelan ma ne?»

²⁴ Miše nee: «N'ga kaa ka dii a han kan ni koy tugu hugu ka koy hugu ra.»

²⁵ Izirayel kokoyoo nee: «Wa Miše dii ka koy nda a koyraa goforneroo Amon nda kokoyoo iz'aroo Yowaš do.

²⁶ War ma nee: «Kokoyoo nee: “Wa aroo woo dan kasaa ra, war ma cindi k'a noo ŋaayan kayna nda hari kayna hala waati kan ra ay willi kate nda baani.”»

²⁷ Amma Miše nee: «Nda ni willi kate nda baani, adiši Abadantaa mana šelan nda ay mijoo.» Miše yee koyne ka nee: «Jamaa, war kul ma maa.»

*Kokoyoo Akab buu wongoo ra
(Kokoyey 1na 22.29–40)*

²⁸ Izirayel kokoyoo nda Žuda kokoyoo Žozafat koy Ramot koyraa kan goo Galad gandaa ra tangam.

²⁹ Izirayel kokoyoo nee Žozafat se: «Ay g'ay bon bere ka koy wongoo ra. Ni, ma ni kokoy bankaarawey dan.» Woo ga, Izirayel kokoyoo na nga bon bere, i koy wongoo ra.

³⁰ Siiri kokoyoo na nga bari torka bonkoyney yaamar kan i masi boro kaccu wala boro beeri tangam nda man'ti Izirayel kokoyoo hinne.

³¹ Waatoo kan torka bonkoyney dii Žozafat, i nee: «Izirayel kokoyoo no.» I n'a kuubi k'a bere k'a tangam, amma Žozafat kaati ka

ciya, Abadantaa n'a soolam. Irkoy n'i moorandi Žozafat.

³² Torka bonkoyney dii kan man'ti Izirayel kokoyoo no, i mooru a ga.

³³ Waatoo woo, aru foo na nga biraa cetaw, a koy duu Izirayel kokoyoo, a n'a kar koraa nongu feerante ra. Kokoyoo nee torka zurandikaa se: «Bere k'ay ka fatta wongoo ra, zama ay maray.»

³⁴ Hanoo woo, wongoo hanse ka koron hala nongu kan ra Izirayel kokoyoo mma kay torkaa ra ka Siiri borey tangam hala aluulaa ra, a faati waynaa kanyanoo waati.

19

Žozafat na alkaaliyan gorandi Žuda ra

¹ Žozafat, Žuda gandaa kokoyoo willi kate nga hugoo do Žerizalem nda baani nda alaafiya.

² Žehu, gunandikaa Hanani iz'aroo fatta k'a kubay ka nee kokoyoo Žozafat se: «Boro futu ga hima ka faabandi wala? N'ga baa borey kan ga konna Abadantaa wala? Woo maaganda se Abadantaa futuroo ga kan ni ga.

³ Amma woo kul, n'na haya henna fooyan tee, zama n'na Ašera bundu toorey derandi gandaa ra, de mo n'na Irkoy ceeci nda ni binoo kul.»

⁴ Žozafat cindi Žerizalem. Woo banda ga, a tun ka naaru ka gandaa dira za Ber-Šeba hala Efrayim tondi hondey ra, a n'i yeetandi Abadantaa ga kan ti ngi baabey Koyoo.

⁵ A na alkaaliyan gorandi gandaa ra, Žuda koyrawey kul kan kuubandi nda cete, koyra foo kul ra.

⁶ A nee alkaaley se: «War ma lakkal dan war goy takaa se, man'ti adamizayan se war ga ciiti, Abadantaa se war ga ciiti kan goo war bande waati kan war ga ciiti.

⁷ Sohō, yala Abadantaa hunburaa ma bara war ra, wa hawgay, wa lakkal dan war dira takaa se, zama Abadantaa, ir Koyoo si baa haya kan si šerre, a si baa ka borey bisandi cere, a si baa sufuray taayan.»

⁸ Takaa din da Žerizalem ra, Žozafat na Lewi boroyan gorandi, nda sargari juwalkawyan, nda Izirayel borey hugu bonyan kanyan ma ciiti dunbu Abadantaa maapoo ga. I si goro kala Žerizalem.

⁹ A n'i yaamar ka nee i se: «War ma goy nda Abadantaa hunburaa, nda laadirtaray, nda bine foo.

¹⁰ Waati kul kan war armey kan goo ngi koyrawey ra kate war do ciiti kan ti boro wiian šenni, wala ašariya šenni, wala yaamar šenni, wala hantumey šenni, wala hantumey kan kayandi šenni, war ma kašeta i ga hala i masi kaa ka Abadantaa tooje, hala nga futuroo masi kan war nda war armey bon. Takaa woo no war m'a tee, woo ra taali sii war ga.

¹¹ Sargari juwalkey jineboraa Amariya ga tee war bonkoynoo Abadantaa šenni kul kan no ra. Isimayel iz'aroo Zebadiya, Žuda hugoo borey bonkoynoo ga tee war jineboraa kokoyoo šenni kul kan no ra. Lewi borey goo war jine sanda

goy juwalkaw. Wa albarka dan war bon ra war ma goy, de mo yala Abadantaa ma bara boraa bande kan ga goy henna tee.»

20

Žuda gandaa tangamandi, ŋaarayroo kan Žozafat n'a tee

¹ Woo banda ga, Mowab borey nda Amon borey nda Mawon borey kan kara i ga kaa ka Žozafat tangam.

² Boroyan kaa ka nee Žozafat se: «Alžama beeri goo ma kaa ni ga ka hun teekoo bon faa ga za Siiri gandaa ra, de mo i goo Hasason-Tamar, maanaa En-Gedi.»

³ Žozafat hunbur, a kayandi nga ma Abadantaa ceeci. A dan kan Žuda gandaa kul ma meehaw.

⁴ Žuda borey marga ka Abadantaa faabaroo ceeci, borey hun Žuda koyrawey kul ra ka kaa ka Abadantaa ceeci.

⁵ Žozafat kay Žuda borey margaroo nda Žerizalem borey margaroo game Abadantaa hugoo ra, batuma taagaa jine.

⁶ A nee: «Abadantaa, ir baabey Koyoo, man'ti ni ti Irkoy kan goo beenaa ra, man'ti ni no ni hinoo goo gandawey laamawey kul bon wala? Gaabi nda hini sii kala ni kaboo ra, boro kul si hin ka kay ni jine.

⁷ Man'ti ni ti ir Koyoo kan na gandaa woo borey gaaray Izirayel, ni jamaa jine, ka gandaa woo noo hala abada ni ceroo Ibrahima hayroo se?

⁸ I goro a ra, i na nongu henanante cin a ra ma ne ni maanoo ga ka nee:

⁹ <Nda haya futu duu ir, a ma tee takuba, wala ciiti, wala sorfa, wala heray, ir kay hugoo woo jine, ni jine, zama ni maanoo goo hugoo woo ga. Ir binemaraa ra ir ga kaati ka ni cee, n'ga hanajer ir se, n'g'ir hallasi.>

¹⁰ Sohō guna, Amon borey, nda Mowab borey, nda borey kan goo Seyir gandaa tondi hondey ra, kanyan ra mana yadda Izirayel ma huru waatoo kan a kaa ka hun Misira gandaa ra, i bere nda nongu tana ka bisa, i man'i halaci.

¹¹ Amma ngi, hayaa kan nda i g'ir bana hō man'ti kala k'ir gaaray k'ir kaa laboo ga kan n'n'a noo ir se.

¹² Ir Koyoo, n'si ni ciitoo kanandi i bonj wala? Zama ir sii nda gaabi jamaa beeroo woo jine kan ga kaa ir ga, ir si bay haya kan no ir m'a tee. Ir moyey sii kala ni ga.»

¹³ Žuda borey kul ga kay Abadantaa jine, ngi nda ngi alaayaney, nda ngi wandey, nda ngi izey.

Abadantaa na Žuda borey zaamandi

¹⁴ Abadantaa Hundoo zunbu Yahaziyel ga margaroo game, baaboo man'ti kala Zakariya, Zakariya baabaa ti Benaya, Benaya baabaa ti Yeyiyel, Yeyiyel baabaa ti Mataniya. Lewi boro no kan si hun kala Asaf hayroo ra.

¹⁵ Yahaziyel nee: «Žuda borey kul, nda Žerizalem borey, nda ni, kokoyoo Žozafat, war ma hanajer. Hayaa ne kan Abadantaa n'a har, Abadantaa nee: <War masi hunbur, war masi

jijiri alžamaa beeroo woo jine, zama man'ti war wongoo no, Abadantaa wongoo no.

¹⁶ Suba war ma zunbu ka koy i tangam, i goo ma žigi ka kaa nda Tisit žigidogoo, war g'i gar gooroo mijoo ga, Yeruwel saajoo tenje.

¹⁷ Man'ti war no ma wongu, wa lanba no din. Žuda borey nda Žerizalem borey, wa kay war cewey ga, war ma dii takaa kan nda Abadantaa ga war kaa kabe ra. War masi hunbur, war masi jijiri. Suba war ma koy i tangam, Abadantaa goo war bande.»»

¹⁸ Žozafat na nga ndumoo sinji laboo ra, de Žuda borey kul, nda Žerizalem borey kul kan Abadantaa jine ka sujudu a se.

¹⁹ Lewi borey kan mana hun kala Kehat borey iz'arey ra nda Kora borey iz'arey ra tun ka hanse ka jinde jer ka Abadantaa, Izirayel Koyoo saabu.

²⁰ I tun subbaahi biya ka koy Tekowa saajoo ra. Waatoo kan i ga koy, Žozafat tun ka kay, a nee: «Wa hanajer ya ne, Žuda borey nda Žerizalem borey, wa war naanaa dan Abadantaa, war Koyoo ra, de war ga kay. Wa war naanaa dan nga annabey ra, de war ga zaame.»

²¹ Woo banda ga, a goro ka šelan nga nda jamaa, a na doonikawyan kayandi Abadantaa se kan g'a saabu nga daržaa henanyanoo se, i ga fatta wongu-izey jine, i ga nee: «Wa Abadantaa saabu, nga borohennataraa si ben abada.»

²² Waatoo kan borey šintin ka kaati nda jaali nda dooniyan, Abadantaa na zanbaguusu tee Amoj borey se, nda Mowab borey, nda borey

kaŋ goo Seyir tondi hondey ra kaŋ kaa ka Žuda tangam, Abadantaa n'i kar.

²³ Amon borey, nda Mowab borey na Seyir tondi hondey borey tangam k'i halaci sōy k'i benandi. Waatoo kaŋ i benandi nda Seyir gandaa borey, i bere cere ga ka cere wii.

²⁴ Waatoo kaŋ Žuda borey too nongoo ra kaŋ ra boro ga hin ka dii saajoo, i na ngi iberey jamaa heroo guna, i si dii haya kul kala bukaw kaŋ goo ganda, ba boro foo mana cindi.

²⁵ Žozafat nda nga jamaa kaa ka alganiimaa zaa, i na haya booboyaŋ, nda bukawyaŋ*, nda jinay alkadaranteyaŋ gar. Za i ga zaa hala nongu kaŋ ra i mana hin k'a kul ka koy. I na jirbi hinza tee i ga alganiimaa zaa, zama a ga boobo.

²⁶ Jirbi taacantoo hane, i na cere marga Beraka gooroo ra, i na albarka daŋ Abadantaa se, woo se hala hō zaaroo i ga nee nongoo din se Beraka gooroo (maanaa «Albarka danyanoo gooroo»).

²⁷ Žuda nda Žerizalem arey kul kaŋ Žozafat goo i jine willi Žerizalem nda jaali, zama Abadantaa nk'i paalandi ngi iberey ga.

²⁸ I huru Žerizalem nda tubalyaŋ, nda kunti-jiyaŋ, nda laati beeriyaŋ ka koy hala Abadantaa hugoo ra.

²⁹ Irkoy hunburaa zunbu gandawey laamawey kul ga waatoo kaŋ i maa kaŋ Abadantaa na Izirayel iberey kar.

³⁰ Žozafat kokoytaraa duu lakkalkanay, nga Koyoo n'a noo hunanzamay nongoo kul here.

* **20:25 20.25** *bukawyaŋ*, citaabu berandikaw fooyaŋ ga nee *adabba buunayaŋ*.

*Žozafat laamaa benantaa
(Kokoyey 1na 22.41–51)*

³¹ Žozafat tee Žuda gandaa se kokoy, jiiri waranza cindi guu (35) bara a se waatoo kan a ga huru kokoytaraa ra. A na jiiri waranka cindi guu (25) tee kokoytaraa ra, a si goro kala Žerizalem. Nanoo maapoo ti Azuba. Šili ize woy no.

³² A na nga baabaa Asa fondaa gana haya kul ra, a mana šiiri nongu kul here, haya kan ga henan no a n’a tee Abadantaa jine.

³³ Amma woo kul, tooru ganadogey mana hun no. Jamaa biney mana hawa Abadantaa, ngi hayragey Koyoo ga.

³⁴ Žozafat teegoyey cindey, ngi šintinoos nda ngi benantaa hantumandi Hanani iz’aroo Žehu fillaa ra kan goo Izirayel kokoyey citaaboo ra.

³⁵ Woo banda ga, Žuda kokoyoo Žozafat tee affoo Izirayel kokoyoo bande kan ti Akaziya kan ga boro laala goy tee.

³⁶ A tee a bande affoo ka harihii beeriyaŋ tee kan ga koy Tarsis koyraa ra, i mana harihiyey wey tee kala Esiyoŋ-Geber.

³⁷ Amma Dodowa iz’aroo, Eliyezer kan si hun kala Mareša šelaŋ Žozafat se nda annabitaray, a nee: «Zama ni tee affoo Akaziya bande, Abadantaa ga ni goyey hasara.» Harihiyey kayri, i mana hin ka koy Tarsis.

21

¹ Woo banda ga, Žozafat koy nga hayragey gar alaahara. I n’a sutura nga hayragey jere Dawda

koyraa ra. Nga iz'aroo Žoram tee kokoy dogoo ra.

*Waatoo kan Žoram ga Žuda laama
(Kokoyey 2to 8.16-24)*

² Žoram goo nda armayan, i man'ti kala Žozafat iz'arey kanyan ti: Azariya, nda Yehiyel, nda Zakariya, nda Azariyahu, nda Minkaylu, nda Šefatiya. Wey kul man'ti kala Žozafat, Izirayel kokoyoo iz'arey.

³ Ngi baabaa n'i noo haya booboyan kan ti wura, nda nzorfu kaaray, nda gomni beeriyan kanyan ra Žuda koyrayan kan kuubandi nda cete, amma a mana laamaa nan kala Žoram se, zama nga ti iz'aru jinaa.

⁴ Waatoo kan Žoram goro kokoytaraa ra nga baabaa dogoo ra, de mo nga laamaa tabati, a na takuba ka nga armey kul wii nda Izirayel jineboro fooyan mo.

⁵ Jiiri waranza cindi hinka (32) bara Žoram se waatoo kan a ga huru kokoytaraa ra. A na jiiri yaaha tee kokoytaraa ra, a si goro kala Žerizalem.

⁶ A hanga Izirayel kokoyey fondaa, sanda takaa kan Akab hugoo n'a tee, zama Akab ize woy no a hiiji a, a na goy futu tee Abadantaa jine.

⁷ Amma Abadantaa mana yadda ka Dawda hugoo borey halaci, amaanaa kan goo nga nda Dawda game maaganda, zama mo a nee kan nga ga nan nga hayroo boro ma cindi kokoytaraa ra waati kul.

⁸ Žoram kokoytaraa waatoo ra, Edom borey ture, i na kokoy gorandi ngi boŋ se ka nee kaŋ ngi si goro Žuda hinoo cire koyne.

⁹ Žoram tun ka koy nga nda wongu-ize jine-borey nda ngi bari torkawey. Cijin here a tun ka kaŋ Edom borey ga k'i wongu, amma Edom borey na Žoram nda nga bari torka boŋkoyney kuubi k'i dan game.

¹⁰ Za woo ga, Edom borey ture ka hun Žuda hinoo cire hala hõ. Waati follokaa din ra Libna koyraa mo ture nga laamaa ga, zama a nka Abadantaa, nga baabey Koyoo fur.

¹¹ Žoram na ba tooru ganadooyan tee Žuda tondi hondey boŋ. A na Žerizalem borey dan i ma izefututaray* tee koy tanayan bande, a na Žuda borey mo tusa k'i dan haya follokaa ra.

¹² Žoram duu bataga kaŋ hun a se annabi Ilyasu do, batagaa nee kaŋ hayaa ne kaŋ Abadantaa kaŋ ti Dawda ni baabaa Koyoo n'a har, a nee: «Hayaa kaŋ se mana ni baabaa Žozafat fondaa gana, mana Žuda kokoyoo Asa fondaa gana,

¹³ amma Izirayel kokoyey fondaa no n'na gana, n'na Žuda borey nda Žerizalem borey dan i ma izefututaray tee koy tanayan bande, sanda Akab hugoo takaa, koyne mo n'na ni armey wii kanjan ti ni baabaa izey hunday, kanjan takaa baa ni takaa.

¹⁴ Woo maaganda se, Abadantaa ga bone beeri ka ni jamaa kar, nda ni iz'arey, nda ni wandey,

* **21:11 21.11** Man'ti gaaham here no, laadir janay no Irkoy here.

nda ni kabehayey.

¹⁵ Haya kanj ti ni, a ga wirci laala ka ni kar, teeli wirci kanj zaari kul a mma koy de a ga tonton hala nongu kanj ra ni teeley ga doori ka hun ni gundoo ra.»

¹⁶ Abadantaa na konnay danj Filisti borey nda Laarabey kanyan ti Ecopi borey taalammayan biney ra Žoram here.

¹⁷ I na Žuda tangam, i huru nda gaabi, de i na haya kul kanj ti jinay kanj goo kokoyoo hugoo ra zaa, ba nga iz'arey nda nga wandey goo a ra, iz'aru kul mana cindi a se kala Žowakaz, nga ize koddaa.

¹⁸ Woo kul banda ga, Abadantaa n'a kar nda teeli wirci kanj si duu baani.

¹⁹ Zaari kul wircoo mma tonton. Nga jiiri hinkantoo benantaa ra, Žoram teeley fatta gundoo ra doroo gaaboo se. A buu hottay futu ra. Nga jamaa mana nuune diinandi a se k'a beerandi, sanda takaa kanj i n'a tee nga hayragey se.

²⁰ Jiiri waranza cindi hinka (32) bara a se waatoo kanj a ga huru kokoytaraa ra. A na jiiri yaaha tee kokoytaraa ra, a si goro kala Žerizalem. A buu, boro kul mana nimsi nda nga buuroo. I n'a sutura Dawda koyraa ra, amma man'ti kokoyey saarawey ra.

22

*Waatoo kanj Akaziya ga Žuda laama
(Kokoyey 2to 8.25-29; 9.27-29)*

¹ Žerizalem borey na Žoram iz'aru kaccaa Akaziya tee kokoy dogoo ra, zama wongu-ize jamaa kan huru Laarabey bande kaloo ra na ibeerey kul wii. Takaa woo nda Žoram, iz'aroo Akaziya tee Žuda kokoyoo.

² Jiiri woytaaci cindi hinka (42)* bara Akaziya se waatoo kan a ga huru kokoytaraa ra. A na jiiri foo tee kokoytaraa ra, a si goro kala Žerizalem. Nanoo maanoo ti Atali, Izirayel kokoyoo Omri haama no.

³ Akaziya mo hanga Akab hugoo borey dira takaa bande, zama nanoo n'a noo hoyray laalayan.

⁴ A na goy futu tee Abadantaa jine sanda Akab hugoo borey takaa kan baaboo buuroo banda ga, a na hoyraykawyan zaa nga dereyanoo se.

⁵ Ngi hoyraa ga, Akaziya nda Akab iz'aroo Žoram kan ti Izirayel kokoyoo koy Siiri kokoyoo Hazayel wongu Ramot kan goo Galad gandaa ra. Siiri borey na Žoram maray.

⁶ Kokoyoo Žoram willi kate Žizreyel ka nongey safar kan i n'i maray a ra Rama koyraa ra waatoo kan a ga Hazayel Siiri kokoyoo tangam. Žuda kokoyoo Akaziya kan ti Žoram iz'aroo koy Akab iz'aroo Žoram guna Žizreyel nga wircoo waati.

Žuda kokoyoo Akaziya buuroo

⁷ Irkoy ka taka tee kan ra Akaziya ma naaru ka koy Žoram do, ka woo tee a se nga ajaloo.

* **22:2 22.2** woytaaci cindi hinka (42), citaabu berandikaw fooyan ga nee waranka cindi hinka (22), Kokoyey 1na 8.26 guna.

Waatoo kan a too a do, a fatta nga nda Žoram ka koy Nimši iz'aroo, Žehu tangam kan Abadantaa n'a yon a ma tee kokoy a ma Akab hugoo halaci.

⁸ Kan Žehu nda Akab hugoo borey si cere zaa, a duu Žuda bonkoyney nda Akaziya armey iz'arey kan ka goy Akaziya se, a na hundey kaa.

⁹ A na Akaziya ceeci, i n'a dii Samari koyraa ra kan ra a goo ma tugu. I kate nda a Žehu do, i n'a wii. Woo banda ga, i n'a sutura, zama i nee kan Žozafat kan hanga Abadantaa nda nga binoo kul, haamaa no. Boro kul mana cindi Akaziya hugoo ra kan ga hin ka laama.

*Atali na kokoytaraa kom
(Kokoyey 2to 11.1-3)*

¹⁰ Akaziya jaa Atali dii kan nga iz'aroo Akaziya buu, woo se a kayandi ka Žuda kokoyoo hugoo hayrey cindey kul wii.

¹¹ Amma waatoo kan i ga kokoyoo hayrey wii, kokoyoo Žoram ize woyoo Yehošebāt kan ti Akaziya woymaa na Akaziya iz'aroo Žowas zaa k'a tugu, k'a kaa nga armey ra. A koy a tugu, nga nda woyoo kan n'a biiri kanihugoo ra. Takaa woo nda Yehošebāt n'a tugu k'a kaa Atali ra kan mana duu a k'a wii. Sargari juwalkaa Yoyada wandoo kan ti Yehošebāt kokoyoo ize woy, Akaziya woyme no.

¹² A cindi a ga tugu i bande jiiri iddu Irkoy hugoo ra ka gar Atali goo ma gandaa laama.

23

Žowas tee kokoy
(Kokoyey 2to 11.4-20)

¹ Woo banda ga, jiiri iyyantoo ra, Yoyada duu gaabi, a na amaana dan nga nda wongu-ize jineborey game kan goo aru zangu-zangu (100) jine. I man'ti kala Yeroham iz'aroo Azariya, nda Yohanan iz'aroo Isimayel, nda Obed iz'aroo Azariya, nda Adaya iz'aroo Maseya, nda Zikri iz'aroo Elišafat.

² I na Žuda gandaa yaara ka Lewi borey kan goo Žuda koyrawey kul ra nda Izirayel hugu boŋey kul marga. I too kate Žerizalem,

³ margaroo kul na amaana dan ngi nda kokoyoo game Irkoy hugoo ra. Yoyada nee: «Kokoyoo iz'aroo ga tee kokoy ka sawa nda hayaa kan Abadantaa n'a har Dawda iz'arey ga.

⁴ Hayaa ne kan war ga kaa k'a tee: Hunanza-mzaaroo hane, nda sargari juwalkey nda Lewi borey na ngi goyoo šintin, war kondaa borey zamna hinza affoo ma hugoo mijoo lakkal,

⁵ kondaa borey zamna hinza hinkantoo ga kokoyoo hugoo lakkal, ihinzantoo ga koyraa mijoo kan se i ga nee Yesod lakkal. Jamaa kul ma kaa Abadantaa hugoo batumawey ra.

⁶ Boro kul masi huru Abadantaa hugoo ra, nda man'ti sargari juwalkey nda Lewi borey hinne kan ga goy no din. I ga hin ka huru, zama i ga henan. Jamaa kul ga hima ka Abadantaa yaamarey beerandi.

⁷ Lewi borey ma kokoyoo kuubi nongoo kul here, boro foo kul nga wongu jinawey ma bara

kaboo ra. Boro kul kanj nee nga ga huru hugoo ra ma wiiyandi. Nongu kul kanj ra kokoyoo koy, war ma hanga a bande.»

⁸ Lewi borey nda Žuda kul na hayaa tee nda takaa kanj nda sargari juwalkaa Yoyada n'a har i se. Boro foo kul na nga borey zaa, wey kanj ga goy hunanzamzaaroo hane nda wey kanj ga zunbu hunanzamzaaroo hane, sargari juwalkaa Yoyada mana konday kul nanj a masi goy.

⁹ Sargari juwalkaa Yoyada na lakkalkaw zangu-zangu (100) jineborey noo kokoyoo Dawda yaajey, nda koray kaccey, nda ibeerey kanj goo Irkoy hugoo ra.

¹⁰ A na jamaa kul kayandi no din, ngi wongu jinawey goo kabey ra Irkoy hugoo kabe gumaa here ka koy hala iwaawaa here, sargari tonadogoo nda Irkoy hugoo here ka kokoyoo kuubi k'a bere.

¹¹ I na kokoyoo iz'aroo ka koy taray, i na kokoy fuulaa danj bonoo ra, k'a noo seedetaraa tiiraa. Yoyada nda nga iz'arey n'a yon k'a tee kokoy. Borey kobi-kobi ka kaati ka nee: «Kokoyoo kaboo ma gay a ra!»

¹² Kanj Atali ga maa jamaa nda lakkalkey kaatoo kanj ga kokoyoo saabu, a koy jamaa do Abadantaa hugoo ra.

¹³ A goo ma guna kanj a ga dii kokoyoo goo ma kay Abadantaa hugoo minoo tintimoo ga. Sooje bonkoyney nda laati beeri karkey goo kokoyoo jere. Gandaa jamaa kul ga jaali. Laati beeri karkey ga laatey kar, donkey goo i jine Irkoy saabuyanoo se, ngi nda ngi hooray jinawey. Kanj

Atali dii woo, a na nga darbawey kottu, a nee:
«Zanbayan ti woo, zanbayan ti woo.»

¹⁴ Sargari juwalkaa Yoyada na wongu-ize zangu-zangu (100) jineborey kan goo wongu-ize jamaa jine fattandi, a nee i se: «W'a dii k'a fattandi taray Abadantaa hugoo ra, borey game, boro kan hanga a ma wiiyandi nda takuba.» Sargari juwalkaa nka nee kan i mas'a wii Abadantaa hugoo ra.

¹⁵ I n'a dii, i n'a ka koy hala kokoyoo hugoo minoo do kan se i ga nee Baryey hugoo minoo, no din ra i n'a wii.

¹⁶ Sargari juwalkaa Yoyada na amaana dan nga, nda jamaa kul, nda kokoyoo game hala i ma tee Abadantaa jamaa.

¹⁷ Borey kul koy huru Bal tooru hugoo ra k'a kayri. I na sargari tonadogey, nda assuurawey kayri-kayri, i na Bal sargari juwalkaa kan ti Mattan wii sargari tonadogey kan kayri jere.

¹⁸ Yoyada na Abadantaa hugoo lakkalyanoo talfi sargari juwalkey kan ti Lewi borey ga, kan Dawda n'i tee kondayyan Abadantaa hugoo ra hala i ma sargari kukuranteyan kaa Abadantaa se, sanda takaa kan nda a hantumandi Musa asariyaa ra, nda jaali nda dooniyan ka sawa nda Dawda yaamarey.

¹⁹ A na boroyan dan Abadantaa hugoo minoy ga kan g'i lakkal, woo ra boro kul si huru a ra kan ga ziibi haya kul kan no se.

²⁰ Woo banda ga, a na wongu-ize jineborey kan goo wongu-ize zangu-zangu (100) jine, nda jamaa boro kayantey, nda jamaa bonkoyney, nda gandaa borey kul zaa. A na kokoyoo ka hun

Abadantaa hugoo ra. I too kate kokoyoo hugoo do ka huru nda hugoo mijoo kan se i ga nee Beenehere mijoo, i na kokoyoo gorandi kokoy gorodogoo ra.

²¹ Gandaa borey kul yafarhā, koyraa lakkalkanay. Haya kan ti Atali, i n'a wii nda takuba.

24

Žowas na Abadantaa hugoo hanse (Kokoyey 2to 12.1-7)

¹ Jiiri iyye bara Žowas se waatoo kan a ga huru kokoytarāa ra. A na jiiri woytaaci (40) tee kokoytarāa ra, a si goro kala Žerizalem. Nanoo maapoo ti Sibiya, a si hun kala Ber-Šeba koyraa ra.

² Žowas na haya tee kan ga henan Abadantaa jine sargari juwalkaa Yoyada hunaroo kul ra.

³ Yoyada na wande hinkaa hiijandi Žowas se. A duu iz'aruyan nda ize woyyan.

⁴ Woo ga, Žowas n'a zaa nga binoo ra nga ma Abadantaa hugoo hanse.

⁵ A na sargari juwalkey nda Lewi borey marga, a nee i se: «Wa fatta ka koy Žuda koyrawey ra ka nooru dii Izirayel borey kul ga hala Irkoy hugoo ma hansandi jiiri ka kaa jiiri. War ma cahā muraadoo woo ra.» Amma Lewi borey mana cahā.

⁶ Woo ga, Kokoyoo na sargari juwalkey jineb-oraa Yoyada cee ka nee a se: «Macin se mana nee Lewi borey se kan i ma nooroo dii kate Žuda nda Žerizalem borey ga kan Musa, Abadantaa

tamoo n'a dan Izirayel borey margaroo ga cere kubayyan hukukumoo se?

⁷ Zama woy laalaa din kan ti Atali nda nga borey na Irkoy hugoo hasara, i na Abadantaa hugoo jinay henanantey kul zaa k'i ka goy Balyan se.»

⁸ Woo ra kokoyoo dan kan i ma sunduku tee, i m'a jisi Abadantaa hugoo minoo tarayhere.

⁹ I fee Žuda nda Žerizalem ra kan borey ma kate nooroo kan Musa, Irkoy tamoo n'a dan Izirayel borey ga saajoo ra.

¹⁰ Bonkoyney kul nda jamaa kul jaali, i kate nooru k'a dan sundukoo ra hala nongu kan ra a too met.

¹¹ Waati kan borey dii kan nooroo boobo sundukoo ra, de Lewi borey ga sundukoo zaa ka koy nda a hala kokoyoo do hala a m'a guna, kokoyoo hantumkaa, nda sargari juwalkey jineboraa goykaa ka kaa ka nooroo zaa sundukoo ra. Woo banda ga, i ga sundukoo willi dogoo ra. Woo no i g'a tee zaari kul, i na nooru boobo marga.

¹² Kokoyoo nda Yoyada n'a noo borey se kan ga Abadantaa hugoo goyey tee. I ga tondi hoykawyan nda bundu goykawyan zaa goy hala i ma Abadantaa hugoo hanse. I na guuru nda alhan goykawyan mo zaa Abadantaa hugoo hanseyanoo se.

¹³ Borey kan ga hima ka goyoo tee na goyoo zaa k'a šintin, ngi ka kate goyoo koy jine. I na Irkoy hugoo yeeti nga takaa ga, i n'a noo gaabi.

¹⁴ Waatoo kan i na goyoo benandi, i koy nda nooroo kan cindi kokoyoo nda Yoyada jine. I n'a

ka jinayyan tee Abadantaa hugoo se, nda goyoo se, nda sargari kukurantey se, nda potiyan, nda wura nda nzorfu kaaray jinayyan. Yoyada hunaroo kul ra, waati kul sargari kukuranteyan ga kaandi Abadantaa hugoo ra.

Žowas tee laadir janante Irkoy here

¹⁵ Yoyada žen, a duu aloomur kuku. Jiiri zangu nda waranza (130) bara a se waatoo kan a ga buu.

¹⁶ I n'a sutura kokoyey jere Dawda koyraa ra, zama a nka goy henna tee Izirayel se, nda Irkoy se, nda nga hugoo se.

¹⁷ Waatoo kan Yoyada buu, Žuda bonkoyney kaa ka sujudu kokoyoo jine. Kokoyoo na hanajer i se.

¹⁸ I na Abadantaa, ngi baabey Koyoo hugoo nan, i koy Ašera bundu toorey nda toorey gana. Abadantaa futuyanoo kan Žuda nda Žerizalem bon, zama i nka toope.

¹⁹ Abadantaa na annabiyan sanba i ga hala i ma yee kate nga ga. Annabey koy lakkaley zumandi, amma i mana hanajer.

²⁰ Irkoy Hundoo zunbu Yoyada iz'aroo Zakariya ga, a koy jamaa do ka nee i se: «Hayaa ne kan Irkoy n'a har, a nee: «Macin se war ga Abadantaa yaamarey hoo? War si koy jine, zama war nka Abadantaa nan, nga mo ga war nan.»

²¹ I hawandifutay a ga, kokoyoo yaamaroo ga, i n'a warra nda tondi k'a wii Abadantaa hugoo batumaa ra.

²² Kokoyoo Žowas dirpa borohennataraa kan Zakariya baabaa Yoyada n'a cebe nga se. A na

Yoyada iz'aroo wii. Waatoo kanj Zakariya ga buu, a nee: «Yala Abadantaa ma dii, a ma alhaku bana.»

*Žowas laamaa benantaa
(Kokoyey 2to 12.18-22)*

²³ Jiiri taagaa ra, Siiri wongu-ize jamaa koy Žowas tangam. I kaa Žuda gandaa ra nda Žerizalem ra. I na jamaa jineborey kul halaci, i na ngi algaaniimaa kul sanba Damas kokoyoo se.

²⁴ Siiri wongu-ize jamaa kaa nda aru hinna kaccu, woo kul, Abadantaa nanj i ma hin wongu-ize tana jamaa beeri, zama i nka Abadantaa, ngi baabaa Koyoo nanj. Takaa woo nda i na ciitoo kanjandi Žowas boŋ.

²⁵ Waatoo kanj i koy, i n'a nanj a ga maray, nga borey hawandifutay a ga sargari juwalkaa Yoyada iz'aroo kuroo maaganda. I n'a wii nga daaroo boŋ, a buu. I n'a sutura Dawda koyraa ra, amma man'ti kokoyey saarawey ra.

²⁶ Borey kanj hawandifutay a ga ti: Amonj boraa Šimeyat iz'aroo Zabad nda Mowab woy boraa Šimrit iz'aroo Yehozabad.

²⁷ Haya kanj ti Žowas iz'arey, nda hantumey šenni boobo kanj harandi a ga, nda hanseyaney kanj teendi Irkoy hugoo ra, woo hantumandi kokoyey citaabey hantumey ra. Nga iz'aroo Amasiya tee kokoy dogoo ra.

25

*Waatoo kanj Amasiya ga Žuda laama
(Kokoyey 2to 14.1-7)*

¹ Jiiri waranka cindi guu (25) bara Amasiya se waatoo kanj a ga huru kokoytaraa ra. A na jiiri waranka cindi yagga (29) tee kokoytaraa ra, a si goro kala Žerizalem. Nanoo maanoo ti Yoyadan, Žerizalem wane nda a.

² A na haya tee kanj ga henan Abadantaa jine, amma binoo kul mana hanga Abadantaa bande.

³ Waatoo kanj Amasiya kokoytaraa duu gaabi, nga borey kanj na nga baabaa, kokoyoo Žowas kar k'a wii, a n'i wii.

⁴ Amma a mana ngi izey wii, sanda takaa kanj nda a hantumandi ašariyaa kanj ti Musa citaaboo ra kanj ra Abadantaa na yaamar noo ka nee: «Baaba si buu ize maaganda se, ize si buu baaba maaganda se. Boro foo kul mma buu nga bon zunuboo maaganda se.»*

⁵ Amasiya na Žuda borey marga, a n'i kanandi hugu nda hugu, nda jineboro kanj goo boro zenber foo-foo (1.000) jine, nda wey kanj goo boro zangu foo-foo (100) jine Žuda nda Benžamen kul ra. A na borey kabu k'a dii boro kanj goo nda jiiri waranka (20) nda ka žigi, a duu boro zenber zangu hinza (300.000) kanj ga wan wongu, i ga wan yaaji karyan, nda koray beeri diiyan.

⁶ A na Izirayel wongaari boro zenber zangu (100.000) zaa kanj a n'i bana nzorfu kaaray ton hinza cine.

⁷ Irkoy boro foo kaa a do ka nee: «He kokoyoo, Izirayel wongu-izey masi hanga ni, zama Abadantaa sii Izirayel bande, a sii Efrayim borey kul bande.

* 25:4 25.4 Alhukumoo 24.16.

⁸ Nda n'n'i ka koy ni bande, ba kaŋ se gaabi goo ni ra, Irkoy ga ni kaŋandi ni iberey jine, zama Irkoy goo nda hinay ka boro faaba, a goo nda hinay ka boro kaŋandi.»

⁹ Amasiya nee Irkoy boraa se: «Adiši de nzorfu kaaray ton hinza cine kaŋ ay n'a noo Izirayel wongu-ize jamaa se?» Irkoy boraa zaabi ka nee: «Abadantaa ga hin ka ni noo haya kaŋ bisa a.»

¹⁰ Woo ga, Amasiya na wongu-ize jamaa kaŋ kaa ka hun Efrayim kaa nga banda. A n'i sanba ngi do. Borey hanse ka futu Žuda ga, i willi ngi do nda futay beeri.

¹¹ Amasiya na bine daŋ nga boŋ ra, a huru nga jamaa jine ka koy. A koy Ciiroo gooroo ra, a na boro zenber woy (10.000) wii Seyir gandaa borey ra.

¹² Žuda borey na boro zenber woy (10.000) dii i ra i ga huna, i koy nda ey tondi beeri foo boŋoo ga. I n'i warra ka hun tondoo din boŋ, i kul motti.

¹³ Amma wongu-ize jamaa kaŋ Amasiya mana yadda i ma hanga nga bande wongoo ra koy kaŋ Žuda koyrawey boŋ, k'a dii za Samari hala Bet-Horoŋ. I na boro zenber hinza (3.000) wii, i duu alganiima beeri.

¹⁴ Waatoo kaŋ Amasiya willi kate ka hun nongoo kaŋ ra a hin Edom borey, a kate Seyir borey koyey k'i tee nga boŋ koyey, a ga sujudu i jine, a ga dugu dullandi i se.

¹⁵ Woo ga, Abadantaa futu Amasiya ga, a na annabi sanba a do, a nee a se: «Macin se n'na jamaa woo koyey ceeci, ka gar i mana hin ka ngi jamaa kaa ni kaboo ra?»

¹⁶ A goo ma šelan a se kan Amasiya nee a se: «Ir ka ni tee kokoyoo hoyraykaa wala? Dangay nda n'si baa i ma ni wii!» Annaboo na nga šennoo timmandi ka nee: «Ay ga bay kan Irkoy nka kayandi nga ma ni halaci, zama n'na woo tee, de mo mana hanajer ay hoyraa se.»

*Izirayel kokoyoo Žowas hin Amasiya
(Kokoyey 2to 14.8-14)*

¹⁷ Žuda kokoyoo Amasiya hoyraykey yaamarey ga, a na dontokawyan sanba Izirayel kokoyoo Žowas do kan ti Žowakaz iz'aroo, Žehu haamaa ka nee a se kan ngi ma cere kubay ka wongu.

¹⁸ Izirayel kokoyoo Žowas donto ka Žuda kokoyoo zaabi ka nee a se: «Han foo, Liban gandaa karjijanoo dan kan i ma nee Liban sedere tuuroo se kan a ma nga ize woyoo noo hiijay nga iz'aroo se. Amma Liban gandaa ganjihooga kan ga bisa na karjijanoo taama-taama.»

¹⁹ Žowas nee koyne: «Ni ka hin Edom borey, woo se n'ga bolsay, n'ga ni bon šifa. Sohõ goro ni do. Macin se n'ga huru bone jine? N'ga kan, de mo Žuda kul ga kan ni bande.»

²⁰ Amma Amasiya mana hanajer, zama hayaa woo mana hun kala Irkoy do kan ga baa i ma kan, haya kan se i na Edom koyey ceeci.

²¹ Woo ga, Izirayel kokoyoo Žowas koy tangam, nga nda Žuda kokoyoo Amasiya na cere kubay Bet-Šemeš koyraa ra kan ti Žuda gandaa wane.

²² Izirayel borey na Žuda borey wongu ka hin ey. Žuda borey, affoo kul zuru ka koy nga hugoo do.

²³ Izirayel kokoyoo Žowas na Žuda kokoyoo Amasiya dii Bet-Šemeš. Amasiya man'ti kala Žowas iz'aroo Žowakaz iz'aroo. Woo banda ga, a n'a ka koy Žerizalem ka koyraa cetaa kayri k'a dii za Efrayim huru minoo ga ka koy hala koyraa minoo kan se i ga nee Kanjoo minoo ga. Nongoo kan a n'a fun cetaa ra kuuroo man'ti kala kabedaaru zangu taaci (400).

²⁴ A na wuragoo nda nzorfu kaaraa kul, nda jinawey kul zaa kan goo Irkoy hugoo ra, nda Obed-Edom do, nda kokoyoo hugoo alman jisidogoo ra. A na boroyan mo dii, woo banda ga, a willi Samari koyraa ra.

*Amasiya laamaa benantaa
(Kokoyey 2to 14.15-20)*

²⁵ Žowas iz'aroo Amasiya, Žuda kokoyoo na jiiri woy cindi guu (15) tee Žowakaz iz'aroo Žowas, Izirayel kokoyoo buuroo banda ga.

²⁶ Amasiya teegoyey cindey, ngi šintinoo nda benantaa hantumandi Žuda nda Izirayel kokoyey teegoyey citaaboo ra.

²⁷ Za kan Amasiya mooru Abadantaa ga, boroyan hawandifutay a ga Žerizalem. A zuru ka koy Lakiš koyraa ra, amma i na boroyan sanba k'a gaarandi hala Lakiš, i n'a wii no din.

²⁸ I na nga bukaa zaa kate bariyan ga, i n'a sutura nga hayragey jere Žuda koyraa ra.

26

*Waatoo kanj Oziyas ga Žuda laama
(Kokoyey 2to 14.21-22; 15.1-3)*

¹ Žuda gandaa jamaa kul na Oziyas* kanj goo nda jiiri woy cindi iddu (16) zaa k'a tee kokoy nga baabaa Amasiya dogoo ra.

² Nga no ka Elat koyraa cin taaga k'a yeeti Žuda gandaa se kokoyoo Amasiya buuroo banda ga.

³ Jiiri woy cindi iddu (16) bara Oziyas se waatoo kanj a ga huru kokoytaraa ra. A na jiiri woyguu cindi hinka (52) tee kokoytaraa ra, a si goro kala Žerizalem. Nanoo maapoo ti Yekoliya, Žerizalem wane nda a.

⁴ A na haya tee kanj ga henan Abadantaa jine, sanda takaa hunday kanj nga baabaa Amasiya n'a tee.

*Oziyas jin a ga laadir; a kokor ka tee laadir
janante Irkoy here*

⁵ Oziyas na Irkoy ceeci waatoo kanj ra Zakariya ga huna kanj n'a waanandi a ma hunbur Irkoy†. Waatoo kanj a goo Abadantaa bande, Irkoy na albarka dan a ra.

⁶ Oziyas koy Filisti borey wongu, a na Gat koyraa cetaa kayri, nda Yabne koyraa cetaa, nda Ašdod koyraa cetaa. A na koyrayan cin Ašdod laamaa ra nda Filisti borey gandaa ra.

* **26:1 26.1** Oziyas da se i ga nee Azariya, Kokoyey 2to 14.21ra.

† **26:5 26.5** n'a waanandi a ma hunbur Irkoy, hantum fooyan ga nee ga faham Irkoy bangayyaney.

⁷ Irkoy n'a hallasi Filisti borey ra, nda Laarabey ra kan ga goro Gur-Bal, nda Mawon borey ra.

⁸ Amon borey[‡] ga alkaasi bana Oziyas se, nga maanoo koy hala Misira hirrey ga, zama a duu gaabi, a hanse ka jerandi.

⁹ A na soorohugu kukuyan cin Žerizalem ra koyraa minoo kan se i ga nee Kanjoo minoo, nda minoo kan se i ga nee Gooroo minoo, nda nongoo kan ra cetaa ga kanje tee, a na cete cin i se.

¹⁰ A na soorohugu kukuyan cin saajoo ra ka day boobo fanši, zama a goo nda adabba boobo hondey gandaa here nda ganganoo ra, nda beerikawyan, nda alaneb faari goykawyan tondi hondey ra, nda Karmel koyraa here, zama a ga baa faari goyyan.

¹¹ Oziyas goo nda wongu-izeyan kan ga wan wongu. Nda i ga koy wongu ra, i si koy nda kala kanandi-kanandi kan kabandi ka sawa nda kabuyanoo kan hantumkaa Yehiyel nda goy juwalkaa Maseya n'a tee. Kokoyoo goykaw beeri foo kan ti Hananiya ti ngi jineboraa.

¹² Wongaarey hugu bonney hinnaa man'ti kala boro zenber hinka nda zangu iddu (2.600).

¹³ Wongu-ize jamaa boro zenber zangu hinza nda zenber iyye nda zangu guu (307.500) kanyan ti wongaari beeriyan goo i cire, i ga kokoyoo faaba iberoo ra.

¹⁴ Oziyas na nga wongu-ize jamaa kul noo korayyan, nda yaajiyan, nda guuru fuulayan,

[‡] **26:8 26.8** *Amon borey*, citaabu berandikaw fooyan ga nee *Mawon borey*.

nda guuru darbayyan, nda birawyan, nda fizza tondiyar.

¹⁵ A na maršinyan tee Žerizalem ra, i n'i dan soorohugey boŋ, nda cetaa kanjey ra hala i ma biraw-ize kar, nda ka tondi beeri warra. Maapoo koy nongu mooro ra, zama a duu faabari cere-ceranteyan hala a ma duu ka duu gaabi.

¹⁶ Amma waatoo kan a duu gaabi, binoo beeri hala nongu kan ra a halaci. A na haya tee Abadantaa, nga Koyoo se kan si teendi ka huru Abadantaa hugoo ra ka dugu dullandi dugu dullandidogoo ra.

¹⁷ Sargari juwalkaa Azariya huru dumaa ga, nga nda Abadantaa sargari juwalkaw woyyaaha (80), aruyan no kan goo nda gaabi.

¹⁸ I kay kokoyoo Oziyas se ka nee a se: «Man'ti ni, Oziyas no ma hima ka dugu dullandi Abadantaa se, sargari juwalkey, Haruna iz'arey kan yeetandi jere ga Irkoy se no ma hima k'a tee. Fatta nongu henanantaa ra, zama n'na haya tee kan si teendi, goyoo woo si ni beerandi Abadantaa, ir Koyoo jine.»

¹⁹ Oziyas futu, dugu canbu foo goo kaboo ra ka dugu dullandi. Kan a futu sargari juwalkey ga, jiray bangay tepaa ga sargari juwalkey jiney ra Abadantaa hugoo ra, dugu dullandidogoo jeroo ra.

²⁰ Sargari juwalkey jineboraa Azariya nda sargari juwalkey jerey kul bere k'a guna, i dii kan jiray bara tepaa ga. I cahã k'a kaataray, de mo nga hunday cahã ka fatta, zama Abadantaa nk'a kar nda jiray.

Oziyas laamaa benantaa
(Kokoyey 2to 15.5-7)

²¹ Kokoyoo Oziyas cindi a ga jiray hala nga buuroo ga. Kan a ga jiray, a cindi nga hinne jere ga hugu foo ra. A si hin ka huru Abadantaa hugoo ra koyne. Nga iz'aroo Yotam kan ti kokoy hugoo alwakiiloo ka tee gandaa jamaa jineboraa.

²² Oziyas teegoyey cindey, ngi šintinoo nda benantaa, Amots iz'aroo, annabi Ezayi k'i hantum.

²³ Oziyas koy nga hayragey gar alaahara. I n'a sutura nga hayragey jere faaroo ra kan goo kokoyey saarawey ra, zama jiray bara a ga. Nga iz'aroo Yotam tee kokoy dogoo ra.

27

Waattoo kan Yotam ga Žuda laama
(Kokoyey 2to 15.32-38)

¹ Jiiri waranka cindi guu (25) bara Yotam se waattoo kan a ga huru kokoytaraa ra. A na jiiri woy cindi iddu (16) tee kokoytaraa ra, a si goro kala Žerizalem. Nanoo maapoo ti Yeruša, Sadok ize woy no.

² A na haya tee kan ga henan Abadantaa jine, sanda takaa hunday kan nga baabaa Oziyas n'a tee. Amma woo kul, a mana huru Abadantaa hugoo ra, jamaa attabiyaa si boori.

³ Yotam no ka Abadantaa hugoo Beenehere minoo cin. A na cinayan boobo tee fargandoo kan maapoo ti Ofel cetaa bon.

⁴ A na koyrayan cin Žuda tondi hondey ra, nda wongu huguyan, nda soorohugu kukuyan hawsawey ra.

⁵ A na Amon borey kokoyoo wongu, a hin a. Jiiroo din Amon borey na nzorfu kaaray ton hinza, nda alkama ton zenber hinza (3.000), nda orž ton zenber hinza (3.000) alkaasi bana a se. Woo ti hayaa kan Amon borey n'a tee. Hinna follokaa no i n'a bana a se jiiri hinkantoo, nda ihinzantoo.

⁶ Yotam gaaboo beeri, zama a ga dira nda šerretaray Abadantaa, nga Koyoo jine.

⁷ Yotam teegoyey cindey, nda nga wongey kul, nda goyey kul kan a n'i tee, i hantumandi Izirayel nda Žuda kokoyey citaaboo ra.

⁸ Jiiri waranka cindi guu (25) bara a se waatoo kan a ga huru kokoytaraa ra. A na jiiri woy cindi iddu (16) tee kokoytaraa ra, a si goro kala Žerizalem.

⁹ Yotam koy nga hayragey gar alaahara, i n'a sutura Dawda koyraa ra. Nga iz'aroo Akaz tee kokoy dogoo ra.

28

*Waatoo kan Akaz ga Žuda laama
(Kokoyey 2to 16.1-6)*

¹ Jiiri waranka (20) bara Akaz se waatoo kan a ga huru kokoytaraa ra. A na jiiri woy cindi iddu (16) tee kokoytaraa ra, a si goro kala Žerizalem. A mana haya tee kan ga henan Abadantaa jine, a mana takaa tee kan nga hayragoo Dawda n'a tee.

² A mana hanga kala Izirayel kokoyey, hala nongu kanj ra a na guuru mennandi k'a tee toorey se kanj ti Balyan.

³ A na dugu dullandi Hinom iz'aroo gooroo ra, a na nga iz'arey ton nuunaa ra k'i tee sargari, sanda almuahaley kanj jamawey kanj Abadantaa n'i gaaray Izirayel borey jine n'i tee ka bisa.

⁴ A ga sargariyanj kaa, ka dugu dullandi toorey ganadogey ra, nda hondey bonj, nda tuuri firzi kul cire.

⁵ Abadantaa, nga Koyoo n'a kanjandi Siiri kokoyoo kaboo ra, Siiri borey n'a kar, i na nga boro boobo dii k'i tee banjpayan kanj i n'i ka koy Damas koyraa ra. A kanj Izirayel kokoyoo mo kaboo ra kanj na mursay beeri tee a se.

⁶ Remaliya iz'aroo Peka na aru zenber zangu nda zenber waranka (120.000) kanjyan kul ti wongaariyanj wii zaari folloku ra Žuda gandaa ra, zama i nka Abadantaa, ngi baabey Koyoo nanj.

⁷ Zikri kanj ti Efrayim boro wongaari na kokoyoo iz'aroo Maseya wii, nda Azirikam kanj ti kokoyoo hugoo goykey jineboraa, nda Elkana kanj ga kaa kokoyoo dumaa ga.

⁸ Izirayel borey na boro zenber zangu hinka (200.000) dii ngi baaba-izey ra ka koy i tee banjpayan. Woyyanj, nda iz'aruyan, nda ize woyyanj no, i na alganiima boobo dii i ga. I koy nda alganiimaa Samari koyraa ra.

⁹ Nongoo din ra Abadantaa annabi goo kanj maapoo ti Obed. A fatta ka koy wongu-ize jamaa kanj ne ka kaa Samari kubay. A nee i se: «Abadantaa, war baabey Koyoo futu Žuda borey

ga, a n'i dan war kabey ra, war n'i halaci nda futay kan too hala beenaa ra.

¹⁰ Sohō war nee kan war ga Žuda nda Žerizalem izey dan war cire k'i tee war bapney nda war konney. Ni bay war hunday toope Abadantaa, war Koyoo jine?

¹¹ Sohō, wa hanajer ya ne, wa war armey kan war n'i tee bapna yeeti ngi do, zama Abadantaa futuyan beeroo si kan kala war ga.»

¹² Boroyan Efrayim borey jineborey ra kan ti Yohanan iz'aroo Azariya, nda Mešilemot iz'aroo Berekiya, nda Šalum iz'aroo Ezekiyas, nda Hadlay iz'aroo Amasa tun borey se kan willi kate ka hun wongoo ra.

¹³ I nee i se: «War masi bapney dan ne ra, k'ir toopandi Abadantaa jine, war mma baa ir zunubey nda ir toopewey ma tonton wala? Ir na toope booboyan tee ka ben, futay laala goo ma kan Izirayel bon.»

¹⁴ Woo ga, wongu-izey na bapney nda algani-
imaa nan bonkoyney nda margaroo kul jine.

¹⁵ Borey kan i n'i cee nda ngi maaney tun ka bapney dii, i na alganiimaa ka borey kul bankaaray kan goo gaa koonu noo darbayan nda taamiyan, i n'i nandi k'i hanandi, i na ngi dorey safar. I na borey kul kan si hin ka dira zaa farkayan bon ka koy nda ey Žeriko koyraa ra kan se i ga nee Teenaypaney koyraa, ngi armey jerey ga. Woo banda ga, i willi Samari.

*Akaz na faaba ceeci Asiri kokoyoo ga
(Kokoyey 2to 16.7-20)*

¹⁶ Alwaatoo woo ra, kokoyoo Akaz na don-tokawyan sanba Asiri kokoyey do a ma nga faaba.

¹⁷ Edom borey yee koyne ka kaa, i na Žuda gandaa kar, i na boroyan dii ka koy nda ey.

¹⁸ Filisti borey kaa ka kan hondey gandaa nda Negew saajoo kan goo Žuda gandaa ra koyrawey bon, i na Bet-Šemeš, nda Ayalon, nda Gederot, nda Soko nda nga koyra kanbey, nda Timna nda nga koyra kanbey, nda Gimzo nda nga koyra kanbey dii, i goro nongey din ra.

¹⁹ Zama Abadantaa nka Žuda kaynandi Izirayel kokoyoo Akaz maaganda kan na Žuda gandaa tee forba, de mo a na haya beeri tee Abadantaa se kan si teendi.

²⁰ Asiri kokoyoo kan ti Tilgat-Pilneser* koy Akaz tangam, a n'a dii sanda nga iberoo, a mana kabe dan a se.

²¹ Ba kan se Akaz nka Abadantaa hugoo, nda kokoyoo hugoo, nda bonkoyney hayayan zaa k'i noo Asiri kokoyoo se, amma woo kul mana haya kul hanse a se.

²² Ba nga binemarayyanoo ra, kokoyoo Akaz koy a ga ka haya tee Abadantaa se kan si teendi.

²³ A na sargari kaa Damas koyraa koyey se kanyan kate nga kanyanoo. A nee: «Siiri koyey g'i faaba, ay ga sargari kaa i se hala i ma kaa k'ay faaba.» Amma koyey wey tee nga nda Izirayel kul kanyanoo.

²⁴ Akaz na Irkoy hugoo jinawey marga jina a

* **28:20 28.20** *Tilgat-Pilneser* da se i ga nee *Tiglat-Pileser*, Kokoyey 2to 16.7ra.

n'i halaci. A na Abadantaa hugoo miṣey daabu, a na sargari tonadooyan tee Žerizalem nongey kul ra kan ga lolawey ga cere kubay.

²⁵ A na tooru ganadooyan tee Žuda koyra foo kul ra hala nga ma duu ka dugu sargari kaa koy tanayan se. Takaa woo nda, a na Abadantaa, nga hayragey Koyoo futandi.

²⁶ Akaz teegoyey cindey, hayey kan a n'i tee, ngi šintinoo nda benantaa hantumandi Žuda nda Izirayel kokoyey citaaboo ra.

²⁷ Akaz koy nga hayragey gar alaahara, i n'a sutura Žerizalem koyraa ra, i man'a dan Izirayel kokoyey saarawey ra. Nga iz'aroo Ezekiyaas tee kokoy dogoo ra.

29

*Waatooy kan Ezekiyaas ga Žuda laama
(Kokoyey 2to 18.1–4)*

¹ Ezekiyaas huru kokoytaraa ra waatooy kan a goo nda jiiri waranka cindi guu (25). A na jiiri waranka cindi yagga (29) tee kokoytaraa ra, a si goro kala Žerizalem. Nanoo maapoo ti Abiya, Zakariya ize woy no.

² A na haya tee kan ga henan Abadantaa jine, sanda takaa hunday kan nga hayragoo Dawda n'a tee.

Irkoy hugoo henanandiyanoo

³ Ezekiyaas laamaa jiiri jinaa, handu jinaa ra, a na Abadantaa hugoo miṣey feeri k'i hanse.

⁴ A kate sargari juwalkey nda Lewi borey, a n'i marga waynahunay farroo ra.

⁵ A nee i se: «Wa hanajer ya ne, Lewi borey! Wa war boŋ dan jere ga Irkoy se, wa Abadantaa, war baabey Koyoo hugoo dan jere ga a se, war ma žiibi kul moorandi nongu henanantaa.

⁶ Zama ir hayragey toope, i na goy futu tee Abadantaa, ir Koyoo jine, i n'a nan, i na ngi ndumey kaa Abadantaa gorodogoo here, i na banda bere a se.

⁷ I na ba šiifaa ganbey daabu, i na fitillawey wii, i mana dugu wala sargari kukurante kaa sargari nongu henanantaa ra Izirayel Koyoo se.

⁸ Woo se Abadantaa futuroo kan Žuda nda Žerizalem boŋ, a n'i tee hunburhaya, nda jittandihaya, nda almunkarhaya, sanda takaa kan nda war goo ma dii a hõ.

⁹ Woo maaganda se, takuba n'ir baabey wii, de ir iz'arey, nda ir ize woyey, nda ir woyey goo bapnataray.

¹⁰ Sohõ ay goo nda anniya ka amaana dan agay nda Abadantaa, Izirayel Koyoo game, hala nga futay beeroo ma mooru ir.

¹¹ Sohõ ay izey, war masi yala. War no Abadantaa na war suuba hala war ma kay nga jine ka goy nga se, ka tee nga goykey nda ka dugu dullandi a se.»

¹² Woo ga, Lewi borey kan tun ka kaa ne ti woo: Amasay iz'aroo Mahat, nda Azariya iz'aroo Jowel, wey ti Kehat borey iz'arey. Merari borey ra, Abdi iz'aroo Kiš, nda Yehalelel iz'aroo Azariya. Geršon borey ra, Zimma iz'aroo Yowa, Yowa iz'aroo Eden.

¹³ Elisafan borey ra, Šimri nda Yeyiyel. Asaf borey ra, Zakariya nda Mataniya.

¹⁴ Heman borey ra, Yehiyel nda Šimeyi. Yedutun borey ra, Šemaya nda Uziyel.

¹⁵ I na Lewi hayroo cindoo marga, i na ngi bon dan jere ga Irkoy se, i koy Abadantaa hugoo henanandi, sanda takaa kan nda kokoyoo yaamaroo n'a har, ka sawa nda Abadantaa šennoo.

¹⁶ Sargari juwalkey huru Abadantaa hugoo kunehere k'a henanandi. Žiibi kul kan i n'a gar Abadantaa hugoo ra ka koy hala Abadantaa hugoo batumaa ra, i n'i fattandi. Lewi borey g'i dii ka koy nda ey taray Sederon gooroo ra.

¹⁷ I na Abadantaa hugoo henanandiyanoo šintin handu jinaa zaari jinaa ra. Handoo jirbi yaahantoo hane i huru Abadantaa šiifaa ra, de i na jirbi yaaha tee Abadantaa hugoo henanandiyanoo ra. Handu jinaa jirbi woy cindi idduwantoo (16to) ra i benandi.

¹⁸ Woo banda ga, i koy huru kokoyoo Ezekiyas do ka nee: «Ir na Abadantaa hugoo kul henanandi, sargari kukurantey tonadogoo nda nga jinawey kul, nda taabaloo kan ga takulawey ga jisandi Irkoy jine nda nga jinawey kul.

¹⁹ Ir na jinawey kul henanandi kan kokoyoo Akaz n'i žiibandi nda nga laadir janjaa nga laamaa waati, i goo Abadantaa sargari tonadogoo jine.»

Irkoy hugoo goyoo yee ka gorandi dogoo ra

²⁰ Kokoyoo Ezekiyas biya ka tun, a na koyraa bonkoyney marga, a žigi ka koy Abadantaa hugoo do.

²¹ I koy nda ngi bande zunubu sargaroo se yaaru kobsi iyye, nda gaaru bon iyye, nda feeji-ize bon iyye, nda jindaaru iyye. I n'i noo kokoyoo hugoo maapoo ga, nda Abadantaa hugoo, nda Žuda maapoo ga. Kokoyoo nee Haruna iz'arey kan ti sargari juwalkey se kan i m'i kaa sargari Abadantaa sargari tonadogoo bon.

²² Sargari juwalkey na hawey koosu ka ngi kurey zaa k'i say-say sargari tonadogoo ga, i na gaarey koosu ka ngi kurey say-say sargari tonadogoo ga. I na feeji-izey koosu ka ngi kurey say-say sargari tonadogoo ga.

²³ Woo banda ga, i na zunubu sargaroo jindaarey manandi kokoyoo jine nda margaroo jine, i na ngi kabey fur a bon.

²⁴ Sargari juwalkey n'i koosu, i na ngi kuroo dan sargari tonadogoo ga zunubu sargaroo se hala ngi ma zunubu tuusuyanoo tee Izirayel kul se. Zama kokoyoo nka dan kan sargari kukurantaa nda zunubu sargaroo mana hun kala Izirayel kul se.

²⁵ Kokoyoo na Lewi borey gorandi Abadantaa hugoo ra nda guuruyan kan ga kara-kara, nda kurbuyan, nda kuntijiyan ka sawa nda Dawda yaamaroo, nda kokoyoo gunandikaa Gad, nda annabi Natan. Abadantaa na yaamar noo kan nga annabey n'a ka too borey do.

²⁶ Lewi borey koy ngi dogey ra, ngi nda Dawda hooray jinawey, laati beerey goo sargari juwalkey kone.

²⁷ Ezekiyas na yaamar noo kan i ma sargari kukurantaa kaa sargari tonadogoo ga. Waatoo

kaŋ i na sargari kukurantaa šintin, nga da ra Abadantaa dooney šintin nda laati beerey, nda Dawda, Izirayel kokoyoo hooray jinawey kaŋ ga hēe i bande.

²⁸ Margaroo kul sujudu, i ga don, i ga laati beerey hēenandi hala waatoo kaŋ sargari kukurantaa ben.

²⁹ Waatoo kaŋ i na sargari kukurantaa kaa ka ben, kokoyoo nda boro kul kaŋ goo a bande na kanjezor, i sujudu.

³⁰ Woo banda ga, kokoyoo Ezekiyas nda boŋkoyney nee Lewi borey se kaŋ i ma Abadantaa saabu nda Dawda nda gunandikaa Asaf šenney. I n'a saabu nda jaali, i gunguma, de i sujudu.

³¹ Waatoo din Ezekiyas na šennoo zaa ka nee: «Sohō kaŋ war yeetandi jere ga Abadantaa se, wa man kate, war ma kate albarka danyan sargariyaŋ nda sargari tanayaŋ Abadantaa hugoo ra.» Margaroo kate albarka danyan sargariyaŋ nda sargari tanayaŋ, de mo borey kul kaŋ ti kabe doona kate sargari kukuranteyaŋ.

³² Sargari kukurantey hinnaa kaŋ margaroo kate ey man'ti kala adabba beeri kobsi woyye (70), nda gaaru boŋ zangu (100), nda feeji-ize boŋ zangu hinka (200), i kul man'ti kala sargari kukuranteyaŋ Abadantaa maapoo ga.

³³ I yee ka sargari kaa koyne kaŋ ti adabba beeri kobsi zangu iddu (600) nda adabba kaccu boŋ zenber hinza (3.000).

³⁴ Amma sargari juwalkey hinnaa ga hanse ka kacca ka sargari kukurantey wey kul fooru. Ngi armey kaŋ ti Lewi borey na kabe dan i se hala

goyoo ben, hala mo sargari juwalkey jerey ma yeetandi jere ga Irkoy se, zama a goo Lewi borey biney ra ngi ma ngi bon yeeti jere ga ka bisa sargari juwalkey.

³⁵ Sargari kukurante boobo goo no nda alaafiya teendi sargari maaniyan, nda sargari hari-harey sargari kukurantey se.

Takaa woo nda Abadantaa hugoo goyoo gorandi dogoo ra.

³⁶ Ezekiyas nda jamaa kul jaali nda kan Abadantaa na hayaa kul hanse jamaa se, zama a kul ka teendi nda cahāyan.

30

Ezekiyas na Izirayel borey kul cee Borcintaraa jingaroo se

¹ Ezekiyas na dontokawyan sanba Izirayel nda Žuda gandawey kul ra. A na batagayan mo hantum k'i sanba Efrayim nda Manase borey se hala i ma kaa Abadantaa hugoo do Žerizalem ka Borcintaraa jingaroo tee Abadantaa, Izirayel Koyoo maanoo ga.

² Kokoyoo, nda nga gandaa bonkoyney, nda margaroo kul kan goo Žerizalem kayandi ngi ma Borcintaraa jingaroo tee handu hinkantoo ra,

³ zama i si hin ka jingaroo tee nga waatoo ra, haya kan se sargari juwalkaw boobo mana ngi bon henanandi, de mo jamaa mana marga Žerizalem jina.

⁴ Hayaa woo, kokoyoo yadda a ga, margaroo kul yadda a ga.

⁵ I kayandi kan̄ ngi ma wurru dan̄ Izirayel kul ra k'a dii za Ber-Šeba hala Dan, hala borey ma kaa Žerizalem ka Borcintaraa jingaroo tee Abadantaa, Izirayel Koyoo maap̄oo ga. Zama a gay borey si jingaroo tee sanda takaa kan̄ nda a hantumandi.

⁶ Kokoyoo nda bon̄koyney batagawey kan̄ i n'i hantum, dontokey koy nda ey Izirayel nda Žuda kul ra. Ka sawa nda kokoyoo yaamaroo, i nee: «Izirayel borey, wa willi kate Abadantaa ga kan̄ ti Ibrahima, nda Isiyaka, nda Izirayel Koyoo hala nga mo ma willi kate war ga kan̄ cindi, war kan̄ hun Asiri kokoyey kabey ra.

⁷ War masi hima nda war baabey nda war armey kan̄ na Abadantaa, ngi baabey Koyoo toope, de a n'i noo halaciyan se, sanda takaa kan̄ war ga dii a.

⁸ Sohō, war masi hipešenday sanda war baabey. Wa war bon̄ noo Abadantaa se, wa kaa nga nongu henanantaa ra kan̄ a n'a yeeti jere ga hala abada, war ma goy Abadantaa, war Koyoo se hala nga futay beeroo ma hun war ga.

⁹ Nda war yee kate Abadantaa ga, borey kan̄ na war armey nda war izey dii ka koy baɲɲataray ga tamalla i se, de i ga kaa ka willi kate gandaa woo ra, zama Abadantaa, war Koyoo ti anneemakoyoo kan̄ ga alhormo tee, nda war yee kate a ga, a si wanji war se.»

¹⁰ Dontokey koy koyra nda koyra ra Efrayim nda Manase gandawey ra ka koy hala Zabulon̄ alkabiilaa do. Amma borey mm'i haaru, i g'i ɲooɲo.

¹¹ Woo kul, Aser, nda Manase, nda Zabulon boroyan na ngi bon yeeti ganda, i kaa Žerizalem.

¹² Žuda borey mo, Irkoy dan kan biney ma tee affoo hala i ma kokoyoo nda bonkoyney yaamaroo tee ka sawa nda Abadantaa šennoo.

Izirayel borey na Borcintaraa jingaroo tee

¹³ Alžama beeri na cere marga Žerizalem handu hinkantoo ra ka Takulawey kan ra dolo-biri sii jingaroo tee. A tee margari beeri.

¹⁴ I na sargari tonadogey kul kan goo Žerizalem kayri-kayri, i na dugu dullandidogey kayri-kayri k'i warra Sederon gooroo ra.

¹⁵ Woo banda ga, i na Borcintaraa jingaroo feeji-izoo koosu handu hinkantoo jirbi woy cindi taacantoo (14to) hane. Sargari juwalkey nda Lewi borey haw, i na ngi bon yeeti jere ga Irkoy se. I na sargari kukuranteyan kaa Abadantaa hugoo ra.

¹⁶ I goo waati kul dogoo ra ka sawa nda ngi hantumoo kan kayandi nda Irkoy boraa Musa ašariyaa. Sargari juwalkey ga kuroo say-say kan Lewi borey g'a noo i se.

¹⁷ Kan margaroo ra boro boobo goo no kan mana ngi bon yeeti jere ga Irkoy se, woo se Lewi borey danandi ngi ma Borcintaraa jingaroo feeji-izoo koosu borey se kan si henan, hala i ma ngi bon yeeti jere ga Abadantaa se.

¹⁸ Zama jamaa jere beeroo, maanaa Efrayim, nda Manase, nda Isakar, nda Zabulon boro booboyan mana ngi bon henanandi. I na feejoo ŋaa, ka gar i mana hanga takaa kan nda a

hantumandi. Woo se Ezekiyas na Irkoy ŋaaray i se ka nee: «Yala Abadantaa kaŋ ga boori ma zunubu tuusuyanoo tee

¹⁹ borey kul se kaŋ ga Irkoy Abadantaa, ŋgi baabey Koyoo ceeci nda ŋgi biney kul, ba nda boraa mana ŋga boŋ henanandi ka sawa nda nongu henanantaa henanandiyano.»

²⁰ Abadantaa na haŋajer Ezekiyas se, a na jamaa soolam.

²¹ Takaa woo nda Izirayel borey kaŋ goo Žerizalem na Takulawey kaŋ ra dolobiri sii jingaroo tee jirbi iyye nda ŋaali beeri. Zaari ka kaa zaari Lewi borey nda sargari juwalkey ga Abadantaa saabu nda hooray jinawey kaŋ goo nda gaabi Abadantaa maapoo ga.

²² Ezekiyas ŋelaŋ Lewi borey kul se ka biney daŋ, wey kaŋ ga Abadantaa hayey guna soobay. I na jingaroo sargarey ŋaa jirbi iyye ka alaafiya teendi sargariyaŋ kaa ka Abadantaa, ŋgi baabey Koyoo saabu.

²³ Margaroo kul waafaku ka kayandi ka jingaroo tee jirbi iyye koyne. I n'a tee nda ŋaali jirbi iyye.

²⁴ Zama Žuda kokoyoo Ezekiyas na yaaru kobsi zenber foo (1.000), nda alman buuna boŋ zenber iyye (7.000) noo margaroo se. Boŋkoyney na yaaru kobsi zenber foo (1.000), nda alman buuna boŋ zenber woy (10.000) noo jamaa se. Sargari juwalkaw booboyaŋ na ŋgi boŋ yeeti jere ga Irkoy se.

²⁵ Žuda margaroo kul, nda sargari juwalkey, nda Lewi borey, nda margaroo kul kaŋ kaa ka

hun Izirayel, nda yawey kan hun Izirayel gandaa ra wala wey kan ga goro Žuda goo jaali ra.

²⁶ Naali beeri tee Žerizalem. Za Izirayel kokoyoo Dawda iz'aroo Sulaymaana waati, woo cine mana bay ka tee Žerizalem ra.

²⁷ Sargari juwalkey kan ti Lewi boro tun ka gaara jamaa se. Ngi gaararoo taandi. Ngi ŋaarayroo too hala Irkoy gorodoo henanantaa ra kan ti beenaa.

31

Ezekiyas na Abadantaa hugoo goyey soolu

¹ Waatoo kan jingaroo hoorawey kul ben, Izirayel borey kul kan yahadar no din, i kul koy Žuda koyrawey ra. I na tondey kan i n'i kayandi k'i tee tooru kayri, i na Ašera bundu toorey kayri, i na Žuda kul nda Benžamen, nda Efrayim nda Manase gandawey tooru ganadogey nda sargari tonadogey kayri hala i ben. Woo banda ga, Izirayel borey kul willi kate ngi koyrawey ra, boro foo kul koy nga dogoo ra.

² Ezekiyas na sargari juwalkaw nda Lewi borey kondawey gorandi ka sawa nda ngi kondawey, boro foo kul ka sawa nda nga goyoo, sargari juwalkaw nda Lewi boro sargari kukurantey nda alaafiya teendi sargarey se, ka goyoo tee, nda albarka danyan, nda saabuyan Abadantaa hugoo batumawey mipey ga.

³ Kokoyoo na haya kaa nga almanoo ra k'a noo hala a ma tee sargari kukurante: subbaahoo

wanoo nda alaasaroo wanoo, nda sargari kuku-rante hunanzamzaarey se, nda handu kayyaney hane se, nda jingarey se, sanda takaa kanj nda a hantumandi Abadantaa ašariyaa ra.

⁴ A nee jamaa se kanj ti Žerizalem borey kanj i ma sargari juwalkey nda Lewi borey bagaa kaa, hala i ma hawa Abadantaa ašariyaa ga.

⁵ Waatoo kanj borey kul maa šennoo woo, Izirayel borey na ngi faarey hegaa ize jina-jinawey kanj ti alkama, nda alaneb hari, nda jii, nda yuu boobo noo. I kate mo hayey wey kul azakkaa nda booboyan.

⁶ Takaa din da, Izirayel borey nda Žuda borey kanj ga goro Žuda koyrawey ra na adabba beeroo nda ibuunaa azakkaa noo, nda haya henanantey kanj yeetandi jere ga Abadantaa, ngi Koyoo se azakkaa, i n'i tee kanandi kanandiyanj.

⁷ I šintin ka kanandey tee handu hinzantoo ra, i n'i benandi handu iyyantoo ra.

⁸ Ezekiyas nda boŋkoyney kaa ka kanandey guna, i na albarka daŋ Abadantaa nda nga jamaa Izirayel se.

⁹ Ezekiyas na sargari juwalkey nda Lewi borey hãa haya kanj ti kanandey.

¹⁰ Woo ga, sargari juwalkey jineboraa Azariya kanj ti Sadok hugoo boro nee a se: «Za borey šintin ka kaa ngi kabehayey ra ka kate ey Abadantaa hugoo ra, ŋaayan duwandi ka kungu hala iboobo cindi, zama Abadantaa na albarka daŋ nga jamaa ra. Woo kanj cindi ti woo ma zuku cere ga.»

¹¹ Ezekiyas dan kan i ma galliyanan soolu Abadantaa hugoo ra. I n'i soolu.

¹² Borey ga kate woo kan i na kaa ngi kabehayaa ra, nda azakkaa, nda haya henanantey jerey nda laadirtaray. Lewi boraa Konaniya, nga ti bonkoynoo, nda nga armaa Šimeyi kan ga kara a ga sanda boro hinkantoo ka huga nda jinawey.

¹³ Yehiyel, nda Azaziya, nda Nahat, nda Asayel, nda Yerimot, nda Yozabad, nda Eliyel, nda Yismakiya, nda Mahat, nda Benaya ti goyey korošikey, Konaniya nda nga armaa Šimeyi ti ngi kul jineborey. Kokoyoo Ezekiyas nda Irkoy hugoo jineboraa Azariya yaamaroo ga takaa woo teendi.

¹⁴ Lewi boraa Kore kan ti Yimna iz'aroo ti waynahunay hugoo mipoo lakkalkaa, nga no ma hayey dii kan borey g'i noo nda ngi bon Irkoy se, nda hayey kan borey g'i kaa Abadantaa se, nda hayey kan ga hanse ka henan, nga no m'i zamna.

¹⁵ Eden, nda Minyamin, nda Yešuwa, nda Šemaya, nda Amariya, nda Šekaniya ti boroyan kan goo sargari juwalkey koyrawey ra, i g'a faaba ka hayey zamna ngi armey game nda laadirtaray, boro beeri ka koy zanka, boro foo kul nda nga kondaa.

¹⁶ I na borey kul kan hantumandi noo baa, maanaa arey kan goo nda jiiri hinza ka žigi, nda borey kul kan ga huru Abadantaa hugoo ra zaari kul ka goy ka sawa nda ngi goymipoo nda ngi kondaa,

¹⁷ nda sargari juwalkey kan hantumandi ka

sawa nda ngi baabaa hugoo, nda Lewi borey kan goo nda jiiri waranka (20) nda ka žigi hantumandi ka sawa nda ngi goymino, nda ngi kondaa.

¹⁸ I hantumandi, ngi, nda ngi alaayaney, nda ngi wandey, nda ngi iz'arey, nda ngi ize woyey, maanaa margaroo kul, zama i nka ngi boŋ dan jere ga Irkoy se hayey kan yeetandi jere ga se.

¹⁹ Haya kan ti Haruna iz'arey kan ti sargari juwalkey, kanyan ga goro ngi koyrawey hawsawey ra, koyraa foo kul ra aruyan ciyandi nda ngi maaney i ma sargari juwalkey, nda Lewi borey kul kan hantumandi noo ngi bagawey.

²⁰ Woo ti hayaa kan Ezekiyas n'a tee Žuda kul ra. A ga goy nda taka borya, nda šerretaray, nda laadirtaray Abadantaa, nga Koyoo jine.

²¹ Goyoo kul kan a n'a tee Abadantaa hugoo goyoo ra, nda ašariyaa se, nda yaamaroo se, nda ka nga Koyoo ceeci, a n'a tee nda nga binoo kul, goyey boori a ga.

32

Asiri kokoyoo Senakerib na Žuda gandaa wongu

(Kokoyey 2to 18.13; Ezayi 36.6)

¹ Ezekiyas teegoy laadirantey banda ga, Asiri kokoyoo Senakerib kaa, a huru Žuda gandaa ra, a na koyrawey kan kuubandi nda cete kuubi k'i dan game, a ga baa nga ma huru nda gaabi.

² Waatoo kan Ezekiyas ga dii kan Senakerib kaa, de a soolu nga ma Žerizalem tangam,

³ a na nga gandaa bonkoyney nda wongaarey lakkaley ceeci hala nga ma hari hundogey kan goo koyraa se taray lutu, i waafaku nda nga šennoo.

⁴ Boro alžama beeri marga, i na hari hundogey kul lutu, ba gooroo haroo kan goo gandaa gamoo ra. I nee: «Macin se Asiri kokoyey ga kaa ka hari boobo gar ne?»

⁵ Ezekiyas duu gaabi, a na cetaa kul cin taaga kan ra funyan goo, a tonton soorohugu kukey ga k'i jer, a na cete tana cin koyraa cetaa dumaa ga, a na Milo dogoo* mo hanse Dawda koyraa ra. A na wongu jinay nda koray boobo hanse.

⁶ A na wongu-ize jineborey gorandi jamaa ga, a n'i marga nga jere koyraa mijoo farroo ra. A šelan i se ka biney dan ka nee:

⁷ «Wa albarka dan war bon ra, war ma bine tee, war masi jijiri, Asiri kokoyoo nda jamaa kul kan goo a bande masi war biney dunbu, zama gaaboo kan goo ir bande bisa gaaboo kan goo a bande.

⁸ Nga, adamize gaabi bara a bande, amma Abadantaa, ir Koyoo bara ir bande, a ga kaa k'ir faaba, a ga wongu ir se.» Woo ga, jamaa na Žuda kokoyoo Ezekiyas šenney dii.

*Senakerib na Žerizalem wanga k'a dan game
(Kokoyey 2to 18.17-37; Ezayi 36.2-22)*

⁹ Woo banda ga, Asiri kokoyoo Senakerib na nga borey sanba Žerizalem, ka gar a goo Lakiš koyraa tenje, nga nda nga wongu-ize jamaa kul.

* 32:5 32.5 Milo dogoo maanaa ti i n'a too nda labu.

A n'i sanba Žuda kokoyoo Ezekiyas do nda Žuda borey kul do kaŋ goo Žerizalem i ma nee i se:

¹⁰ «Asiri kokoyoo Senakerib nee: <Macin ga war ga felle kaŋ se war ga goro Žerizalem kaŋ ga baa ka diyandi?

¹¹ Ni bay Ezekiyas no ma war derandi hala heray nda jaw ma war wii, woo se a ga nee: "Abadantaa, ir Koyoo g'ir kaa Asiri kokoyoo kaboo ra."

¹² Man'ti nga, Ezekiyas ka nongey kaŋ ra i ga Abadantaa gana nda nga sargari tonadogey derandi, man'ti nga ka nee Žuda nda Žerizalem se kaŋ i si hima ka sujudu kala sargari tonadoo folloku jine kaŋ ti woo kaŋ ga i ga hima ka dugu dullandi?

¹³ War nka si hayaa bay kaŋ agay nda ay baabey n'a tee gandawey jamawey kul se? Gandawey wey koyey hin ka ngi gandawey kaa ay kaboo ra wala?

¹⁴ Adiši, gandawey wey kul kaŋ ay baabey n'i halaci, ngi koyey ra, may no ka hin ka nga jamaa kaa ay kaboo ra, hala war mo war Koyoo ma hin ka war kaa ay kaboo ra?

¹⁵ Sohō Ezekiyas masi war darga. A masi war daŋ takaa woo ra. War masi naanay a. Zama ganda sii no, laama sii no kaŋ koyoo hin ka nga jamaa kaa ay kaboo ra wala ay baabey kabey ra, soko war Koyoo ma war kaa ay kaboo ra.»

¹⁶ Senakerib borey koy a ga ka šenni futu har Irkoy Abadantaa ga nda nga tamoo Ezekiyas ga.

*Senakerib na Abadantaa wow
(Kokoyey 2to 19.14–19; Ezayi 37.14–20)*

¹⁷ Senakerib na bataga hantum ka Abadantaa, Izirayel Koyoo wow ka nee: «Takaa kanj nda gandawey koyey mana ngi jamaa kaa ay kaboo ra, takaa din da Ezekiyas Koyoo si nga jamaa kaa ay kaboo ra.»

¹⁸ Senakerib dontokey na jinde jer ka kaati ka šelan Žuda borey šenni ra hala ngi ma duu ka Žerizalem jamaa hunburandi kanj goo cetaa ga hala ngi ma koyraa dii.

¹⁹ I ga šelan Žerizalem Koyoo ga sanda laboo jamawey jerey koyey ga kanjan adamize kaboo k'i tee.

Irkoy na Žerizalem hallasi; Senakerib buyanoo

(Kokoyey 2to 19.15, 35–37; Ezayi 37.15, 36–38)

²⁰ Kokoyoo Ezekiyas nda annabi Amots iz'aroo Ezayi na Irkoy naaray misoo woo se, i kaati beenaa here.

²¹ Woo ga, Abadantaa na almalayka sanba kaloo ra kanj na Asiri kokoyoo wongaarey, nda bonkoyney, nda wongu-ize jineborey kul wii. Kokoyoo willi nga gandaa ra nda haawi. A huru nga koyoo hugoo ra, no din ra nga ize gundey n'a wii nda takuba.

²² Takaa woo nda Abadantaa na Ezekiyas nda Žerizalem borey hallasi k'i kaa Asiri kokoyoo Senakerib kaboo ra, nda ngi iberey kul ra, k'i noo hunanzamay nongoo kul here.

²³ Boro booboyan kate hayayan Abadantaa se Žerizalem, nda gomni beeriyan Žuda kokoyoo Ezekiyas se kanj za alwaatoo woo gandawey kul g'a beerandi.

Ezekiyas laamaa benyanoo
(*Kokoyey 2to 20.1-21; Ezayi 38.1-8; 39*)

²⁴ Zamanoo woo ra, Ezekiyas wirci hala nongu kanj ra a ga baa ka buu. A na Abadantaa njaaray, a n'a zaabi, a n'a cebe tammaasa.

²⁵ Amma Ezekiyas mana gomni hennaa bay kanj Irkoy n'a tee a se, a na binebeeray. Woo ga, Irkoy futuroo kanj nga, nda Žuda, nda Žerizalem ga.

²⁶ Amma Ezekiyas, ba kanj se a na binebeeray, a na nga bonj yeeti ganda, nga nda Žerizalem borey, woo ra Abadantaa futayyanoo mana kanj i ga Ezekiyas hunaroo ra.

²⁷ Ezekiyas duu alman boobo nda darža. A na alman jisidooyan tee kanj ra a ga nzorfu kaaray, nda wura, nda tondi hay šendayan, nda jii hew kaanayan, nda korayyan, nda jinay alkadarantey kul danj.

²⁸ A na jinay fanjidooyan cin kanj ra a ga nga alkamaa hegaa, nda alaneb haroo, nda jiyoo danj. A na kaliyan tee nga adabba kur dumi kul se.

²⁹ A na koyrayan cin, a duu adabba buuna nda ibeeri kuryan, zama Irkoy n'a noo arzaka boobo.

³⁰ Nga, Ezekiyas da ka Gihon hari hundogoo beene mopoo daabu k'a fattandi nda ganda a ma koy Dawda koyraa dangay kaboo here. Goyey kul kanj Ezekiyas n'i tee, i kul boori.

³¹ Amma woo kul, kayfoo kanj tee nga gandaa ra, waatoo kanj Babilon bonkoyney na don-tokawyan sanba a do k'a hãa nda kayfoo, waatoo din ra Irkoy hun a bande k'a sii hala nga ma dii hayaa kul kanj goo binoo ra.

³² Ezekiyas teegoyey cindey nda nga laadirtaraa kaŋ a n'a tee, i hantumandi Amots iz'aroo, annabi Ezayi citaaboo ra kaŋ ra nga bangandiroo goo nda Žuda nda Izirayel kokoyey citaabey ra.

³³ Ezekiyas koy nga hayragey gar alaahara, i n'a sutura Dawda iz'arey saarawey se beene. Žuda kul nda Žerizalem borey na nga buuyanoo beerandi. Nga iz'aroo Manase tee kokoy dogoo ra.

33

*Waatoos kaŋ Manase ga Žuda laama
(Kokoyey 2to 21.1–18)*

¹ Jiiri woy cindi hinka (12) bara Manase se waatoos kaŋ a ga huru kokoytaraa ra. A na jiiri woyguu cindi guu (55) tee kokoytaraa ra, a si goro kala Žerizalem.

² A na goy futu tee Abadantaa jine, sanda al-muhaley kaŋ jamawey kaŋ Abadantaa n'i gaaray Izirayel borey jine n'i tee ka bisa.

³ A yee ka tooru ganadogey kayandi kaŋ nga baabaa Ezekiyas n'i kayri, a na sargari tonadooyan tee Balyan se, a na Ašera bundu tooruyan tee, a ga sujudu beenaa hayey kul se k'i gana.

⁴ A na sargari tonadoo tanayan cin Abadantaa hugoo ra kaŋ ga Abadantaa nee kaŋ Žerizalem ga nga maanoos ga goro hala abada.*

⁵ A na sargari tonadooyan cin beenaa hayey kul se Abadantaa hugoo batuma hinkaa ra.

* **33:4 33.4** Kokoyey 1na 8.29.

⁶ A na nga izey ton nuune ra k'i tee sargari Hinom iz'aroo gooroo ra, a ga kotte, nda gu-nandiyan, nda cerkawtaray tee. A na boroyan dan kan ga bukawey cee k'i hãa, i ga haya har kan ga kaa ka tee. A koy jine ka goy futu tee Abadantaa jine kan n'a futandi.

⁷ A na tooroo assuuraan dan Irkoy hugoo ra kan ga Irkoy nee Dawda nda nga iz'aroo Sulaymaana se: «Hugoo woo nda Žerizalem ga kan ay n'a suuba Izirayel alkabiilawey kul ra, ngi ga ay g'ay maapoo dan hala abada.

⁸ Ay si yee koyne ka Izirayel moorandi k'a kaa gandaa ra kan ay n'a kayandi war hayragey se, haya kan no de ti i ma dira yaamarey kul bande kan ay n'i har i se, ka sawa nda ašariyaa, nda hantumey, nda hantumey kan kayandi kan ay n'i dan i se Musa bande.»†

⁹ Amma Manase na Žuda borey, nda Žerizalem borey derandi hala nongu kan ra i na haya futu tee ka bisa gandawey kan Abadantaa n'i halaci Izirayel jine.

¹⁰ Abadantaa šelan Manase nda nga jamaa se, amma i mana hanajer.

¹¹ Woo ga, Abadantaa na Asiri kokoyoo wongu-izey jineborey tan i ga, i na guuruyan dan Manase ga, i n'a haw, nda alhan guuru šešeriyen ka koy nda a Babilon.

¹² Waatoo kan binoo maray, a ceeci ka Abadantaa, nga Koyoo binoo yaynandi, a hanse ka nga bon yeeti ganda Abadantaa, nga baabey Koyoo jine.

† 33:8 33.7-8 Samiyel 2to 7.8-16; Kokoyey 1na 2.2-4; Taarikey 2to 6.4-6.

¹³ A na Abadantaa ṇaaray, a n'a zaabi, a na haṇajer nga ṇaarayroo se, a kate a Žerizalem nga kokoytaraa ra. Manase bay kaṇ Abadantaa ti Koy.

¹⁴ Woo banda ga, a na cete cin Dawda koyraa cetaa dumaa ga, Gihon hari hundogoo waynahunay kaboo here, k'a dii za gooroo do hala koyraa minoo kaṇ se i ga nee Hamiisawey minoo do. Cetaa ga fargandoo kaṇ maapoo ti Ofel kuubi k'a bere, a hanse k'a jer hala beene. A na wongu-ize jineboro dan Žuda koyrawey kaṇ kuubandi nda cete kul ra.

¹⁵ A na koy waaney nda tooru assuura kaa Abadantaa hugoo ra, nda sargari tonadogey kul kaṇ a n'i cin Abadantaa hugoo tondi hondoo bon nda Žerizalem ra. A n'i kul warra koyraa se taray.

¹⁶ A na Abadantaa sargari tonadogoo cin taaga, a na alaafiya teendi sargari nda albarka danyan sargari kaa a bon, a nee Žuda borey se kaṇ i ma Abadantaa, Izirayel Koyoo gana.

¹⁷ Jamaa koy a ga ka sargari kaa tooru ganadogey ra, amma i s'i kaa kala Abadantaa, ngi Koyoo maapoo ga.

¹⁸ Manase teegoyey cindey, nga Irkoy ṇaarayroo, nda šenney kaṇ gunandikey n'i har a se Abadantaa, Izirayel Koyoo maapoo ga, i hantumandi Izirayel kokoyey teegoyey ra.

¹⁹ Nga Irkoy ṇaarayroo, nda takaa kaṇ nda Irkoy na haṇajer a se, nda zunuboo nda nga laadir janaa, nda nongey kaṇ ra a na tooru ganadogey cin ka Ašera bundu toorey nda tooru

assuurawey danj waatoo kanj a mana nga bonj yeeti ganda, wey hantumandi Hozay citaaboo ra.

²⁰ Manase koy nga hayragey gar alaahara, i n'a sutura nga do. Nga iz'aroo Amonj tee kokoy dogoo ra.

*Waatoo kanj Amonj ga Žuda laama
(Kokoyey 2to 21.19-26)*

²¹ Jiiri waranka cindi hinka (22) bara Amonj se waatoo kanj a ga huru kokoytaraa ra. A na jiiri hinka tee kokoytaraa ra, a si goro kala Žerizalem.

²² Amonj na goy futu tee Abadantaa jine, sanda nga baabaa Manase takaa. A na sargari kaa tooru assuurawey kul se kanj nga baabaa Manase n'i tee k'i gana.

²³ A mana nga bonj yeeti ganda Abadantaa jine, sanda takaa kanj nda nga baabaa Manase na nga bonj yeeti ganda. Amma nga, Amonj hanse ka laybu tee.

²⁴ Han foo, nga borey hawandifutay a ga, i n'a wii nga hugoo ra.

²⁵ Amma gandaa borey na borey kul wii kanj hawandifutay kokoyoo Amonj ga. Gandaa borey na nga iz'aroo Žoziyas tee kokoy dogoo ra.

34

*Waatoo kanj Žoziyas ga Žuda laama
(Kokoyey 2to 22.1-2; 23.4-20)*

¹ Jiiri yaaha bara Žoziyas se waatoo kanj a ga huru kokoytaraa ra. A na jiiri waranza cindi foo (31) tee kokoytaraa ra, a si goro kala Žerizalem.

² A na haya tee kan ga henan Abadantaa jine, a hanga nga baabaa Dawda fondaa. A mana šiiri kabe guma wala iwaawa here.

³ Nga laamaa jiiri yaahantoo ra, ka gar a ga zanka, a šintin ka Irkoy, nga baabaa Dawda Koyoo ceeci. Nga laamaa jiiri woy cindi hinkantoo (12to) ra, a na Žuda, nda Žerizalem henanandi ka tooru ganadogey, nda Ašera bundu toorey, nda tooru assuurawey, nda toorey kan teendi nda guuru mennante kaa i ra.

⁴ Žoziyas jinoo ra, i na Balyan sargari tonadogey kayri, Žoziyas na dugu dullandidogey kan goo i se beene kayri, a na Ašera bundu toorey, nda tooru assuurawey, nda toorey kan teendi nda guuru mennante kayri k'i tee hamni, a na ngi hamnoo say-say borey kan ga sargari kaa i se saarawey ga.

⁵ A na sargari juwalkey birey ton ngi sargari tonadogey bon. Takaa woo nda a na Žuda nda Žerizalem henanandi.

⁶ A koy Manase, nda Efrayim, nda Simewon gandawey koyrawey ra ka koy hala Neftali gandaa koyrawey ra nda ngi gaa žeeney kul kan g'i kuubi k'i bere.

⁷ A na sargari tonadogey kayri, a na Ašera bundu toorey nda tooru assuurawey tee hamni. A na dugu dullandidogey kul kayri kan goo Izirayel gandaa ra. Woo banda ga, a willi Žerizalem.

*Sargari juwalkey jineboraa duu ašariyaa tiiraa
(Kokoyey 2to 22.3-10)*

⁸ Žoziyas laamaa jiiri woy cindi yaahantoo (18to) ra, a goo gandaa nda Abadantaa hugoo henanandiyanoo ga, a na Asaliya iz'aroo Šafan, nda koyraa bonkoynoo Maseya, nda Žowakaz iz'aroo Yowa kan goo kaddaasey gande sanba i ma koy Abadantaa, nga Koyoo hugoo hanse.

⁹ I koy sargari juwalkey jineboraa Hilkiya do ka nzorfu kaaraa noo a se kan katandi Abadantaa hugoo ra, kan Lewi borey kan ti hugoo jindoo lakkalkey n'a dii Manase borey, nda Efrayim borey, nda Izirayel cindoo kul ga, nda Žuda borey nda Benžamen borey ga. Woo banda ga, i willi kate Žerizalem.

¹⁰ I n'a talfi borey ga kan ga hima ka Abadantaa hugoo goyey juwal. I n'a noo Abadantaa hugoo goykey se, wey kan ga Abadantaa hugoo hanse.

¹¹ I na nzorfoo talfi kabe goyteerey nda cinakey se i ma tondi hoyante day nda hugu bundu, nda ka hugey cin kan Žuda kokoyey n'i kayri.

¹² Borey wey ga ngi goyoo tee nda laadirtaray. Lewi borey kan hun Merari hayroo ra Yahat nda Abdiyas ti ngi jineborey, Kehat borey ra Zakariya nda Mešulam no ma goyey lakkal. Lewi borey wey kul ti donkaw hennayan.

¹³ I ga huga nda jerekey, i ga borey kul hawgay kan ga goy, goy dumi kul kan ga tee. Lewi boro tanayan goo no, nda hantumkawyan, nda goy juwalkawyan, nda hugu mee lakkalkawyan.

¹⁴ Waatoo kan i na nzorfu kaaray kan katandi Abadantaa hugoo ra fattandi, sargari juwalkaa Hilkiya dii Abadantaa ašariyaa tiiraa kan a n'a sanba Musa bande.

¹⁵ Woo ga, Hilkiya na šennoo zaa ka nee hantumkaa Šafaŋ se: «Ay duu ašariyaa tiiraa Abadantaa hugoo ra.» Hilkiya na citaaboo noo Šafaŋ se.

¹⁶ Šafaŋ kate citaaboo kokoyoo se, a filla a se mo ka nee: «Ni borey goo ma hayaa kul tee kaŋ talfandi i ga.»

¹⁷ I na nzorfoo kaŋ goo Abadantaa hugoo ra noo goyoo jineborey nda borey se kaŋ ga goyoo tee.

¹⁸ Hantumkaa Šafaŋ nee kokoyoo se koyne: «Sargari juwalkaa Hilkiya n'ay noo citaabu.» Šafaŋ na jinde jer ka citaaboo caw kokoyoo jine.

Žoziyas na boroyaŋ sanba woy annaboo Hulda do

(Kokoyey 2to 22.11–20)

¹⁹ Waatoo kaŋ kokoyoo maa ašariyaa citaaboo šenney, a na nga bankaarawey kottu.

²⁰ Kokoyoo na yaamaroo woo noo Hilkiya, nda Šafaŋ iz'aroo Ahikam, nda Mika iz'aroo Abdoŋ, nda hantumkaa Šafaŋ, nda kokoyoo goykaa Asaya se ka nee:

²¹ «Wa koy Abadantaa ibaayoo ceeci agay, nda borey kaŋ cindi Izirayel nda Žuda gandaa kul se, citaaboo woo šenney kaŋ duwandi ga, zama Abadantaa futayyanoo ga beeri. A hanse ka futu ir here, zama ir hayragey mana lakkal daŋ nga šenney se. I mana dira nda takaa kaŋ nda a hantumandi citaaboo ra.»

²² Hilkiya nda borey kaŋ kokoyoo n'i sanba koy woy annaboo Hulda, Šalum wandoo do. Šalum ti

Tokahat iz'aroo, Tokahat ti Hasra iz'aroo. Šalum ti bankaarawey lakkalkaa. Hulda si goro kala Žerizalem, fargandi taagaa ra. I šelan a se hayaa kan huru ngi game ga.

²³ A nee i se: «Hayaa ne kan Abadantaa, Izirayel Koyoo n'a har, a nee kan war ma nee boraa kan na war sanba ay do se kan

²⁴ hayaa ne kan Abadantaa n'a har, a nee kan nga ga kate bone nongoo woo nda nga gorokey ga, ka sawa nda dangayaney kul kan hantu-mandi citaaboo ra kan cawandi Žuda kokoyoo jine.

²⁵ Zama i na nga fur, de i na dugu dullandi koy tanayan se, nda teegoyey kul kan i n'i tee n'a futandi, nga futuroo tonton nongoo woo ga, a si ben.»

²⁶ Amma war ma koy nee Žuda kokoyoo se kan na war sanba war ma koy Abadantaa ibaayoo ceeci: «Hayaa ne kan Abadantaa, Izirayel Koyoo n'a har, a nee: <Zama de ni maa šenney kan goo citaaboo woo ra,

²⁷ ni binoo maray, n'na ni bon yeeti ganda Irkoy jine ka maa nga šenney kan ay n'a har nongoo woo ga nda nga gorokey ga, zama de n'na ni bon yeeti ganda, de n'na ni bankaarawey kottu, de mo ni hēe ay jine, agay mo, ay maa, woo ti haya kan Abadantaa n'a har.

²⁸ Ay ga nan ma koy ni hayragey gar alaahara, n'ga kani nda alaafiya ni saaraa ra, ni money si dii bonaa kan ay ga kate a nongoo woo nda nga gorokey ga.» I na zaaboo woo ka koy kokoyoo do.

Žoziyas yee koyne ka amaana dan nga nda Abadantaa game

(Kokoyey 2to 22.20—23.3)

²⁹ Kokoyoo na Žuda gandaa boro beerey nda Žerizalem boro beerey cee k'i marga.

³⁰ Woo banda ga, a koy Abadantaa hugoo do, nga, nda Žuda borey kul, nda Žerizalem gorokey kul, nda sargari juwalkey, nda Lewi borey, nda jamaa kul, ikaccey ka koy ibeerey. A na amaanaa citaaboo kan duwandi Abadantaa hugoo ra šenney kul caw i se.

³¹ Kokoyoo tun ka kay nga bon ga, a na amaanaa taagandi nga nda Abadantaa game ka kayandi ka hanga Abadantaa ka nga yaamarey, nda nga ašariyawey, nda nga hantumey ka dira nda nga binoo kul, nda nga hundoo kul, ka amaanaa šenney dii kan hantumandi citaaboo woo ra.

³² Woo banda ga, kokoyoo na allaahidu follokaa zaa Žerizalem borey, nda Benžamen gandaa borey se. Žerizalem borey goy ka sawa nda Irkoy, ngi baabey Koyoo amaanaa.

³³ Hayey kan ti almuhal kan hun gandawey kul ra kan ti Izirayel borey wane, Žoziyas n'i kul fattandi gandaa ra. Borey kul kan goo Izirayel a n'i gaabi i ma Abadantaa, ngi Koyoo gana. Nga hunaroo kul ra, i mana mooru Abadantaa, ngi baabey Koyoo.

35

Žoziyas na Borcintaraa jingaroo tee

(Kokoyey 2to 23.21–23)

¹ Žoziyas na Borcintaraa jingaroo tee Žerizalem Abadantaa maapoo ga, i na Borcintaraa feejoo wii handu jinaa jirbi woy cindi taacantoo (14to) ra.

² A na sargari juwalkey gorandi ngi goyoo ra, a na biney daŋ i ma Abadantaa hugoo goyoo tee.

³ A šelaŋ Lewi borey se kaŋ ga Izirayel kul cawandi kaŋyaŋ yeetandi jere ga Abadantaa se, a nee: «Wa sunduku henanantaa jisi hugoo ra kaŋ Izirayel kokoyoo, Dawda iz'aroo Sulaymaana n'a cin. War si yee k'a zaa war jesey ga. Sohõ, wa goy Abadantaa, war Koyoo nda nga jamaa Izirayel se.

⁴ Wa hugey zamna i ma tee konday konday, ka sawa nda yaamar hantumantey kaŋ Izirayel kokoyoo Dawda nda nga iz'aroo Sulaymaana n'i har.

⁵ War ma cindi nongu henanantaa ra, ka sawa nda war armey hugey, jamaa borey kanandi takaa nda Lewi borey hugey zamnarey.

⁶ War ma Borcintaraa jingaroo feejoo koosu, war ma war boŋ daŋ jere ga Irkoy se, war m'a hina war armey se ka sawa nda šennoo kaŋ nda Abadantaa na Musa k'i yaamar.»

⁷ Žoziyas na jamaa borey noo adabba buuna, maanaa feeji-ize nda hancin-ize Borcintaraa jingaroo se, borey kul kaŋ goo no din, ngi hinnaa man'ti kala boro zenber waranza (30.000) nda adabba beeri kobsi zenber hinza (3.000), a mana hun kala kokoyoo almanoo ra.

⁸ Jamaa boŋkoyney na adabbayaŋ noo nda ngi boŋ jamaa se, nda sargari juwalkey, nda Lewi borey se. Irkoy hugoo jineborey Hilkiya,

nda Zakariya, nda Yehiyel na adabba buuna bon zenber hinka nda zangu iddu (2.600) noo sargari juwalkey se Borcintaraa jingaroo sargarey se, nda adabba beeri kobsi zangu hinza (300).

⁹ Konaniya, nda Šemaya, nda Netaniyel, nda ngi armey Hašabiya, nda Yeyiyel, nda Yozabad kanyaŋ ti Lewi borey bonkoyney na adabba buuna bon zenber guu (5.000) nda adabba beeri kobsi zangu guu (500) noo Lewi borey se Borcintaraa jingaroo sargarey se.

¹⁰ Goyoo sooluroo teendi, sargari juwalkey ga kay ngi dogey ra, Lewi borey goo ngi kondawey ra ka sawa nda kokoyoo yaamaroo.

¹¹ I na Borcintaraa jingaroo feejoo koosu. Kuroo nondi sargari juwalkey se, i n'a say-say, Lewi borey na almaney fooru.

¹² I na sargari kukurantey jisi jere ga k'i noo jamaa hugey borey se, hala i m'i too Abadantaa do, sanda takaa kaŋ nda a hantumandi Musa citaaboo ra*, takaa follokaa no i n'a tee adabba beerey se.

¹³ I na Borcintaraa jingaroo feejoo ton nuune ra ka sawa nda hantumoo kaŋ kayandi, i na haya henanantey hina kusuyaŋ ra, nda barmayaŋ ra, nda polyaŋ ra, i cahã k'a zamna jamaa borey se.

¹⁴ Woo banda ga, Lewi borey na ngi nda sargari juwalkey wanoo soolu, zama sargari juwalkey kanyaŋ ti Haruna iz'arey mma bara goyoo ra hala cijinoo ra, i ga sargari kukurantey nda maaney kaa sargari. Woo ka kate Lewi borey na ngi nda sargari juwalkey kanyaŋ ti Haruna

* **35:12 35.12** Sargarey 1.3; Kabuyaney 28.19.

iz'arey wanoo soolu.

¹⁵ Donkey kanɲan ti Asaf iz'arey goo ngi goyoo ra, ka sawa nda Dawda, nda Asaf, nda Hemaɲ, nda Yedutun kan ti kokoyoo gunandikaa yaamaroo. Hugu mee lakkalkey goo hugu mee foo kul ga. I mana ngi goyoo nan, zama ngi armye, Lewi borey na ngi wanoo soolu.

¹⁶ Takaa woo nda hanoo din i na Abadantaa goyoo kul tee ka Borcintaraa jingaroo tee, ka sargari kukurantey kaa Abadantaa sargari tonadogoo bon, ka sawa nda kokoyoo Žoziyas yaamaroo.

¹⁷ Izirayel borey kan goo no din na Borcintaraa jingaroo tee waatoo woo ra, i na Takulawey kan ra dolobiri sii jingaroo tee jirbi iyye.

¹⁸ Borcintaraa jingaroo woo cine jingar mana bay ka tee Izirayel ra za annabi Samiyel waatey ga. Izirayel kokoy kul mana bay ka Borcintaraa jingaroo woo dumoo tee kan Žoziyas, nda sargari juwalkey, nda Lewi borey, nda Žuda kul, nda Izirayel borey kan goo no din, nda Žerizalem borey n'a tee.

¹⁹ Žoziyas laamaa jiiri woy cindi yaahantoo (18to) ra, i na Borcintaraa jingaroo woo jingar Abadantaa maapoo ga.

*Žoziyas laamaa benantaa
(Kokoyey 2to 23.28-30)*

²⁰ Woo kul banda ga, waatoo kan Žoziyas na Abadantaa hugoo hanse ka ben, Misira kokoyoo Neko koy Karkemiš wongu Efrat isaa ga. Žoziyas fatta k'a kubay.

²¹ Neko na boroyan sanba a do i ma nee a se: «Macin no n'ga bag'a ay ga, Žuda kokoyoo? Man'ti ni no ay ga ni tangam hõ. Hugu tana bande ay goo ma wongu. Irkoy n'ay bayrandi kan ya cahã. Masi kay Irkoy se kan goo ay bande, a masi koy ni halaci.»

²² Amma Žoziyas mana fay nda a, a na nga bon bere k'a tangam, a mana Neko šenney dan assal kan hun Irkoy mipoo ra. A kaa k'a tangam Megido gooroo ra.

²³ Birawkarkawyan na biraw ka kokoyoo Žoziyas kar, kokoyoo nee nga borey se: «W'ay ka koy, zama ay hanse ka maray.»

²⁴ Nga borey n'a kaa nga bari torkaa ra k'a dan nga torka hinkantoo ra k'a ka koy Žerizalem. A buu, i n'a sutura nga baabey saarawey ra. Žuda kul nda Žerizalem kul na Žoziyas buuroo beraa gorandi.

²⁵ Žeremi na buuyan hēeni dooni dunbu Žoziyas se, donkaw arey nda donkaw woyey kul šelan Žoziyas ga ngi buuyan hēeni dooney ra hala hõ. I n'a tee alaada Izirayel ra. Dooney wey hantumandi binehēeni dooni citaaboo ra.

²⁶ Žoziyas teegoyey cindey, nda nga laadirtaraa kan a n'a tee, ka sawa nda woo kan hantumandi Abadantaa ašariyaa ra,

²⁷ ngi šintinoo nda benantaa hantumandi Izirayel nda Žuda kokoyey citaaboo ra.

*Waatoos kan Žowakaz ga Žuda laama
(Kokoyey 2to 23.30–35)*

¹ Gandaa jamaa na Žoziyas iz'aroo Žowakaz zaa, i n'a tee kokoy baaboo dogoo ra Žerizalem.

² Jiiri waranka cindi hinza (23) bara Žowakaz se waatoos kan a ga huru kokoytaraa ra. A na handu hinza tee kokoytaraa ra, a si goro kala Žerizalem.

³ Misira kokoyoo n'a kaa fuulaa ra Žerizalem, a na alkaasi dan gandaa ga kan ti nzorfu kaaray ton hinza nda wura kilo waranza cindi guu (35).

⁴ Misira kokoyoo na Yowašaz armaa Eliyakim tee Žuda nda Žerizalem se kokoy. A na maapoo barmay k'a tee Yoyakim. Neko na nga armaa Žowakaz zaa nga bande ka koy nda a Misira.

*Waatoos kan Yoyakim ga Žuda laama
(Kokoyey 2to 23.36–24.7)*

⁵ Jiiri waranka cindi guu (25) bara Yoyakim se waatoos kan a ga huru kokoytaraa ra. A na jiiri woy cindi foo (11) tee kokoytaraa ra, a si goro kala Žerizalem. A na goy futu tee Abadantaa, nga Koyoo jine.

⁶ Babilon kokoyoo kan ti Nebukanezar koy a tangam. A n'a haw nda alhan šešerijan ka kate nda a Babilon.

⁷ Nebukanezar zaa mo Abadantaa hugoo jinawey ra ka koy nda ey Babilon, a n'i dan nga kokoy hugoo ra no din.

⁸ Yoyakim teegoyey cindey, hayey kan ti almuhal kan a n'i tee, nda hayey kan duu a, i hantumandi Izirayel nda Žuda kokoyey teegoyey

citaaboo ra. Nga iz'aroo Yoyakin tee kokoy dogoo ra.

*Waatoo kan Yoyakin ga Žuda laama
(Kokoyey 2to 24.8-17)*

⁹ Jiiri yaaha* bara Yoyakin se waatoo kan a ga huru kokoytaraa ra. A na handu hinza nda jirbi woy (10) tee kokoytaraa ra, a si goro kala Žerizalem. A na goy futu tee Abadantaa jine.

¹⁰ Jiiri taagaa ra, kokoyoo Nebukanezar na boroyan sanba i ma kate a Babilon nga nda Abadantaa hugoo jinay alkadaranteyan. A na Yoyakim armaa, Sedesiyas tee Žuda nda Žerizalem se kokoy.

*Waatoo kan Sedesiyas ga Žuda laama
(Kokoyey 2to 24.18—25.7; Žeremi 39.1-7; 52.1-11)*

¹¹ Jiiri waranka cindi foo (21) bara Sedesiyas se waatoo kan a ga huru kokoytaraa ra. A na jiiri woy cindi foo (11) tee kokoytaraa ra, a si goro kala Žerizalem.

¹² A na goy futu tee Abadantaa, nga Koyoo jine. A mana nga bon yeeti ganda annabi Žeremi se kan ga šelan Abadantaa maapoo ga.

¹³ A ture ba kokoyoo Nebukanezar ga kan n'a žeendi Irkoy maapoo ga. A na bonšenday, a na nga binoo šendandi, a mana yadda ka willi Abadantaa, Izirayel Koyoo ga.

¹⁴ Sargari juwalkey jineborey kul nda jamaa na goy futu boobo tee, ka hayey kan ti almuhal

* **36:9 36.9** *yaaha*, hantum fooyan ra nda Kokoyey 2to 24.8ra i mma nee *woy cindi yaaha* (18).

tee kaŋ gandawey g'i tee. I na Abadantaa hugoo žiibandi, woo kaŋ a n'a yeeti jere ga Žerizalem.

¹⁵ Abadantaa, ŋgi baabey Koyoo na diyawyaŋ sanba i ga cee booboyaŋ, zama a tamalla nga jamaa nda nga gorodogoo se.

¹⁶ Amma i na Irkoy diyawey noopo, i si Irkoy šenney daŋ assal, i ga nga annabey fude, hala nongu kaŋ ra Abadantaa futayyanoo kaŋ nga jamaa ga, faabayan sii i se koyne.

Babilon borey na Žerizalem say, i na nga borey ka koy

(Kokoyey 2to 25.8–21; Žeremi 39.8–10; 52.12–27)

¹⁷ Woo ga, Abadantaa na Babilon borey kokoyoo taŋ i ra. A na ŋgi soogey wii nda takuba ŋgi nongu henanantaa hugoo ra. A mana zankaaru naŋ, a mana zankawoy naŋ, a mana aru žeena naŋ, a mana hinhiri kaaray naŋ. A n'i kul kaŋandi kaboo ra.

¹⁸ A na Irkoy hugoo jinawey kul ka koy Babilon, ikaccu nda ibeeri, nda Abadantaa hugoo almaney, nda kokoyoo almanoo, nda nga gandaa boŋkoyney almanoo.

¹⁹ I na Irkoy hugoo ton k'a tee boosu, i na Žerizalem cetaa kayri, i na nuune daŋ nga kokoy hugey kul ra, i na jinay alkadarantey kul hasara.

²⁰ Borey kaŋ takuba man'i wii, a n'i dii ka koy nda ey Babilon. I cindi nga nda nga iz'arey hinoo cire hala ka koy Pers borey laamaa waatoo ga.

²¹ Takaa woo teendi hala Abadantaa šennoo kaŋ a n'a har nda Žeremi mijoo ma tabati. A nka nee: «Gandaa ga furandi jiiri woyye (70)

hala nga hunanzamzaarey ma bisa, hala hunanzamzaarey kan i man'i kayandi ma banandi.»†

Sirus dan kan Abadantaa hugoo ma cinandi taaga

(Ezra 1.1–3)

²² Pers gandaa kokoyoo Sirus laamaa jiiri jinaa ra, hala Abadantaa šennoo kan a n'a har nda Žeremi mipoo ma tabati‡, Abadantaa na lakkal foo dan Pers kokoyoo Sirus binoo ra. Woo se Sirus na šenni har k'a hantum nga laamaa kul se, a nee:

²³ «Agay Sirus, Pers kokoyoo no ka nee: <Abadantaa, beenaa Koyoo n'ay noo laboo kokoy laamawey kul, a dan kan ya hugu cin taaga nga se Žerizalem, Žuda gandaa ra. War ra, mayyan ti borey kan goo nga jamaa ra? Yala nga Koyoo ma bara a bande, bora ma tun ka koy.»

† **36:21 36.21** Sargarey 26.34, 43; Žeremi 25.11; 29.10. ‡ **36:22 36.22** Sorro 21; Žeremi 29.10.

Songhai de Gao

Songhay, Koyraboro Senni: Songhai de Gao (Bible)

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc. and BFP Velberter Mission

Language: Songhai de Gao

Contributor: BFP Velberter Mission

All rights reserved.

2025-07-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Jul 2025 from source files
dated 2 Jul 2025

593ebd0d-f3c5-5f89-8599-37209ac56328